

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी
१९८२

HANDBOOK OF BASIC STATISTICS
OF
MAHARASHTRA STATE
1982

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
BOMBAY

[किंमत/PRICE : रु. ५.४०/Rs. 5.40]

प्रस्तावना

महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी ह्या वार्षिक प्रकाशनाचा हा पहिला मराठी-संघर्षी अंक १९८२ ह्या संदर्भ वर्षासाठी तयार करण्यात आला असून मालिकेतील तो ाविसावा आहे. महाराष्ट्र राज्यासंबंधी विविध सामाजिक आणि आर्थिक विषयांवरील उपलब्ध असलेली अद्ययावत आकडेवारी थोडक्यात सादर करणे हा या पुस्तिकेचा मुख्य उद्देश आहे. महाराष्ट्र राज्य व भारताची तुलनात्मक आर्थिक परिस्थिती मांडण्याच्या उद्देशाने सुरुवातीच्या तक्त्यात भारताची माहिती देखील देण्यात आली आहे. तक्त्यांच्या मालिकेत शेवटी राज्याची आर्थिक प्रगती दशविण्यासाठी काही निवडक निदेशांक प्रस्तुत केलेले आहेत. तसेच १९८१ च्या जनगणनेवर आधारित अस्थायी आकडेवारी प्रथमच घ्यात दिली आहे.

अद्ययावत माहिती देण्याच्या प्रयत्नात काही ठिकाणी अस्थायी आकडेवारी वापरण्यात आली आहे. अंतिम आकडे उपलब्ध होतील तेव्हा ही आकडेवारी सुधारण्याची शक्यता आहे.

ही पुस्तिका तयार करण्याच्या कामी राज्य व भारत सरकारची विविध खाती तसेच निमसरकारी संस्था यांचे जे सहकार्य मिळाले त्याबद्दल आभारी आहे.

ही छोटी पुस्तिका तत्कालिक संदर्भासाठी उपयोगी पडेल अशी आशा आहे.

वा. वि. महाजन,
अथे व सांख्यिकी संचालक,
मुंबई.

मुंबई :

दिनांक २३ जून १९८३.

PREFACE

This is the first combined issue in Marathi and English of the Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State, 1982 and is twenty-second in the series started in 1960 with the object of presenting up-to-date statistical data on various socio-economic aspects of Maharashtra State in a concise form. For the purpose of comparison of the economy of the State with that of India, corresponding data for India have also been shown in the first opening table. Data on trends in some selected indicators are presented in the last series of tables to throw light on the growth of economy. The provisional figures on 1981 population census are also presented for the first time in this Handbook.

In attempting to give up-to-date information provisional figures have sometimes been presented which may be revised when final figures become available.

The co-operation extended by various departments of the State Government, Central Government and autonomous organisations in bringing out this publication is gratefully acknowledged.

It is hoped that the Handbook will be found useful as a convenient pocket book for ready reference.

V. D. Mahajan
Director of Economics and Statistics,
Bombay.

Bombay:

Dated 23rd June 1983.

महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी
HANDBOOK OF BASIC STATISTICS OF MAHARASHTRA STATE
 1982

अनुक्रमणिका/CONTENTS

प्रस्तावना/Preface

Dhananjayarao Gadgil Library

पृष्ठ/PAGE

दृष्टिकोपात महाराष्ट्र/Maharashtra State at a glance

GIPE-PUNE-201643

(i) सामान्य माहिती/General information

(ii) भारताशी तुलना/Comparison with India

2

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेबाबतची टिपणी/Note on Reorganisation of Districts in Maharashtra

9

1. हवामान /Climate—

- 1.1. निवडक केंद्रीतील कमाल व किमान तपमान
 Maximum and minimum temperature at Selected Centres 10
- 1.2. निवडक केंद्रीतील पावसाचे दिवस आणि वार्षिक पाऊस
 Rainy days and annual rainfall at Selected Centres 12

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/Area and Population

- 2.1. पुरुष व स्त्रिया यांची जिल्हावार संख्या
 Male and female in each district 13
- 2.2. जिल्हावार ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या
 Rural and Urban population in each district 15
- 2.3. जिल्हावार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्येची घनता
 Area and density of each district 17
- 2.4. जिल्हावार साक्षरतेचे प्रमाण (शेकडेवारी)
 Percentage of literacy in each district 18
- 2.5. १९०१ पासून लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
 Decadal variation in population in Maharashtra State since 1901 .. 19
- 2.6. शहरांचे वर्गीकरण
 Urban population by size-Class of towns 20
- 2.7. वस्ती असलेल्या खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
 Classification of inhabited villages according to population .. 21
- 2.8. एक लाखाहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे/शहर संकुले
 Cities having more than one lakh population 22
- 2.9. काम करणाऱ्यांचे व न करणाऱ्यांचे वर्गीकरण
 Classification of workers and non-workers 24
- 2.10. अनुसूचित जाती आणि जमाती यांची लोकसंख्या
 Population of scheduled castes and scheduled tribes 25
- 2.11. प्रकारानुसार महाराष्ट्र राज्यातील अपंगांची संख्या
 Disabled population in Maharashtra State by type of disability .. 26

3. शती/Agriculture—

3.1.	जमिनीचा वापर/Land utilisation	27
3.2.	जिल्हावार लागवडीलायक क्षेत्र आणि लागवड केलेले क्षेत्र Districtwise break-up of culturable area and cultivated area	28
3.3.	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन Area and outturn of principal crops	30
3.4.	जिल्हावार प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन Area and outturn of principal crops in each district	32
3.5.	प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक Index numbers of production of principal crops	36
3.6.	मृद संघारण, जमीन सुधारणा इत्यादी योजनांखालील प्रगती Progress under soil conservation and land reclamation	38
3.7.	रासायनिक खतांचे वाटप/Distribution of chemical fertilisers	39
3.8.	शेतोची अवजारे/Agricultural implements	40
3.9.	शेतो पंपांना वीजपुरवठा/Agricultural pumps energised	41

4. पशुसंवर्धन/Animal Husbandry—

4.1.	पशुघन/Livestock population	42
4.2.	जिल्हावार पशुघन/Livestock population in each district	44
4.3.	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती Miscellaneous statistics relating to animal husbandry	46

5. मत्स्यव्यवसाय/Fisheries—

5.1.	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish removed	48
5.2.	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती Miscellaneous statistics relating to fisheries	49

6. जंगले/Forests—

6.1.	जंगलव्याप्त क्षेत्रांचे वर्गीकरण/Classification of forest area	51
6.2.	मुख्य आणि गौण जंगल उत्पादन Production of major and minor forest produce	52

7. उद्योग आणि खागकाय/Industry and Mining—

7.1.	चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण Distribution of working factories according to working strength	53
7.2.	कारखाने व कामगारांची कामावरोल दैनिक सरासरी यांचे कारखान्यांच्या प्रमुख गटानुसार वर्गीकरण Factories with average daily employment classified according to major groups of industries	54
7.3.	चालू कारखाने आणि त्यातील कामगारांची जिल्हावार संख्या Working factories and average daily employment in each district	55

	पृष्ठ/PAGE
7.4. महाराष्ट्र राज्यातील उत्पादक भांडवल, औद्योगिक उत्पादन आणि मूल्यवृद्धी Value of industrial output and value added by manufacture ..	57
7.5. कापड गिरण्यांतील सरासरी गैरहजेरी Average percentage of absenteeism in the cotton textile industry ..	59
7.6. औद्योगिक तंटे/Industrial disputes	60
7.7. कापड उद्योगाची माहिती (गिरणी विभाग) Working of cotton textile industry (mill sector)	61
7.8. खनिज उत्पादन/Mineral production	62
7.9. औद्योगिक उत्पादन/Industrial production	63
8. वीज/Electricity—	
8.1. विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन आणि वापर Installed capacity, generation and consumption of electricity ..	64
8.2. विजेचा पुरवठा झालेली शहरे व खेडी Towns and villages electrified	65
9. संयुक्त भांडवली संस्था/Joint Stock Companies—	
9.1. ३१ मार्च १९८१ रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संख्या Number of joint stock companies as on 31st March 1981 ..	66
10. बँका/Banks—	
10.1. बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची व बँक कार्यालयांची जिल्हावार संख्या Number of places having banking offices and number of banking offices in each district	67
11. सहकार/Co-operation—	
11.1. संस्था व सभासदांची संख्या, खेळते भांडवल, कर्जाक दिलेल्या रकमा आणि मालांची उलाढाल Societies, membership, working capital, advances and turnover ..	68
12. परिवहन व दळणवळण/Transport and Communication—	
12.1. रस्त्यांची लांबी/Road length	69
12.2. पृष्ठभागानुसार रस्त्यांचे वर्गीकरण Road length according to types of surface	70
12.3. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची वाहतूकविषयक आकडेवारी Operational statistics of Maharashtra State road transport corporation	71
12.4. वापरात असलेली मोटार वाहने/Motor vehicles in operation ..	72
12.5. चालू असलेल्या रेडियो परवान्यांची संख्या Number of broadcasting (receiver) licences in force	73
12.6. चालू असलेल्या दूरदर्शन परवान्यांची संख्या Number of broadcasting T. V. licences in force	74

13. जहाज वाहतूक/Shipping—

13.1.	मुंबई बंदरात असलेल्या जहाजांचे संख्या व वजन Number and tonnage of vessels entered in Bombay Port	..	75
13.2.	मुंबई बंदरामध्ये गोद्या आणि बंदरे येथून हलविलेला माल Cargo handled at the docks and bunders in Bombay Port	76
13.3.	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरांतून हलविलेला (आयात व निर्यात) माल Cargo (imports and exports) handled at the selected minor ports of Maharashtra State	77
13.4.	महाराष्ट्र राज्यातील बंदरांतून होणारी प्रवासी वाहतूक Passenger traffic at the ports of Maharashtra State	78

14. देशांतर्गत व्यापार/Inland Trade—

14.1.	महाराष्ट्राचा देशातील इतर राज्यांशी झालेला व्यापार Inland trade of Maharashtra	79
-------	---	----	----

15. शिक्षण/Education—

15.1.	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्थांचे व विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण Institutions and enrolment by type of education	81
15.2.	जिल्हावार प्राथमिक व दुय्यम शिक्षण Primary and secondary education in each district	84

16. जीवनविषयक आकडेवारी/Vital Statistics—

16.1.	जन्म, मृत्यू आणि बालमृत्यू यांचे प्रमाण Birth rates, death rates and infant mortality rates	86
16.2.	महाराष्ट्र राज्यातील कुटुंबकल्याण/Family welfare	88

17. पोलीस आणि गुन्हे/Police and Crimes—

17.1.	पोलीस स्टेशन आणि पोलीसांची संख्या Police stations and police force	89
17.2.	इंडियन पिनल कोडखाली झालेले दखलपात्र (Cognizable) गुन्हे (गुन्हांचे प्रयत्न घडून) Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code	90

18. कारागृहे/Prisons—

18.1.	कारागृहांची व कैद्यांची संख्या/Number of prisons and convicts	91
-------	--	----	----

19. घरबांधणी/Housing—

19.1.	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी Classification of houses according to use	92
19.2.	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण Distribution of households according to rooms occupied	94

	पृष्ठ/PAGE
20. स्थानिक संस्था/Local Bodies---	..
20.1. ग्रामपंचायतीची व्याप्ती, उत्पन्न आणि खर्च Coverage, self-raised income and expenditure of village panchayats	.. 95
20.2. नगरपरिषदा व महानगरपालिका यांची घडण Constitution of municipal councils and municipal corporations	96
20.3. (अ) नगरपरिषदांचे व महानगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च (१९८०-८१) (A) Income and expenditure of municipal councils and municipal cor- poration (1980-81) 98
(ब) नगरपरिषदांचे व महानगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च (१९८१-८२) (B) Incomes and expenditure of municipal councils and municipal corporations (1981-82) 100
20.4. जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न आणि खर्च Income and expenditure of zilla parishads during 1979-80 and 1980-81 (Actuals)	.. 102
20.5. प्रकारानुरूप स्थानिक संस्थांची संख्या/Local bodies by types	.. 104
21. सार्वजनिक निवडणुका/General Elections--	
21.1. सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल/Results of general elections	.. 105
21.2. उमेदवारांचे पक्ष पाठिव्यानुसार वर्गीकरण Candidates according to party affiliations 106
22. किंमत निर्देशांक/Price Indices--	
22.1. अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचे निर्देशांक (नवी मालिका) All India wholesale price Index numbers (new series) 107
22.2. कामगारांच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (नवी मालिका) Consumer price Index numbers for working classes (new series)	.. 110
22.3. नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक Consumer price Index numbers for urban non-manual employees	.. 114
22.4. शेतमजुरांच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (महाराष्ट्र) Index numbers of consumer price (agricultural laboures)	115
23. रोजगार/Employment--	
23.1. औद्योगिक गटानुसार काम करणाऱ्यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण Industrial classification of persons at work other than cultivation	.. 116
23.2. बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण Occupational classification of persons at work other than cultivation.	.. 117
23.3. सेवायोजनसंबंधीची माहिती/Employment exchange statistics	.. 118
23.4. राज्य सरकारचे कर्मचारी/State Government employees	.. 119
23.5. सरकारी क्षेत्रातील रोजगार/Employment in public sector	.. 120
23.6. दुकाने व व्यापारी संस्था यांमधील रोजगार Employment under shops and establishments Act 121

	पृष्ठ/PAGE
24. प्रकाशने व छापखाने/ <i>Press and Publications</i>	
24.1. छापखाने, वर्तमानपत्रे, पुस्तके आणि नियतकालिके Printing presses, newspapers, books and periodicals	122
25. वार्षिक योजना/ <i>Annual Plans</i> —	
25.1. महाराष्ट्राची पाचवी व सहावी पंचवार्षिक योजना Fifth and Sixth five year plan of Maharashtra	123
26. राज्य वित्त/ <i>State Finance</i> —	
26.1. राज्याची महसुली जमा/ <i>Revenue receipts of the State</i> ..	124
26.2. महसुली लेखावरील खर्च/ <i>Expenditure on revenue account</i> ..	129
26.3. राज्याच्या अर्थसंकल्पाचे पृथःकरण Analysis of State Government budget	135
27. राज्य उत्पन्न/ <i>State Income</i> —	
27.1. चालू आणि स्थिर किमतीनुसार राज्य उत्पन्न State income at current and constant prices	137
28. संकीर्ण/ <i>Miscellaneous</i> —	
28.1. सकस व विशेष पोषण आहार कार्यक्रम Applied & special nutrition programmes	138
28.2. नियंत्रित बाजारपेठा/ <i>Regulated markets</i>	140
29. काही निवडक निर्देशकांचा कल/ <i>Trends in selected indicators</i> ..	
29.1. शेती/ <i>Agriculture</i>	144
29.2. पशुधन व कुक्कुट इत्यादी/ <i>Livestock and poultry</i>	148
29.3. उद्योग आणि खानकाम/ <i>Industry and mining</i>	150
29.4. बीज/ <i>Electricity</i>	153
29.5. सहकार/ <i>Co-operation</i>	154
29.6. परिवहन आणि दळणवळण/ <i>Transport and communications</i> ..	156
29.7. शिक्षण/ <i>Education</i>	157
29.8. अखिल भारतीय धाऊक किमतीचे निर्देशांक (नवी मालिका) All India wholesale price index numbers (new series)	160
29.9. कामगार ग्राहक किमतीचे निर्देशांक (नवी मालिका) Consumer price index numbers for working classes (new series) ..	162
29.10. राज्य उत्पन्न/ <i>State income</i>	164

दृष्टिसेपात महाराष्ट्र/MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

(I) सामान्य माहिती/GENERAL INFORMATION

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (4)
1	भौगोलिक स्थान— उत्तर अक्षांश पूर्व रेखांश	16.4 to 22.1 72.6 to 80.9	Location— North latitude (degrees). East longitude (degrees).
2	विभाग	6	Number of Divisions.
3	जिल्हे	30	Number of Districts.
4	तहसील	301*	Number of Tahsils.
†5	शहरे/शहर संकुले	307	Number of City and town units/UAs.
†6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे (अनुक्रमांक ५ मध्ये दर्शविलेल्या शहरांपैकी).	25	Number of cities having population more than one lakh (out of towns against Serial No. 5).
7	खेडी—(१९७१) वस्ती असलेली वस्ती नसलेली	35,778 2,883	Number of villages (1971)— Inhabited Un-inhabited
8	क्षेत्रफळ (चौ. किलोमीटर)	3,07,690	Area (in Square Kilometres)
9	किनार्याची लांबी (किलोमीटर)	720	Length of the Coast-Line (Kilometres)

- टीप.—(१) *बृहन्मुंबई जिल्ह्यातील तीन तहसील व नागपूर आणि अमरावती विभागांच्या पुनर्रचनेनंतर नवीन निर्माण झालेले ६६ तहसील घडून.
- (२) अनुक्रमांक ८ ह्या बाबीची माहिती सध्दंवर जनरल, भारत सरकार, यांच्यानुसार आहे.
- (३) †१९८१ जनगणनेवर आधारित.
- (४) शहर संकुल=ह्यात एखादे शहर व त्याच्या आसपासचा नागरी विभाग किंवा दोन किंवा अधिक जवळजवळ असलेली शहरे व त्यांना लागून असलेला आसपासचा नागरी विभाग अशा प्रकारचा संपूर्ण नागरी टापू ह्याचा समावेश आहे.

- Note.—(1) *Including three tahsils in Greater Bombay District and 66 tahsils newly created after reorganisation of Nagpur and Amravati Division
- (2) Information against item 8 is according to Surveyor General, India.
- (3) †1981 Population Census.
- (4) UA—Urban agglomeration is a continuous urban spread constituting a town and the adjoining urban outgrowth or two or more physically contiguous towns together with the continuous well recognised urban outgrowth, if any, of such towns.

दृष्टिकोषात महाराष्ट्र/MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

(II) भारताशी तुलना /COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maha- rashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (शेकडेवारी) Comparison of Maha- rashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
							POPULATION (1981 Census)
1.	लोकसंख्या (१९८१ ची जनगणना)						
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या .. हजारांत	..	40,791	5,25,457*	7.8	Thousand	(a) Rural population.
	(आ) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोक- संख्येशी शेकडा प्रमाण. शेकडेवारी	..	64.97	76.69	..	Percentage	(b) Percentage of rural popula- tion to total population.
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या .. हजारांत	..	21,993	1,59,727*	13.8	Thousand	(a) Urban population.
	(आ) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोक- संख्येशी शेकडा प्रमाण. शेकडेवारी	..	35.03	23.31	..	Percentage	(b) Percentage of urban popula- tion to total population.
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या .. हजारांत	..	62,784	6,85,185*	9.2	Thousand	(a) Total population
	(१) पुरुष .. हजारांत	..	32,415	3,43,031**	9.4**	Do.	(i) Male.
	(२) स्त्रिया .. हजारांत	..	30,369	3,21,064**	9.5**	Do.	(ii) Female.
1.4	(अ) वर्गीकृत जाती व जमाती यांची लोकसंख्या (१९७१) हजारांत	..	7,018	1,23,379	5.7	Do.	(a) Population of scheduled castes and scheduled tribes (1971).
	(आ) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोक- संख्येशी शेकडा प्रमाण. शेकडेवारी	..	13.9	22.5	..	Percentage	(b) Percentage of above popu- lation to total population.

1.5	(अ) एकूण काम करणारे	..	हजारांत	..	24,277@ 2,21,873*	10.9	Thousand	(a) Total workers	३१
	(आ) एकूण काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	..	शेकडेवारी	..	38.7 33.4	..	Percentage	(b) Percentage of total workers to total population.	
1.6	(अ) एकूण काम न करणारे	..	हजारांत	..	35,954@ 4,14,356*	8.7	Thousand	(a) Total non-workers	
	(आ) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	..	शेकडेवारी	..	57.4 62.4	..	Percentage	(b) Percentage of total non workers to total population.	
1.7	(अ) सीमांतिक काम करणारे	..	हजारांत	..	2,484@ 27,865*	8.9	Thousand	(a) Marginal workers	
	(आ) सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण.	..	शेकडेवारी	..	3.9 4.2	..	Percentage	(b) Percentage of marginal workers to total population.	
1.8	लोकसंख्येची घनता	..	दर चौरस किलो-मीटरमागे लोकसंख्या.	..	204 221	..	Persons per sq. km.	Density of population.	
1.9	साक्षरतेचे प्रमाण							Literacy percentage—	
	(१) पुरुष	..	शेकडेवारी	..	58.65 46.74	..	Percentage	(i) Male	
	(२) स्त्रिया	..	शेकडेवारी	..	34.63 24.88	..	Do.	(ii) Female	
	(३) एकूण	..	शेकडेवारी	..	47.02 36.08	..	Do.	(iii) Persons	
1.10	स्त्री-पुरुष प्रमाण	..	दर १,००० पुरुषां-मागे स्त्रियांची संख्या.	..	938 935	..	Females per 1,000 males	Sex ratio	
1.11	१९७१-८१ मध्ये झालेली लोकसंख्येतील शेकडेवारी वाढ.	..	शेकडेवारी	..	24.75 24.64	..	Percentage	Percentage growth of population during 1971-81	

* जनगणना घेणे शक्य नसल्यामुळे आसामची अंदाजित लोकसंख्या घेऊन व पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीरमधील बळकावलेल्या प्रदेशातील लोकसंख्या वगळून.

Includes projected population of Assam, where census could not be held but excludes population of areas in Jammu and Kashmir under unlawful occupation of Pakistan and China where census could not be taken.

** सुधारित उपलब्ध नाही/Revised not available.

@ अस्थायी व आसाम सोडून/Provisional and excluding Assam

(II) भारतशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
2. शेतो		AGRICULTURE					
प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र (१९७९-८०, १९८०-८१ व १९८१-८२ या वर्षांची सरासरी)			<i>Area under principal crops (Average for years 1979-80, 1980-81 and 1981-82)</i>				
2.1	तांदूळ हजार हेक्टर	1,501	40,090	3.7	Thou-hect. Rice
2.2	गहू "	1,124	22,253	5.1	Do. Wheat
2.3	जोषळा "	6,614	16,214	40.8	Do. Jowar
2.4	बाजरी "	1,627	11,300	14.3	Do. Bajri
2.5	एकूण तृणधान्ये "	11,370	1,04,035	10.9	Do. .. All cereals
2.6	एकूण कडधान्ये "	2,741	2,28,623	12.0	Do. .. All pulses
2.7	एकूण अन्नधान्ये "	14,111	1,26,897	11.1	Do. .. All foodgrains
2.8	भुईमूग "	704	4,712	14.9	Do. .. Groundnut
2.9	ऊस "	319	2,823	11.3	Do. .. Sugarcane
2.10	कापूस "	2,655	7,979	33.3	Do. .. Cotton
प्रमुख पिकांचे उत्पादन (१९७९-८०, १९८०-८१ व १९८१-८२ या वर्षांची सरासरी)			<i>Outturn of principal crops (Average for years 1979-80, 1980-81 and 1981-82)</i>				
2.11	तांदूळ हजार टन	2,208	49,852	4.4	Thousand Rice tonnes
2.12	गहू "	975	35,325	2.8	Do. .. Wheat
2.13	जोषळा "	4,928	11,216	43.9	Do. .. Jowar
2.14	बाजरी "	715	48,700	14.7	Do. .. Bajri
2.15	एकूण तृणधान्ये "	9,261	1,13,934	8.1	Do. .. All cereals
2.16	एकूण कडधान्ये "	969	10,183	9.5	Do. .. All pulses
2.17	एकूण अन्नधान्ये "	10,230	1,24,117	8.2	Do. .. All foodgrains

2.18	भुईमूग	"	471	6,007	7.8	Do.	Groundnut
2.19	ऊस (गूळ)	"	2,618	15,863	16.5	Do.	Sugarcane (gur)
2.20	कापूस (लिटमध्ये)	"	251	7,494	33.5	Do.	Cotton (lint)
ANIMAL HUSBANDRY									
Livestock census, 1972									
पशुसंवर्धन									
पञ्जगणना १९७२*									
3.1	एकूण पशुधन	हजारांत	26,361	3,54,982	7.4	Thousand numbers	Total livestock
3.2	एकूण गाई-बैल	"	14,705	1,78,865	8.2	Do.	Total cattle
3.3	गाई-बैल	"					Cattle—
	(१) तीन वर्षांवरील बैल	"	6,206	74,625	8.3	Do.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षांवरील गाई	"	4,587	56,773	8.1	Do.	(ii) Females over 3 years
3.4	एकूण म्हशी-रेडे	"	3,301	57,941	5.7	Do.	Total buffaloes
3.5	म्हशी-रेडे—	"					Buffaloes—
	(१) तीन वर्षांवरील रेडे	"	308	8,116	3.8	Do.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षांवरील म्हशी	"	1,871	29,553	6.3	Do.	(ii) Females over 3 years
3.6	एकूण मेंढरे व शेळ्या	"	8,039	1,08,419	7.4	Do.	Total sheep and goats
3.7	एकूण घोडे, शिगरे वगैरे	"	58	966	6.0	Do.	Total horses and ponies
3.8	इतर पशुधन	"	259	8,791	2.9	Do.	Other livestock
3.9	कोंबड्या, बदक्रे वगैरे	"	12,217	1,36,768	8.9	Do.	Total poultry
3.10	ट्रॅक्टर	"	6	170	3.5	Do.	Tractors
3.11	सिंचनाकरिता वापरलेली हजिने व पंप.	"	174	1,628	10.7	Do.	Oil engines with pumps for irrigation purposes
3.12	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप.	"	170	1,618	10.5	Do.	Electric pumps for irrigation
4. ङंगले (१९७६-७७)									
4.1	एकूण जंगलव्याप्त क्षेत्र	ची. कि.	66,720	7,47,860	8.9	Sq. km.	Total forest area

*भारताचे आकडे अस्थायी आहेत व ते अरुणाचल प्रदेश/*The figures for India are provisional and excluding Arunachal Pradesh.
वगळून आहेत.

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
							INDUSTRY AND MINING
							<i>Factories</i>
5 उद्योग आणि खाणकाम							
5.1 कारखाने							
(अ) चालू कारखाने (१९७७)* .. संख्या ..	12,434	1,17,686	10.6	Number	(a) Working factories (1977)		
(आ) कामगारांची दैनिक सरासरी. (१९७८). हजारान्त ..	1,160	6,525	17.8	Thousand numbers.	(b) Average daily number of workers (1978).		
5.2 उद्योगाची वार्षिक पाहणी ..							
(प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून)							
(१९७८-७९)—							
(अ) उत्पादक भांडवल .. कोटी रुपये ..	5,163	31,413	16.4	Crore Rs.	(a) Productive capital		
(आ) रोजगारीवर असलेल्या लोकांची संख्या. हजारान्त ..	1,287	7,248	17.8	Thousand numbers.	(b) Number of persons employed.		
(इ) एकूण उत्पादन .. कोटी रुपये ..	10,644	44,344	24.0	Crore Rs.	(c) Gross output (ex-factory value).		
(ई) उत्पादन मूल्य वृद्धि .. " ..	2,436	9,554	25.5	Do.	(d) Value added by manufacture.		
5.3							
(अ) चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या संख्या (१९८० अखेर) ..	104	691	15.1	Number	(a) Working cotton textile mills (end of 1980).		
(आ) या गिरण्यांतील कामगारांची सरासरी (१९८० अखेर) हजारान्त ..	249	875	28.5	Thousand numbers	(b) Average number of workers employed in cotton textile mills (end of 1980).		
(इ) सुताचे सरासरी मासिक उत्पादन लाख. कि. ग्रॅम (१९८० अखेर) ..	207.10	881.52	23.5	Lakh Kg.	(c) Average monthly production of yarn (end of 1980)-		
(ई) कापडाचे सरासरी मासिक उत्पादन लाख मीटर (१९८० अखेर) ..	1,050.37	2,896.47	36.3	Lakh metres	(d) Average monthly production of cloth (end of 1980).		
5.4							
(अ) कोळसा (उत्पादन) .. '००० टन ..	7	1,231	5.4	'000 Tonnes	(a) Coal (Quantity)		
(मूल्य) .. कोटी रुपये ..	81	1,748	4.7	Crore Rs.	(Value)		

(आ) कच्चे लोखंड (उत्पादन)	.. '००० टन	1,254	41,354	3.0	'000 Tonnes	(b) Iron ore	(Quantity)
(मूल्य)	.. कोटी रुपये	4	129	3.5	Crore Rs.		(Value)
(इ) कच्चे मँगनीज (उत्पादन)	.. '००० टन	222	1,526	14.5	'000 Tonnes	(c) Manganese ore	(Quantity)
(मूल्य)	.. कोटी रुपये	5	24	21.4	Crore Rs.		(Value)
(ई) बॉक्साईट (उत्पादन)	.. '००० टन	298	1,923	15.5	'000 Tonnes	(d) Bauxite	(Quantity)
(मूल्य)	.. कोटी रुपये	1	9	13.6	Crore Rs.		(Value)

6 विद्युत

6.1	विजेचे उत्पादन (१९८०-८१)	.. दशलक्ष कि.वॅ.तास	18,751	1,10,821	16.9	Million kwh	Electricity generated (1980-81)
6.2	विजेचा वापर (१९८०-८१)	.. दशलक्ष कि. वॅ.तास	14,034	82,466	17.0	Do.	Electricity consumed (1980-81)
6.3	(अ) उद्योगाकरिता वापरलेली वीज.	दशलक्ष कि. वॅ.तास	8,130	48,324	16.8	Do.	(a) Industrial consumption
	(आ) या औद्योगिक वापराचे एकूण शेकडेवारी	..	57.9	58.6	..	Percentage	(b) Percentage of industrial consumption to total consumption.
	विजेच्या वापराशी प्रमाण.						

ELECTRICITY

7 संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका

JOINT-STOCK COMPANIES AND BANKS

7.1	संयुक्त भांडवली कंपनी (३१ मार्च संख्या १९८२ रोजी).	..	16,976	71,689	23.7	Number	Companies at work (as on 31st March 1982).
7.2	त्यांचे भरणा केलेले भांडवल	.. कोटी रुपये	1,852	16,976	10.9	Crore Rs.	Their paid-up capital
7.3	बँक कार्यालये (३१ डिसेंबर १९८१ रोजी) संख्या	..	3,771	37,873	10.0	Number	Banking offices (as on 31st December 1981).
7.4	दर लाख लोकसंख्येची बँक कार्यालयांचे संख्या प्रमाण.	..	5.5	5.0	..	Do.	Banking offices per lakh of population.
7.5	बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या. (वर्गीकृत व्यापारी) (जून १९८०)	..	1,143	16,124	7.1	Do.	Places having banking offices (Scheduled commercial) (June 1980)

8 सहकार

CO-OPERATION

	(१९७८-७९)						(1978-79)
8.1	सहकारी संस्था	.. संख्या	55,230	3,03,237	18.2	Number	Co-operative societies
8.2	सभासदांची संख्या	.. हजारोंत	13,703	1,01,421	13.5	Thousand number	Membership

*अस्थायी व संरक्षण खात्यातील कारखान्यासमवेत./Provisional and inclusive of defence factories

(II) भारताची तुलना—COMPARISON WITH INDIA—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
8.3	सर्व संस्थांचे खेळते भांडवल	.. कोटी रुपये ..	3,864	18,904	20.4	Crore Rs.	Working capital of all cooperative societies.
8.4	कृषि पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	.. कोटी रुपये ..	161	2,730	5.9	Do. ..	Advances by agricultural credit societies.
9. परिवहन आणि वळणवळण				TRANSPORT AND COMMUNICATIONS			
9.1	(अ) रेल्वे मार्गांची लांबी (३१ मार्च १९८२ रोजी)	किलो मीटर ..	5,233	59,781	8.7	Kilometres	(a) Total railway length (as on 31st March 1982).
	(आ) रेल्वे मार्गांच्या लांबीचे क्षेत्रफळाशी प्रमाण (दर १०० चौरस किलो मीटर मागे) (३१ मार्च १९८० रोजी).	किलो मीटर ..	1.7	1.9	..	Do. ..	(b) Railway length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 1980).
9.2	१०० चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्याची लांबी (३१ मार्च १९८० रोजी).	किलोमीटर ..	56	47	..	Do. ..	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 1980).
9.3	(अ) १०० चौरस किलो मीटर क्षेत्रफळामागे असणारी मोटार वाहने (३१ मार्च १९८० रोजी).	संख्या ..	236	128	..	Number	(a) Motor vehicles per 100 sq. Kms. of area (as on 31st March 1980).
	(आ) दर लाख लोकसंख्येमागे असणारी मोटार वाहने (३१ मार्च १९८० रोजी)	संख्या ..	1,487	749	..	Do. ..	(b) Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March 1980).
10. राज्य उत्पन्न							
10.1	(अ) चालू किमतीनुसार उत्पन्न (१९८१-८२).	कोटी रुपये ..	15,886**	1,21,243***	13.10	Crore Rs.	(a) Income at current prices* (1981-82).
	(आ) चालू किमतीनुसार दर डोई उत्पन्न	रुपये ..	2,519**	1,750***	..	Rs.	(b) Per capita income at current prices.

**प्राथमिक अंदाज/Preliminary.

***शीघ्र अंदाज/Quick estimates

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी

जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेमुळे आणि जिल्ह्यांच्या नावातील बदलामुळे खालील बदल झाले आहेत :—

(१) कुलाबा जिल्ह्याचे नांव १ मे १९८१ पासून बदलून “ रायगड ” असे ठेवण्यात आले आहे.

(२) त्यावेळच्या रत्नागिरी, कोल्हापूर, औरंगाबाद व परभणी या जिल्ह्यांची पुनर्रचना करून “ सिंधुदुर्ग ” व “ जालना ” हे दोन नवे जिल्हे दिनांक १ मे १९८१ पासून करण्यात आले आहेत.

(३) त्यावेळच्या उस्मानाबाद, सोलापूर, बीड व चंद्रपूर या जिल्ह्यांची पुनर्रचना करून “ लातूर ” व “ गडचिरोली ” हे नवे जिल्हे अनुक्रमे दिनांक १६ ऑगस्ट १९८२ व दिनांक २६ ऑगस्ट १९८२ पासून करण्यात आले आहेत.

नवनिर्मित जिल्ह्यांची आकडेवारी सध्या उपलब्ध नसल्यामुळे ती या पुस्तिकेत वेगळी दाखवण्यात आलेली नाही.

Note on reorganisation of Districts in Maharashtra

The following changes have been effected on account of reorganisation of the districts and change in name of district :—

(1) The name of Kulaba district is changed to “ Raigad ” district with effect from 1st May 1981.

(2) Two new districts “ Sindhudurg ” and “ Jalna ” have been created, with effect from 1st May 1981, by reorganising then existing districts of Ratnagiri, Kolhapur, Aurangabad and Parbhani.

(3) Two new districts, “ Latur ” and “ Gadchiroli ” have been created, respectively with effect from 16th August 1982 and 26th August 1982, by reorganising then existing districts of Osmanabad, Solapur, Beed and Chandrapur.

The data for the newly created districts being not readily available, is not reported separately in this issue.

1. हवामान/CLIMATE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

निवडक केंद्रांतील कमाल व किमान तपमान

MAXIMUM AND MINIMUM TEMPERATURE AT SELECTED CENTRES

1980

(सेंटिग्रेड डिग्रीमध्ये) (In degrees centigrade)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्रे	कमाल तपमान Maximum (Highest)	किमान तपमान Minimum (Lowest)	Centres
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कुलाबा (वृहन्मुंबई)	.. 37.0	15.3	Colaba (Greater Bombay)
2	सांताक्रुझ (वृहन्मुंबई)	.. 38.8	13.1	Santacruz (Greater Bombay)
3	डहानू (ठाणे)	.. 36.6	13.2	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (कुलाबा)	.. 36.4	14.1	Alibag (Kulaba)
5	भीरा (कुलाबा)	.. N.A.	N.A.	Bhira (Kulaba)
6	रत्नागिरी	.. 37.9	16.0	Ratnagiri
7	देवगड (रत्नागिरी)	.. 36.6	17.3	Devgad (Ratnagiri)
8	वेंगुर्ला (रत्नागिरी)	.. 37.3	N.A.	Vengurla (Ratnagiri)
9	मालेगाव (नाशिक)	.. 42.4	9.0	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (नाशिक)	.. 41.2	6.0	Ozar (Nashik)
11	जळगाव	.. 46.0	7.8	Jalgaon
12	अहमदनगर	.. 42.5	7.5	Ahmadnagar
13	पुणे	.. 40.7	7.2	Pune
14	लोहगाव (पुणे)	.. 41.3	6.4	Lohgaon (Pune)
15	वानोरी (पुणे)	.. 41.2	9.4	Wanorie (Pune)
16	महाबळेश्वर (सातारा)	.. N.A.	N.A.	Mahableshwar (Satara)
17	जेऊर (सोलापूर)	.. 43.6	N.A.	Jeur (Solapur)
18	सोलापूर	.. 43.2	12.9	Solapur
19	कोल्हापूर	.. 40.7	11.1	Kolhapur
20	औरंगाबाद	.. 42.8	10.8	Aurangabad
21	चिखलटाणा (औरंगाबाद)	.. 41.4	8.4	Chikhalthana (Aurangabad)
22	बुलढाणा	.. 41.4	11.0	Buldana
23	अकोला विमानतळ	.. 44.8	9.8	Akola-Air port.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
24	अकोला शहर	45.0	10.0	Akola City
25	अमरावती	45.3	12.5	Amravati
26	यवतमाळ	44.6	13.0	Yavatmal
27	पुसद (यवतमाळ)	45.2	9.0	Pusad (Yavatmal)
28	वर्धा	48.8	10.0	Wardha
29	नागपूर-विमानतळ	46.6	8.4	Nagpur Air port
30	नागपूर शहर	45.6	11.0	Nagpur City
31	गोंदिया (भंडारा)	45.4	10.4	Gondia (Bhandara)
32	चंद्रपूर	46.5	8.6	Chandrapur
33	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	46.3	9.0	Brahmapuri (Chandrapur)
34	सिरोंचा (चंद्रपूर)	47.1	11.2	Sironcha (Chandrapur)

N.A.—उपलब्ध नाही./Not available.

टीप.—(१) आकडे अस्थायी आहेत. Note.—(i) The above figures are provisional.

(२) कंसातील नावे, ज्या जिल्ह्यात ते केंद्र आहे, त्या जिल्ह्यांची आहेत. (ii) The names in brackets indicate the district wherein the centre is located.

आधार.—विभागीय, हवामान शास्त्र कार्यालय, मुंबई व नागपूर. Source.—Regional, Meteorological Department, Bombay and Nagpur.

1. हवामान/CLIMATE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.2

निवडक केंद्रांतील पावसाचे दिवस आणि वार्षिक पाऊस
RAINY DAYS AND ANNUAL RAINFALL AT SELECTED CENTRES

1980

(पाऊस मिलिमीटरमध्ये/Rainfall in mm.)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्रे	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	नेहमीचा पाऊस Normal Rainfull	Centres
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	कुलाबा (बृहन्मुंबई)	74	1,923.1	1,805	Colaba (Greater Bombay)
2	सांताक्रुझ (बृहन्मुंबई)	80	1,980.9	2,130	Santacruz(Greater Bombay)
3	डहाणू (ठाणे)	66	2,351.1	N.A.	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (कुलाबा)	71	1,955.6	1,960	Alibag (Kulaba)
5	रत्नागिरी	99	2,546.0	2,617	Ratnagiri
6	नाशिक	52	697.3	697	Nashik
7	नंदुरवार (धुळे)	39	577.7	643	Nandurbar (Dhule)
8	जळगाव	40	666.2	787	Jalgaon
9	अहमदनगर	29	478.7	622	Ahmadnagar
10	पुणे	58	788.1	661	Pune
11	महाबळेश्वर (सातारा)	123	6,483.9	6,226	Mahabaleshwar (Satara)
12	सांगली	101	4,533.9	N.A.	Sangli
13	सोलापूर	35	519.1	678	Solapur
14	कोल्हापूर	80	1,174.5	993	Kolhapur
15	औरंगाबाद	45	801.9	726	Aurangabad
16	परभणी	49	1,028.3	854	Parbhani
17	बीड	41	729.8	685	Beed
18	नांदेड	50	967.2	901	Nanded.
19	बुलढाणा	44	656.9	875	Buldana
20	अकोला शहर	41	743.0	801	Akola City
21	अमरावती	34	748.0	876	Amravati.
22	यवतमाळ	58	1,178.4	1,096	Yavatmal
23	वर्धा	50	1,097.8	N.A.	Wardha
24	नागपूर शहर	50	916.3	1,242	Nagpur City
25	गोंदिया (भंडारा)	64	1,315.6	1,471	Gondia (Bhandara)
26	चंद्रपूर	58	1,209.7	1,267	Chandrapur

N.A.—उपलब्ध नाही./Not available.

टीप.—(१) वरील आकडे अस्थायी आहेत.

(२) कंसातील नावे, केंद्रे ज्या जिल्ह्यात आहेत त्या जिल्ह्याची आहेत.

आधार.—विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय,
नागपूर.

Note.—(i) The above figures are provisional

(ii) The names in brackets indicate the district wherein the centre is located.

Source.—Regional Meteorological Department,
Nagpur.

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.1

पुरुष व स्त्रिया यांची जिल्हावार संख्या/MALES AND FEMALES IN EACH DISTRICT

1981

(हजारांत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial	जिल्हा No.	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	स्त्री-पुरुष प्रमाण* Sex ratio* (No.)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	4,653	3,591	8,243	772	Greater Bombay
2	ठाणे	1,780	1,572	3,352	883	Thane
3	रायगड	727	760	1,486	1,046	Raigad
4	रत्नागिरी	943	1,168	2,111	1,238	Ratnagiri
5	नाशिक	1,545	1,447	2,992	937	Nashik
6	धुळे	1,043	1,007	2,050	966	Dhule
7	जळगाव	1,343	1,275	2,618	950	Jalgaon
8	अहमदनगर	1,383	1,326	2,708	959	Ahmednagar
9	पुणे	2,150	2,014	4,164	937	Pune
10	सातारा	989	1,050	2,039	1,061	Satara
11	सांगली	931	900	1,831	967	Sangli
12	सोलापूर	1,344	1,266	2,610	942	Solapur
13	कोल्हापूर	1,274	1,232	2,506	967	Kolhapur
14	औरंगाबाद	1,250	1,184	2,433	947	Aurangabad
15	परभणी	930	900	1,829	968	Parbhani
16	बीड	756	730	1,486	966	Beed
17	नांदेड	893	857	1,749	960	Nanded
18	उस्मानाबाद	1,139	1,091	2,231	958	Osmanabad

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
19	बुलढाणा	771	738	1,509	957	Buldana
20	अकोला	938	889	1,827	948	Akola
21	अमरावती	962	900	1,861	936	Amravati
22	यवतमाळ	887	850	1,737	958	Yavatmal
23	वर्धा	476	451	927	948	Wardha
24	नागपूर	1,345	1,243	2,589	924	Nagpur
25	भंडारा	920	917	1,838	997	Bhandara
26	चंद्रपूर	1,046	1,010	2,056	966	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	32,415	30,369	62,784	937	Maharashtra State
	भारत	3,43,031@	3,21,064@	6,85,185**	936	@India

टीप.—(१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा काही ठिकाणी जुळणार नाहीत.

(२) *दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या

(३) @आसाम सोडून व अस्थायी.

(४) **जनगणना घेणे शक्य नसल्यामुळे आसामची अंदाजित लोकसंख्या घेऊन व पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीर मधील वळकावलेल्या प्रदेशातील लोकसंख्या वगळून.

आधार.—(१) संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र

(२) महानिबंधक व गणना आयुक्त, भारत.

Note.—(i) Details may not add up to the totals due to rounding.

(ii) *Females per 1,000 males.

(iii) @Excluding Assam and provisional.

(iv) **Includes projected population of Assam, where census could not be held but excludes population of areas in Jammu and Kashmir under unlawful occupation of Pakistan and China where census could not be taken.

Source.—(1) Director of Census Operations, Maharashtra.

(2) Registrar General and Census Commissioner for India.

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2

जिल्हावार ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या/RURAL AND URBAN POPULATION IN EACH DISTRICT
1981

(हजारांत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	लोकसंख्या Population			दशवर्षीय वाढीचे प्रमाण Decennial growth rate 1971-81 (%)			District (2)
		ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नागरी Urban (7)	एकूण Total (8)	
1	बृहन्मुंबई	..	8,243	8,243	..	38.38	38.38	Greater Bombay
2	ठाणे	1,865	1,486	3,352	28.45	80.43	47.28	Thane
3	रायगड	1,277	210	1,486	15.09	37.86	17.84	Raigad
4	रत्नागिरी	1,940	171	2,111	6.46	2.25	6.11	Ratnagiri
5	नाशिक	2,064	928	2,992	22.24	37.11	26.49	Nashik
6	धुळे	1,650	400	2,050	20.23	39.41	23.55	Dhule
7	जळगाव	1,960	658	2,618	21.09	21.27	23.52	Jalgaon
8	अहमदनगर	2,357	351	2,708	16.96	40.04	19.52	Ahmadnagar
9	पुणे	2,193	1,971	4,164	18.83	48.64	31.30	Pune
10	सातारा	1,773	266	2,039	18.33	17.10	18.17	Satara
11	सांगली	1,437	394	1,831	14.82	37.67	19.08	Sangli
12	सोलापूर	1,843	767	2,610	12.65	24.69	15.94	Solapur
13	कोल्हापूर	1,884	622	2,506	17.34	41.64	22.57	Kolhapur
14	औरंगाबाद	1,896	538	2,433	15.61	63.78	23.66	Aurangabad
15	परभणी	1,487	343	1,829	17.63	42.05	21.59	Parbhani

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	बीड	1,256	230	1,486	10.59	54.35	15.67	Beed
17	नांदेड	1,421	328	1,749	21.72	44.92	25.36	Nanded
18	उस्मनाबाद	1,887	343	2,231	13.83	45.21	17.76	Osmanabad
19	बुलढाणा	1,230	279	1,509	18.27	26.00	19.62	Buldana
20	अकोला	1,372	455	1,827	19.68	28.91	21.86	Akola
21	अमरावती	1,317	544	1,861	18.10	28.45	20.95	Amravati
22	यवतमाळ	1,475	262	1,737	20.14	35.46	22.23	Yavatmal
23	वर्धा	695	232	927	18.27	21.32	18.02	Wardha
24	नागपूर	1,120	1,469	2,589	26.39	39.55	33.54	Nagpur
25	भंडारा	1,597	241	1,838	13.76	33.65	16.02	Bhandara
26	चंद्रपूर	1,794	262	2,056	21.96	57.11	25.54	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	40,791	21,994	62,784	17.70	40.33	24.75	Maharashtra State
	भारत†	5,25,457	1,59,727	6,85,185	19.12	46.41	25.21	India†

16

टीप.—(१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत.

(२) आकडे अस्थायी आहेत.

(३) † जनगणना घेणे शक्य नसल्यामुळे आसामची अंदाजित लोक संख्या घेऊन व पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीर मधील बळकावलेल्या प्रदेशातील लोकसंख्या वगळून

आधार.—(१) संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र

(२) महानिबंधक व गणना आयुक्त, भारत

Note.— (i) Details do not add up to the totals due to roundings.

(ii) Figures are provisional.

(iii) † Includes projected population of Assam, where census could not be held but excludes population of areas in Jammu and Kashmir under unlawful occupation of Pakistan and China where census could not be taken.

Source.— (1) Directorate of census Operations, Maharashtra.

(2) Registrar General and Census Commissioner for India.

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.3

जिल्हावार क्षेत्रफल आणि लोकसंख्येची घनता
AREA AND DENSITY OF EACH DISTRICT

1981

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	क्षेत्रफल (चौ. किलोमीटर) Area in sq. kilometres.	घनता (प्रत्येक चौ. किलो मीटरभागे लोकसंख्या) Density (No.) of persons per sq. kilometre	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	वृहन्मुंबई	603	13,644	Greater Bombay
2	ठाणे	9,558	349	Thane
3	रायगड	7,148	208	Raigad
4	रत्नागिरी	13,054	162	Ratnagiri
5	नाशिक	15,530	192	Nashik
6	धुळे	13,150	156	Dhule
7	जळगाव	11,765	223	Jalgaon
8	अहमदनगर	17,048	159	Ahmednagar
9	पुणे	15,642	266	Pune
10	सातारा	10,484	195	Satara
11	सांगली	8,572	213	Sangli
12	सोलापूर	15,017	174	Solapur
13	कोल्हापूर	8,047	311	Kolhapur
14	औरंगाबाद	16,305	150	Aurangabad
15	परभणी	12,561	145	Parbhani
16	बीड	11,085	134	Beed
17	नांदेड	10,502	166	Nanded
18	उस्मानाबाद	14,210	157	Osmanabad
19	बुलढाणा	9,661	156	Buldana
20	अकोला	10,575	173	Akola
21	अमरावती	12,212	152	Amravati
22	यवतमाळ	13,584	128	Yavatmal
23	वर्धा	6,310	147	Wardha
24	नागपूर	9,931	260	Nagpur
25	भंडारा	9,213	199	Bhandara
26	चंद्रपूर	25,923	79	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	3,07,690	204	Maharashtra State
	भारत*	29,86,400	221	India*

टोप.— (१) आकडे अस्थायी आहेत.

Note.—(1) Figures are provisional.

(२) *आसाम आणि जम्मू काश्मीर वगळून. (2) *Excluding Assam and Jammu and Kashmir.

आधार.—(१) संचालक, जनगणना महाराष्ट्र. Source.—(1) Director of Census Operations, Maharashtra.

(२) महानिबंधक व जनगणना

(2) Registrar General and Census Commission-
आयुक्त, भारत. oner for India.

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4

जिल्हावार साक्षरतेचे प्रमाण (शेकडेवारी)

PERCENTAGE OF LITERACY IN EACH DISTRICT
1981

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षरतेचे प्रमाण (शेकडेवारी) Literacy percentage			District (2)
		पुरुष Male (3)	स्त्रिया Female (4)	एकूण Total (5)	
1	बृहन्मुंबई ..	74.0	60.6	68.2	Greater Bombay
2	ठाणे ..	59.2	40.2	50.3	Thane
3	रायगड ..	57.2	34.0	45.3	Raigad
4	रत्नागिरी ..	59.6	38.0	47.6	Ratnagiri
5	नाशिक ..	55.8	31.5	44.0	Nashik
6	धुळे ..	48.4	25.7	37.3	Dhule
7	जळगाव ..	61.0	34.0	47.8	Jalgaon
8	अहमदनगर ..	60.9	29.0	45a3	Ahmednagar
9	पुणे ..	65.5	47.2	56.7	Pune
10	सातारा ..	60.1	36.7	48.0	Satara
11	सांगली ..	59.3	33.0	46.3	Sangli
12	सोलापूर ..	53.5	26.7	40.5	Solapur
13	कोल्हापूर ..	59.7	30.7	45.4	Kolhapur
14	औरंगाबाद ..	50.7	21.7	36.6	Aurangabad
15	परभणी ..	44.4	15.3	30.1	Parbhani
16	बीड ..	45.6	17.2	31.6	Beed
17	नांदेड ..	43.3	16.0	29.9	Nanded
18	उस्मानाबाद ..	49.7	21.7	36.0	Osmanabad
19	बुलढाणा ..	58.8	29.8	44.6	Buldana
20	अकोला ..	59.2	35.0	47.4	Akola
21	अमरावती ..	60.3	42.1	51.5	Amravati
22	यवतमाळ ..	51.1	26.7	39.2	Yavatmal
23	वर्धा ..	60.7	40.4	50.8	Wardha
24	नागपूर ..	63.8	44.8	54.7	Nagpur
25	भंडारा ..	58.3	29.4	43.9	Bhandara
26	चंद्रपूर ..	46.6	22.6	34.8	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य-१९८१	58.7	34.6	47.0	Maharashtra State—1981
	महाराष्ट्र राज्य-१९७१	51.0	26.4	39.2	Maharashtra State—1971
	भारत† १९८१	46.6	24.7	36.1	India† 1981

टीप.—(१) आकडे अस्थायी आहेत.

Note.—(1) Figures are provisional.

(२) † आसाम वगळून.

(2) † Excluding Assam.

आधार.—(१) संचालक, जनगणना

Source.—(1) Director of Census operations, Maharashtra.

महाराष्ट्र.

(२) महानिबंधक

(2) Registrar General and Census Commissioner

व जनगणना आयुक्त, भारत.

for India.

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/ AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.5

१९०१ पासून लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
DECADAL VARIATION IN POPULATION IN MAHARASHTRA STATE SINCE, 1901

दशक Decade	लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार (टक्केवारी) Percentage decade variation in population				
(1)	(2)				
1901-11	+10.74
1911-21	-2.91
1921-31	+14.91
1931-41	+11.99
1941-51	+19.27
1951-61	+23.60
1961-71	+27.45
*1971-81	+24.75

*अस्थायी/Provisional

साधर : संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र.

Source.—Director of Census Operations, Maharashtra.

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.6

शहरांचे वर्गीकरण/URBAN POPULATION BY SIZE-CLASS OF TOWNS
1981

अनुक्रमांक Serial No.	लोकसंख्येचा गट Size-Class	गटात असलेली एकूण शहरे/ शहर संकुले Number of towns (UAs)	त्यांची एकूण लोकसंख्या Population	शहरी लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण Percentage to total urban population		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
1	Below 5,000 हून कमी	..	16	54,633	0.3	
2	5,000—9,999	..	43	3,46,948	1.6	
3	10,000—19,999	..	91	13,40,571	6.1	
4	20,000—49,999	..	81	23,90,103	10.9	
5	50,000—99,999	..	20	13,06,566	5.9	
6	1,00,000 आणि त्याहून अधिक and above	..	25	1,65,27,985	75.2	
		एकूण/Total	..	276	2,19,66,806	100.0

टीप.--आकडे अस्थायी आहेत.

Note.—Figures are Provisional.

UA—Urban Agglomeration.

आधार.--संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र.

Source.—Director of Census Operations, Maharashtra.

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.7

वस्ती असलेल्या खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
 CLASSIFICATION OF INHABITED VILLAGES ACCORDING TO POPULATION
 1971

अनुक्रमांक Serial No.	लोकसंख्येचा गट Population range	वस्ती असलेली एकूण खेडी Number of inhabited villages	त्यांची एकूण लोकसंख्या Population	या लोकसंख्येचे एकूण ग्रामीण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण Percentage to total rural population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	Below 200 पेक्षा कमी	5,053	5,48,356	1.6
2	200—499	9,088	31,58,879	9.1
3	500—999	10,529	75,64,120	21.8
4	1,000—1,999	7,439	1,02,00,993	29.4
5	2,000—4,999	3,102	89,76,554	25.9
6	5,000—9,999	492	32,78,112	9.4
7	10,000 आणि त्याहून अधिक and above	75	9,74,010	2.8
एकूण/Total		35,778	3,47,01,024	100.0

आधार.--लोकसंख्येच्या सर्वसाधारण वेरजा, भारताची जनगणना, १९७१, मालिका ११, महाराष्ट्र, भाग-दोन-ए.
 Source.—General Population Totals, Census of India, 1971, Series 11, Maharashtra, Part-II-A

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.8.

एक लाख किंवा अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे/शहर संकुले
CITIES / URBAN AGGLOMERATIONS (UAs) WITH POPULATIONS OF 1,00,000
OR ABOVE IN MAHARASHTRA STATE

(1981)

अनुक्रमांक Serial No.	शहर/शहर संकुलाचे नाव	लोकसंख्या (हजारत) Population (in thousand numbers)	Name of City/UA
(1)	(2)	(3)	(2)
1	वृहन्मुंबई (म. न. पा.)	8,243	Greater Bombay City (M. Crop).
2	पुणे शहर संकुल	1,686	Pune Urban Agglomerations
	(अ) पुणे शहर (म. न. पा.)	1,203	(a) Pune City (M. Corp.)
	(आ) पिंपरी चिंचवड (न. प.)	221	(b) Pimpri Chinchwad City (M.Corp.)
	(इ) पुणे कटकमंडळ	86	(c) Pune Cantonment
	(ई) खडकी	81	(d) Kirkee Cantonment
	(उ) देहू रोड	33	(e) Dehu Road Cantonment
	(ऊ) हडपसर	21	(f) Hadapsar
	(ए) लोहगाव	17	(g) Lohgaon
	(ऐ) खडकवासला	17	(h) Khadakvasla
	(ओ) देहू	8	(i) Dehu
3	नागपूर शहर संकुल	1,302	Nagpur Urban Agglomerations
	(अ) नागपूर (म.न.पा.)	1,219	(a) Nagpur City (M. Corp.)
	(आ) कामट्टी (न.प.)	67	(b) Kamptee (M)
	(इ) कामट्टी कटकमंडळ	15	(c) Kamptee Cantonment
4	उल्हासनगर शहर संकुल	649	Ulhasnagar Urban Agglomeration
	(अ) उल्हासनगर (न.प.)	274	(a) Ulhasnagar City (M.)
	(आ) कल्याण (न.प.)	136	(b) Kalyan City (M.)
	(इ) डोंबिवली (न.प.)	103	(c) Dombivali City (M.)
	(ई) अंबरनाथ (न.प.)	96	(d) Ambarnath (M.)
	(उ) काटमनिवली	20	(e) Katemanivli
	(ऊ) मोहोने	19	(f) Mohone
5	सोलापूर (म.न.पा.)	511	Solapur City (M. Corp.)
6	नाशिक शहर संकुल	429	Nashik Urban Agglomerations
	(अ) नाशिक (न.प.)	262	(a) Nashik City (M.)
	(आ) नाशिक रोड देवलाळी (न.प.)	78	(b) Nashik Road Deolali (M)
	(इ) देवलाळी कटकमंडळ	58	(c) Deolali Cantonment
	(ई) सतपूर (न.प.)	20	(d) Satpur (M.)
	(उ) भगूर (न.प.)	11	(e) Bhagur (M.)
7	ठाणे शहर संकुल	390	Thane Urban Agglomeration
	(अ) ठाणे (न.प.)	310	(a) Thane City (M.)

तबता क्रमांक/TABLE No. 2.8.—Contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
	(आ) माजिवडे	49	(b) Majivade
	(इ) कळवा	31	(c) Kalwa
8	कोल्हापूर शहर संकुल	351	Kolhapur Urban Agglomeration
	(अ) कोल्हापूर (म.न.पा.)	340	(a) Kolhapur City (M. Corp.)
	(आ) गांधीनगर	11	(b) Gandhi Nagar
9	औरंगाबाद शहर संकुल	316	Aurangabad Urban Agglomeration
	(अ) औरंगाबाद	299	(a) Aurangabad City
	(आ) औरंगाबाद कटकमंडळ	17	(b) Aurangabad Cantonment
10	सांगली शहर संकुल	269	Sangli Urban Agglomeration
	(अ) सांगली (न.प.)	152	(a) Sangli City (M.)
	(आ) मिरज (न.प.)	105	(b) Miraj City (M.)
	(इ) माधवनगर	11	(c) Madhavnagar
11	अमरावती (न.प.)	261	Amravati City (M.)
12	मालेगाव (न.प.)	246	Malegaon City (M.)
13	अकोला (न.प.)	225	Akola City (M.)
14	धुळे (न.प.)	211	Dhule City (M.)
15	नांदेड (न.प.)	191	Nanded City (M.)
16	अहमदनगर शहर संकुल	181	Ahmednagar Urban Agglomeration.
	(अ) अहमदनगर (न.प.)	144	(a) Ahmednagar City (M.)
	(आ) अहमदनगर कटकमंडळ	37	(b) Ahmednagar Cantonment
17	जळगाव (न.प.)	145	Jalgaon City (M.)
18	इचलकरंजी (न.प.)	134	Ichalkaranji City (M.)
19	भुसावळ शहर संकुल	132	Bhusawal Urban Agglomeration
	(अ) भुसावळ (न.प.)	123	(a) Bhusawal City (M.)
	(आ) कंदारी	9	(b) Kandari
20	जालना (न.प.)	122	Jalna City (M.)
21	चंद्रपूर (न.प.)	116	Chandrapur City (M.)
22	भिवंडी (न.प.)	115	Bhiwandi City (M.)
23	लातूर (न.प.)	112	Latur City (M.)
24	परभणी (न.प.)	109	Parbhani City (M.)
25	गोंदिया (न.प.)	100	Gondiya City (M.)
एकूण/Total		16,546	

म.न.पा. -- महानगरपालिका/M. Corp.—Municipal Corporation.

न.प. नगरपरिषद/M—Municipality.

टोप.--आकडे संक्षिप्त लिहिल्यामुळे वेरजा जुळणार नाहीत.

Note.—Details may not add to the totals due to rounding.

आधार.--क्षालक, जनगणना, महाराष्ट्र.

Source.—Director of Census operations, Maharashtra.

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.9

काम करणाऱ्यांचे व न करणाऱ्यांचे वर्गीकरण
CLASSIFICATION OF WORKERS AND NON-WORKERS

1981

(हजारांत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	वाव	महाराष्ट्र Maharashtra	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
	एकूण लोकसंख्या	.. 62,784	Total population
	*एकूण काम करणारे (१ ते ४)	.. 24,277	Total workers (I-IV)
(१)	शेतकरी 8,458	I. As cultivator
(२)	शेतमजूर 6,505	II. As agricultural labourers
(३)	घरगुती उद्योगधंदे, वस्तुनिर्माण, सेवा व दुरुस्ती 762	III. Household industry, manufacturing, processing, servicing and repairs
(४)	इतर काम करणारे 8,553	IV. Other workers
(५)	सीमांतिक कामगार 2,484	V. Marginal workers
(६)	एकूण काम न करणारे 35,954	VI. Total non-workers

*अस्थायी./Provisional

टीप.--आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी वेरजा जुळणार नाहीत.

Note.—Details may not add to the totals due to rounding.

साधार.—संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र.

Source.—Director of census operations, Maharashtra.

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.10

अनुसूचित जाती आणि जमाती यांची लोकसंख्या
POPULATION OF SCHEDULED CASTES AND SCHEDULED TRIBES
1981

(संख्या/Number)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	अनुसूचित जाती Scheduled castes (3)	अनुसूचित जमाती Scheduled tribes (4)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	3,99,076	84,073	Greater Bombay
2	ठाणे	83,825	7,29,424	Thane
3	रायगड	25,182	1,90,210	Raigad
4	रत्नागिरी	45,132	31,746	Ratnagiri
5	नाशिक	1,85,859	7,01,647	Nashik
6	धुळे	85,735	8,31,064	Dhule
7	जळगाव	1,54,227	2,16,009	Jalgaon
8	अहमदनगर	2,87,707	1,87,656	Ahmednagar
9	पुणे	3,13,797	1,58,705	Pune
10	सातारा	1,26,630	13,060	Satara
11	सांगली	2,04,352	15,535	Sangli
12	सोलापूर	3,73,083	51,577	Solapur
13	कोल्हापूर	3,02,649	27,311	Kolhapur
14	औरंगाबाद	1,50,436	75,663	Aurangabad
15	परभणी	1,06,466	78,577	Parbhani
16	बीड	1,70,482	13,405	Beed
17	नांदेड	1,97,709	1,78,238	Nanded
18	उस्मानाबाद	3,42,461	52,013	Osmanabad
19	बुलढाणा	93,227	66,457	Buldana
20	अकोला	1,00,616	1,14,759	Akola
21	अमरावती	1,12,754	2,41,704	Amravati
22	यवतमाळ	85,985	3,70,116	Yavatmal
23	वर्धा	36,412	1,42,244	Wardha
24	नागपूर	1,82,395	3,53,303	Nagpur
25	भंडारा	1,79,244	2,98,039	Bhandara
26	चंद्रपूर	1,34,322	5,49,503	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	44,79,763	57,72,038	Maharashtra
	भारत* (1971)	8,24,81,000	4,08,98,000	India*

*१९८१ ची माहिती उपलब्ध नाही.

Information for 1981 not available.

आधार—संचालक, जनगणना महाराष्ट्र.

Source.—Director of Census operations, Maharashtra.

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.11.

प्रकारानुसार महाराष्ट्र राज्यातील अपंगांची संख्या
 DISABLED POPULATION IN MAHARASHTRA STATE BY TYPE OF DISABILITY
 1981*

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	पूर्णतः अंध Totally Blind	पूर्णतः पांगळे Totally Crippled	पूर्णतः मूक Totally Dumb	एकूण Total (3+4+5)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,513	1,299	903	3,715	Greater Bombay
2	ठाणे	831	951	679	2,461	Thane
3	रायगड	647	642	607	1,896	Raigad
4	रत्नागिरी	809	841	842	2,492	Ratnagiri
5	नाशिक	1,973	1,332	912	4,217	Nashik
6	धुळे	1,342	851	578	2,771	Dhule
7	जळगाव	1,605	1,066	793	3,464	Jalgaon
8	अहमदनगर	1,589	1,086	867	3,542	Ahmednagar
9	पुणे	1,894	1,505	1,155	4,554	Pune
10	सातारा	967	851	901	2,719	Satara
11	सांगली	700	1,093	796	2,589	Sangli
12	सोलापूर	1,790	1,080	1,107	3,977	Solapur
13	कोल्हापूर	722	1,122	860	2,704	Kolhapur
14	औरंगाबाद	2,120	1,323	800	4,243	Aurangabad
15	परभणी	1,925	899	667	3,491	Parbhani
16	बीड	1,625	815	493	2,933	Beed
17	नांदेड	1,643	887	615	3,145	Nanded
18	उस्मानाबाद	2,234	1,385	771	4,390	Osmanabad
19	बुलढाणा	1,279	707	604	2,590	Buldana
20	अकोला	1,548	839	629	3,016	Akola
21	अमरावती	1,125	825	536	2,486	Amravati
22	यवतमाळ	1,640	863	699	3,202	Yavatmal
23	वर्धा	671	392	314	1,377	Wardha
24	नागपूर	1,117	1,015	583	2,715	Nagpur
25	भंडारा	1,406	1,261	644	3,311	Bhandara
26	चंद्रपूर	2,249	1,435	708	4,392	Chandrapur
महाराष्ट्र राज्य		36,964	26,365	19,063	82,392	Maharashtra State

*अस्थायी/Provisional

आधार.—संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र.

Source.—Director of Census operations, Maharashtra.

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1

जमिनीचा वापर/LAND UTILISATION

(हजार हेक्टरांत/In thousand hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	1977-78	1978-79	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकांनुसार)	30,758	30,758	Total geographical area by village papers.
2	जंगल व्याप्त क्षेत्र ..	5,318	5,326	Area under forests.
3	पडीक व लागवडीलायक नसलेली जमीन ..	1,738	1,740	Barren and unculturable land.
4	बिगरशेती वापराखाली असलेली जमीन.	1,000	1,026	Land put to non-agricultural uses.
5	लागवडीलायक पण वापरात नसलेली	1,006	995	Culturable waste.
6	कायम गुरचरण ..	1,581	1,569	Permanent pastures.
7	झाडे-झुडुपांखालील जमीन ..	193	210	Land under miscellaneous tree crops etc.
8	चालू पड ..	842	779	Current fallows.
9	इतर पड ..	854	865	Other fallows.
10	कसलेले क्षेत्र (निव्वळ) ..	18,226	18,248	Net area sown
11	एकापेक्षा अधिकवेळा लागवड केलेले क्षेत्र ..	1,603	1,666	Area sown more than once
12	लागवडीखालील एकूण क्षेत्र ..	19,829	19,915	Gross cropped area.

टीप—आकडे संक्षिप्तात लिहिल्या मूळे बेरजा एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी जुळणार नाहीत.

Note.—Details do not add up to the total geographical are due to rounding.

आधार.—कृषि संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.2

जिल्हावार लागवडीलायक क्षेत्र आणि लागवड केलेले क्षेत्र

DISTRICTWISE BREAK-UP OF CULTURABLE AREA AND CULTIVATED AREA

1978-79

(हजार हेक्टरांत/In thousand hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र Total geographical area	लागवडीलायक क्षेत्र Culturable area	कसलेले निव्वळ क्षेत्र Net area sown	लागवड केलेले एकूण क्षेत्र Gross area sown	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	.. 38	8	7	7	Greater Bombay
2	ठाणे	.. 934	335	265	275	Thane
3	रायगड	.. 687	326	196	209	Raigad
4	रत्नागिरी	.. 1,279	850	356	370	Ratnagiri
5	नाशिक	.. 1,563	1,006	890	952	Nashik
6	धुळे	.. 1,438	732	705	788	Dhule
7	जळगाव	.. 1,164	847	811	932	Jalgaon
8	अहमदनगर	.. 1,702	1,316	1,215	1,336	Ahmednagar
9	पुणे	.. 1,562	1,085	1,001	1,133	Pune
10	सातारा	.. 1,058	679	586	660	Satara
11	सांगली	.. 861	729	616	666	Sangli
12	सोलापूर	.. 1,501	1,332	1,137	1,220	Solapur
13	कोल्हापूर	.. 818	556	424	435	Kolhapur
14	औरंगाबाद	.. 1,627	1,374	1,214	1,344	Aurangabad
15	परभणी	.. 1,250	1,110	1,007	1,126	Parbhani
16	बीड	.. 1,117	1,000	810	852	Beed
17	नांदेड	.. 1,033	828	728	787	Nanded
18	उस्मानाबाद	.. 1,403	1,321	1,115	1,241	Osmanabad
19	बुलढाणा	.. 967	744	682	754	Buldana
20	अकोला	.. 1,056	858	821	873	Akola
21	अमरावती	.. 1,222	776	723	757	Amravati

तक्ता क्रमांक/Table No. 3·2—*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
22	यवतमाळ	.. 1,352	953	855	876	Yavatmal
23	वर्धा	.. 629	469	442	471	Wardha
24	नागपूर	.. 986	614	566	604	Nagpur
25	भंडारा	.. 928	448	388	514	Bhandara
26	चंद्रपूर	.. 2,583	804	691	735	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	.. 30,758	21,098	18,248	19,915	Maharashtra State

टीप.—(१) लागवडीलायक क्षेत्र—यात (१) लागवडीलायक पडीक, (२) झाडेमुढपांखालील जमीन (३) चालू पड, (४) इतर पड, आणि (५) कसलेले निव्वळ क्षेत्र यांचा अंतर्भाव होता.

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार.—कृषी संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Note.—(i) Culturable area includes—(1) culturable waste, (2) land under miscellaneous tree crops etc., (3) current fallows, (4) other fallows, and (5) net area sown.

(ii) Details do not add up to the totals due to rounding.

Source.—Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन/AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL CROPS

(क्षेत्र हजार हेक्टरांत व उत्पादन हजार मेट्रीक टनांत)

(Area in thousand hectares and outturn in thousand tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	पिक	1979-80		1980-81		1981-82		(2)
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1	तांदूळ	1,485	1,829	1,504	2,361	1,515	2,435	Rice
2	गहू	1,164	1,006	1,079	931	1,128	989	Wheat
3	जोडळा	6,825	5,464	6,438	4,428	6,578	4,891	Jowar
4	बाजरी	1,428	607	1,709	760	1,744	779	Bajri
5	एकूण धान्ये (इतर धान्ये घळून)	11,411	9,325	11,233	8,900	11,467	9,533	Total cereals (including other cereals)
6	एकूण कडधान्ये	2,666	1,038	2,804	831	2,752	1,039	Total pulses
7	उस	274	2,107	317	2,594	366	3,152	Sugarcane
8	कापूस	2,588	1,695	2,667	1,269	2,710	1,465	Cotton
9	भुईमूग	723	538	712	441	676	435	Groundnut
10	तंबाखू	14	8	12	7	12	7	Tobacco

30

टीप.—(१) १९७९-८०, १९८०-८१ व १९८१-८२ चे आकडे अस्थायी आहेत.

(२) उसाचे उत्पादन गुळाचे आहे व ते कापणी झालेल्या क्षेत्रावर आधारित आहे.

(३) कापसाचे उत्पादन लिंटमधील आहे व ते प्रत्येकी १७० किलोग्रॅमच्या हजार गसडधामध्ये आहे.

Note.—(i) The figures for years 1979-80, 1980-81 and 1981-82 are provisional.

(ii) The production of sugarcane is in terms of gur and is worked out on the basis of harvested area.

(iii) The production of cotton is in terms of lint and in "000" bales of 170 Kg. each.

आधार.—कृषि संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3·4

3. शेतती/
तक्ता क्रमांक/
जिल्हावार प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन
(क्षेत्र हजार हेक्टरांत व उत्पादन हजार मेट्रिक टनांत)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	तांदूळ/Rice		गहू/Wheat	
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	बृहन्मुंदई	..	1
2	ठाणे	..	150	*	*
3	रायगड	..	149
4	रत्नागिरी	..	147
5	नाशिक	..	41	105	93
6	धुळे	..	25	44	42
7	जळगाव	..	9	50	57
8	अहमदनगर	..	8	67	75
9	पुणे	..	54	45	44
10	सातारा	..	36	26	31
11	सांगली	..	18	37	26
12	सोलापूर	..	5	50	36
13	कोल्हापूर	..	100	12	15
14	बीरंगावाड	..	9	81	76
15	परभणी	..	26	64	54
16	बीड	..	8	47	45
17	नांदेड	..	34	35	24
18	उस्मानाबाद	..	38	60	38
19	बुलढाणा	..	4	45	38
20	अकोला	..	9	52	37
21	अमरावती	..	13	51	40
22	यवतमाळ	..	16	24	26
23	वर्धा	..	11	38	49
24	नागपूर	..	43	76	49
25	भंडारा	..	298	31	21
26	चंद्रपूर	..	253	39	20
	महाराष्ट्र राज्य	..	1,504	1,079	931

टीप.—(१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहील्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत

(३) *आकडे ५०० हेक्टर/टनांपेक्षा कमी आहेत.

(४) कापसाचे उत्पादन लिटमध्ये आहे व ते प्रत्यक्ष १७० किलो ग्रॅमच्या हजार गासठप्तात आहे.

आधार—कृषि संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

AGRICULTURE

TABLE No. 3.4

AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL CROPS IN DISTRICT 1980-81

(Area in '000 hectares and Outturn is '000 tonnes)

ज्वारी/Jowar		बाजरी/Bajri		एकूण धान्ये/All cereals		District
क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
..	1	2	Greater Bombay
*	*	181	319	Thane
..	177	298	Raigad
..	224	330	Ratnagiri
86	74	348	191	652	457	Nashik
170	134	126	80	418	305	Dhule
244	293	97	55	402	423	Jaigaon
539	280	329	148	959	535	Ahmednagar
479	245	176	72	788	515	Pune
249	217	115	25	445	352	Satara
217	184	97	18	381	279	Sangli
748	281	48	13	871	372	Solapur
44	68	1	*	214	347	Kolhapur
463	276	186	88	747	455	Aurangabad
393	240	10	5	496	331	Parbhani
384	254	116	45	562	358	Beed
281	201	2	1	354	271	Nanded
530	362	24	5	686	458	Osmanabad
263	315	10	4	323	363	Buldana
283	219	6	2	351	268	Akola
201	222	8	3	280	278	Amravati
276	221	12	4	329	264	Yavatmal
126	103	1	*	176	159	Wardha
217	130	*	*	336	241	Nagpur
33	15	366	465	Bhandara
213	92	515	455	Chandrapur
6,438	4,427	1,709	760	11,232	8,900	Maharashtra State

(1) Figures are provisional.

(2) Details may not add up to total due to rounding.

(3) Figures are below 500 hectares/tonnes.

(4) Production of cotton is in terms of lint and '000 bales of 170 kg.

Source.—Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. शेती/
तक्ता क्रमांक/
जिल्हावार प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन/
(क्षेत्र हजार हेक्टरात व उत्पादन हजार मेट्रिक टनात/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे (2)	एकूण कडधान्ये/All pulses		ऊस/Sugarcane	
		क्षेत्र Area (13)	उत्पादन Outturn (14)	क्षेत्र Area (15)	उत्पादन (गुळ) Outturn (Gur) (16)
(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)
1	बृहन्मुंबई
2	ठाणे	..	18	5	1
3	रायगड	..	16	4
4	रत्नागिरी	..	13	3	4
5	नाशिक	..	108	37	20
6	धुळे	..	127	31	9
7	जळगाव	..	223	60	7
8	अहमदनगर	..	85	21	73
9	पुणे	..	88	24	28
10	सातारा	..	69	23	23
11	सांगली	..	85	29	32
12	सोलापूर	..	144	30	21
13	कोल्हापूर	..	26	11	53
14	औरंगाबाद	..	259	61	15
15	परभणी	..	230	71	5
16	बीड	..	165	33	6
17	नांदेड	..	112	29	5
18	उस्मानाबाद	..	311	81	14
19	बुलढाणा	..	126	51	1
20	अकोला	..	138	38
21	अमरावती	..	86	47
22	यवतमाळ	..	101	45	1
23	वर्धा	..	57	33	*
24	नागपूर	..	75	28	*
25	मंडारा	..	41	14	1
26	चंद्रपूर	..	102	22	*
	महाराष्ट्र राज्य	..	2,804	832	317
					2,594

टीप.—(१) आकडे अस्थायी आहेत.

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी वेरजा जुळणार नाहीत.

(३) *आकडे ५०० हेक्टर/टनांपेक्षा कमी आहेत.

(४) कापसाचे उत्पादन लिटमध्ये आहे व ते प्रत्यक्ष १७० किलो ग्रॅमच्या हजार गसड्यात आहे.

आधार—कृषि संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

AGRICULTURE

TABLE No. 3·4—*contd.*

AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL CROPS IN DISTRICT 1980-81

(Area in '000 hectares and Outturn in '000 tonnes)

कापूस/Cotton		भुईमूग/Groundnut		District (2)
क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	
(17)	(18)	(19)	(20)	
....	Greater Bombay
....	Thane
....	Raigad
....	Ratnagiri
5	4	61	43	Nashik
64	45	96	54	Dhule
187	115	72	36	Jalgaon
12	18	17	14	Ahmednagar
8	13	39	34	Pune
10	19	64	56	Satara
3	4	49	31	Sangli
14	24	22	16	Solapur
1	*	54	56	Kolhapur
157	110	25	9	Aurangabad
273	129	11	4	Parbhani
39	19	16	6	Beed
218	101	11	4	Nanded
30	9	47	19	Osmanabad
236	108	26	10	Buldana
364	137	18	7	Akola
343	117	29	16	Amaravati
381	165	28	11	Yavatmal
189	81	11	6	Wardha
91	34	15	10	Nagpur
....	1	1	Bhandara
44	16	*	*	Chandrapur
2,667	1,269	712	441	Maharashtra State

(1) Figures are provisional.

(2) Details may not add up to total due to rounding.

(3) *Figures are below 500 hectares/tonnes.

(4) Production of Cotton is in terms of Lint and in '000 bales of 170 kg. each.

Source— Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

Rb 4244—4a

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक*

INDEX NUMBERS OF PRODUCTION OF PRINCIPAL CROPS

(पायाभूत काळ १९६७-७० (त्रैवाषिक)=१००)
(Base : 1967 70 (Triennium)=100)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	1979-80	1980-81	1981-82	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	अन्नधान्ये—				Foodgrains—
	(अ) तृणधान्ये—				(a) Cereals
(1)	तांदूळ ..	133.9	172.8	178.3	Rice
(2)	गहू ..	261.8	242.4	257.3	Wheat
(3)	ज्वारी ..	173.9	140.9	155.7	Jowar
(4)	बाजरी ..	95.5	119.6	122.5	Bajri
(5)	वाली ..	396.2	396.2	379.2	Barley
(6)	मका ..	374.5	404.5	406.4	Maize
(7)	नाचणी ..	128.7	133.5	145.2	Ragi
(8)	कोदा ..	90.9	88.5	89.0	Kodra
(9)	इतर धान्ये ..	124.3	100.6	99.3	Other cereals
	एकूण तृणधान्ये ..	162.4	158.1	163.7	Total Cereals
	(ब) कडधान्ये—				(b) Pulses—
(1)	हरभरा ..	168.7	146.1	172.1	Gram
(2)	तूर ..	137.4	120.2	142.7	Tur
(3)	इतर कडधान्ये ..	106.2	75.3	102.0	Other pulses
	एकूण कडधान्ये ..	127.4	103.5	128.3	Total pulses
	एकूण अन्नधान्ये ..	155.9	147.8	161.1	Total Foodgrains
2	अन्नधान्येतर—				Non-Foodgrains—
	(अ) गळिताची धान्ये—				(a) Oil seeds—
(1)	भुईमूग ..	85.7	97.2	100.3	Groundnut
(2)	तोंड ..	152.5	113.7	100.4	Sesamum
(3)	मोहरी, राई व जवस ..	176.0	158.3	175.4	Rape, mustard and linseed.
(4)	एरंडी ..	250.0	233.3	166.7	Caster seed
	एकूण गळिताची धान्ये ..	95.2	101.8	104.5	Total— Oil seeds

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 3·5—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
(ब) तंतू पिके—		(b) Fibres				
(1) कापूस	124.3	93.1	107.5	Cotton	
(2) मेस्टा	99.3	110.9	105.9	Mesta	
एकूण तंतू पिके		..	124.2	93.1	107.4	Total Fibres
(क) संकीर्ण—		(c) Miscellaneous				
(1) ऊस	148.3	182.6	220.8	Sugarcane	
(2) तंबाखू	164.6	141.7	152.1	Tobacco	
(3) बटाटा	102.8	101.8	147.7	Potato	
(4) मिरची	81.9	85.4	82.7	Chillies	
एकूण संकीर्ण		..	139.1	168.4	201.2	Total-miscellaneous
एकूण अन्नधान्येतर पिके		..	125.9	138.3	160.5	Total-non-foodgrains
सर्घ पिके		..	142.5	143.6	160.8	All commodities

टीप—*निर्देशांक अंतिम अंदाजावर आधारलेले आहेत. Note.—Index numbers are based on final forecast.

आधार—कृषि संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे. Source.—Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 3·6

मृदसंधारण, जमीन सुधारणा इत्यादी योजनांखालील प्रगती
 PROGRESS UNDER SOIL CONSERVATION AND LAND RECLAMATION

अनुक्रमांक Serial No.	योजना	१९८०-८१ मध्ये झालेले Achievements during 1980-81	Scheme
(1)	(2)	(3)	(2)
1	बांध बंदिस्त केलेली जमीन (हजार हेक्टर)	.. 199	Area bunded and contour bunded (in thousand hectares).
2	मजगी केलेली जमीन (हेक्टर)	.. 11,538	Area terraced (hectares).

आकडे अस्थायी आहेत./The Figures are provisional.

आधार.—कृषी संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 3.7

रासायनिक खतांचे वाटप/DISTRIBUTION OF CHEMICAL FERTILIZERS
1979-80

(मेट्रिक टन/Tonnes)

खतांचे नाव (1)	राज्यास दिलेले खत Quantity distributed to the State (2)	Item (1)
नळयुक्त--		
<i>I. Nitrogenous</i>		
अमोनियम सल्फेट (२०.६ टक्के N) ..	67,507	Ammonium sulphate (20.6 per cent N)
युरिया (४६ टक्के N) ..	4,15,189	Urea (46 per cent N).
अमोनियम सल्फेट नायट्रेट (२६ टक्के N)	Ammonium sulphate nitrate (26 per cent N).
कॅल्शियम अमोनियम नायट्रेट (२६ टक्के N) ..	130	Calcium ammonium nitrate (26 per cent N).
कॅल्शियम अमोनियम नायट्रेट (२५ टक्के N)	Calcium ammonium nitrate (25 per cent N).
अमोनियम क्लोराईड (२५ टक्के N) ..	1,215	Ammonium chloride (25 per cent N).
<i>II. Phosphates</i>		
सिंगल सुपर फॉस्फेट (१६ टक्के P ₂ O ₅) ..	1,54,093	Single superphosphate (16 per cent P ₂ O ₅).
ट्रीपल सुपरफॉस्फेट (४६ टक्के P ₂ O ₅) ..	390	Triple superphosphate (46 per cent P ₂ O ₅).
पेलफॉस (१८ टक्के P ₂ O ₅)	Pelofos (18 per cent P ₂ O ₅).
<i>III. Complex</i>		
अमोनियम फॉस्फेट सुपरफॉस्फेट ..	4,137	Ammonium phosphate superphosphate.
नायट्रो फॉस्फेट ..	1,84,769	Nitro-phosphate.
युरिया अमोनियम फॉस्फेट ..	5,246	Urea ammonium phosphate.
डाइअमोनियम फॉस्फेट ..	26,156	Diammonium phosphate.
अमोनियम नायट्रेट फॉस्फेट	Ammonium nitrate phosphate.
NPK कॉम्प्लेक्स ..	62,865	NPK complex.
<i>IV. Potassic</i>		
म्युरिएट ऑफ पोटॅश (५० टक्के K ₂ O) ..	62,645	Muriate of potash (60 per cent K ₂ O).
सल्फेट ऑफ पोटॅश (५० टक्के K ₂ O) ..	1,462	Sulphate of potash (50 per cent K ₂ O).

आधार.—भारतीय खत संघ, नवी दिल्ली, यांनी प्रकाशित केलेल्या "खत सांख्यिकी" नुसार.

Source.—"Fertilizer Statistics—" issued by the Fertilizer Association of India, New Delhi.

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8

शेतीची अवजारे/AGRICULTURAL IMPLEMENTS

1978

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	संख्या Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	नांगर--				Ploughs
	(अ) लाकडी	हजारांत	1,919	'000 No. (a) Wooden.
	(ब) लोखंडी	हजारांत	575	'000 No. (b) Iron.
2	गाढ्या--	हजारांत	1,495	'000 No. Carts
3	ऊसाचे चरक--				Sugarcane crushers--
	(अ) शक्तीने चालणारे	संख्या	7,467	Number (a) Worked by power
	(ब) बैलांच्या सहाय्याने चालणारे	संख्या	2,023	Number (b) Worked by bullocks
4	सिंचनाकरिता वापरली जाणारी इंजिन व पंप	संख्या	1,67,802	Number Oil engines with pumps for irrigation purpose
5	घाणी--				Ghanis
	(अ) पाच किलोग्रॅम आणि त्या अधिक धारणा शक्तीच्या	}	संख्या	1,426	Number (a) 5 kilograms and over
	(ब) पाच किलोग्रॅम पेक्षा कमी धारणा शक्तीच्या				

आधार-- १२ वी पशुचन गणना १९७८./Source.—Quinquennial 12th Livestock, Census 1978.

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 3.9

शेती पंपांना वीजपुरवठा
AGRICULTURAL PUMPS ENERGISED(३१ मार्च १९८२ रोजी/
As on 31st March 1982)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वीजपुरवठा केलेले शेतीचे पंप No. of agricul- tural pumps energised	District
(1)	(2)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
2	ठाणे	8,104	Thane
3	रायगड	3,678	Raigad
4	रत्नागिरी	6,005	Ratnagiri
5	नाशिक	62,749	Nashik
6	धुळे	33,530	Dhule
7	जळगाव	56,967	Jalgaon
8	अहमदनगर	66,767	Ahmednagar
9	पुणे	37,721	Pune
10	सातारा	23,577	Satara
11	सांगली	33,583	Sangli
12	सोलापूर	31,984	Solapur
13	कोल्हापूर	24,218	Kolhapur
14	औरंगाबाद	54,724	Aurangabad
15	परभणी	20,601	Parbhani
16	बीड	18,910	Beed
17	नांदेड	18,344	Nanded
18	उस्मानाबाद	39,305	Osmanabad
19	बुलढाणा	31,473	Buldana
20	अकोला	20,464	Akola
21	अमरावती	43,526	Amravati
22	यवतमाळ	21,089	Yavatmal
23	वर्धा	19,655	Wardha
24	नागपूर	29,646	Nagpur
25	भंडारा	7,966	Bhandara
26	चंद्रपूर	4,704	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	7,19,290	Maharashtra State

आधार.—महाराष्ट्र राज्य विद्युत महामंडळ, मुंबई.

Source.—Maharashtra State Electricity Board, Bombay.

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 4.1

पशुधन/LIVESTOCK POPULATION

1978

(हजारत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1	गाई-बैल—		Cattle
(१)	तीन वर्षांवरील बैल—		I. Males over three years—
(अ)	केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले बळ	21	(a) Used for breeding only
(ब)	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले,	172	(b) Used for breeding and work both.
(क)	केवळ कामाकरिता वापरलेले	6,066	(c) Used for work only.
(ड)	इतर ..	70	(d) Others
	एकूण	6,329	Total
(२)	तीन वर्षांवरील गाई—		II. Females over three years—
(अ)	पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या—		(a) Breeding—
(१)	दुग्धत्या ..	1,858	(i) In milk
(२)	आटलेल्या व न व्यालेल्या	2,877	(ii) Dry and not calved even once
(ब)	कामाच्या ..	17	(b) Working
(क)	इतर ..	29	(c) Others
	एकूण	4,781	Total
(३)	वासरे (तीन वर्षे व त्याखालील)	4,108	III. Young Stock (three years and under)
	एकूण—गाई-बैल	15,218	Total cattle
2	म्हशी-रेडे—		Buffaloes
(१)	तीन वर्षांवरील रेडे—		I. Males over three years—
(अ)	केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले	18	(a) Used for breeding only
(ब)	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले	28	(b) Used for breeding and work both.
(क)	केवळ कामाकरिता वापरलेले	271	(c) Used for work only.
(ड)	इतर ..	8	(d) Others
	एकूण	325	Total

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.1—Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
2—	चालू (२) तीन वर्षांवरील म्हशी—		II. Females over three years—contd.
	(अ) पैदाशीकरिता किंवा दुधाकरिता टेंवलेल्या—		(a) Breeding
	(१) दुभल्या ..	1,275	(i) In Milk
	(२) आटलेल्या व न ब्यालेल्या]	847	(ii) Dry and not calved even once.
	(ब) कामाच्या ..	14	(b) Working
	(क) इतर ..	11	(c) Others
	एकूण	2,148	Total
	(३) रेडके (तीन वर्षे व त्याखालील)	1,425	III. Young stock (three years and under)
	एकूण—म्हशी रेडे	3,899	Total buffaloes
3	मेंढरे, ..	2,636	Sheep
4	शेळ्या ..	7,563	Goats.
5	घोडे-शिगरे ..	49	Horses and ponies
6	इतर जनावरे ..	278	Other livestock
	एकूण—जनावरे	29,642	Total—Livestock
7	कोंवड्या, बदके वर्गरे ..	18,751	Total—Poultry

टीप.—(१) आकडे सुधारित आहेत

(२) आकडे सक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत.

Note—(1) Figures are revised

(2) Details may not add up to the totals due to rounding.

आधार.—१२ वी पशुधन गणना, १९७८.

Source—Quinquennial 12th Livestock census 1978.

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2

जिल्हावार पशुधन/LIVESTOCK POPULATION IN EACH DISTRICT

1978

(हजारत/in thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बाई-बैल Cattle	म्हशी-रेडे Buffaloes	मेंढरे Sheep	शेळ्या Goats	एकूण जनावरे Total livestock	कोंवड्या, बदके वगैरे Total Poultry	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	8	74	3	20	115	270	Greater Bombay
2	ठाणे	496	132	2	136	775	1,077	Thane
3	रायगड	411	109	3	83	609	1,122	Raigad
4	रत्नागिरी	717	150	1	105	974	1,668	Ratnagiri
5	नाशिक	833	123	205	410	1,591	710	Nashik
6	धुळे	597	140	86	300	1,141	619	Dhule
7	जळगांव	633	221	39	340	1,250	405	Jalgaon
8	अहमदनगर	832	117	352	689	2,009	1,186	Ahmednagar
9	पुणे	720	204	386	463	1,789	2,534	Pune
10	सातारा	382	264	327	277	1,257	1,125	Satara
11	सांगली	281	283	253	242	1,065	1,030	Sangli
12	सोलापूर	472	175	277	533	1,478	905	Solapur
13	कोल्हापूर	298	424	132	160	1,019	1,172	Kolhapur
14	औरंगाबाद	755	91	112	477	1,455	250	Aurangabad
15	परभणी	701	119	41	327	1,199	221	Parbhani
16	बीड	575	116	130	398	1,230	341	Beed
17	नांदेड	648	154	43	258	1,116	248	Nanded
18	उस्मानाबाद	649	239	73	366	1,342	307	Osmanabad

19	बुलढाणा	541	87	44	274	961	256	Buldana
20	अकोला	585	104	16	237	956	240	Akola
21	अढरावती	574	91	33	247	960	302	Amravati
22	यवतढाळ	760	103	7	309	1,192	499	Yavatmal
23	वर्धा	398	50	9	139	602	177	Wardha
24	नागपूर	652	69	17	248	998	335	Nagpur
25	ढंडारा	639	125	3	214	995	621	Bhandara
26	चंद्रपूर	1,060	133	43	312	1,566	1,131	Chandrapur
	ढहाराष्ट्र राज्य	15,218	3,899	2,636	7,563	29,642	18,751	Maharashtra State

ढीप.—(१) आकडे सुधारित आहेत.

Note.—(1) Figures are revised.

(२) आकडे संश्लषात लिहिल्यामुळे काही ढिकाणी वेरजा जुळणार नाहीत.

(2) Details may not add up to the totals due to rounding.

आधार.—१२ वी पशुघन गणना, १९७ॢ.

Source.—Quinquennial 12th Livestock Census 1978.

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती
MISCELLANEOUS STATISTICS RELATING TO ANIMAL HUSBANDRY

अनुक्रमांक Serial No.	नाव	माहिती ३१ मार्च १९८२ रोजी As on 31st March 1982	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	पशू पैदास केंद्रे	12*	Number of cattle breeding farms.
2	बकरे पैदास केंद्रे	1	Number of goat breeding farms.
3	मेथ पैदास केंद्र	9	Number of sheep breeding farms.
4	कुक्कुट पैदास व अंडी उद्विण्याची केंद्रे	5	Number of poultry breeding farms and central hatcheries.
5	सघन कुक्कुट सुधार केंद्रे	15	Number of intensive poultry development blocks.
6	आधारभूत प्राग केंद्रे	48	Number of key village centres
7	सघन पशुसुधार प्रकल्प	8	Number of intensive cattle development projects.
8	फिरती (पशुरोगसाय नियंत्रण फिरते केंद्र)	10	Number of mobile epizotic control units.
9	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	23	Number of district artificial insemination centres.
10	कृत्रिम रेतन उप केंद्रे--		Number of artificial insemination sub-centres--
	(अ) जिल्हा परिषदांखालील	1,369	(a) Under Zilla Parishads
	(ब) सघन पशुसुधार प्रकल्पांमधील	670	(b) Under intensive cattle development projects.
	(क) आधारभूत ग्राम केंद्रांमधील	401	(c) Under key village centres.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3-contd

(1)	(2)	(3)	(2)
11	पशुवैद्यकीय संस्था		Number of veterinary institutions--
	(अ) पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालये ..	21†	(a) Veterinary polyclinics
	(ब) पशुवैद्यकीय रुग्णालये ..	57‡	(b) Veterinary hospitals.
	(क) पशुवैद्यकीय दवाखाने (स्थानिक क्षेत्र) ..	510	(c) Veterinary dispensaries
	(द) फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने ..	12	(d) Mobile veterinary clinics.
	(इ) पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे (स्थानिक क्षेत्र) ..	1,274	(e) Veterinary and centres.
	(फ) फिरती विस्तारीत व प्रात्यक्षिक केंद्रे ..	2	(f) Mobile extension cum demonstration centres.

टीप :—(1)*दोन विदेशी पशु पैदास केंद्रे धरून.

Note.—Including two Exotic Cattle Breeding Farms.

(2) †परभणी व नागपूर येथील कृषी विद्यापीठाखालील दोन धरून.

Including two under Agricultural Universities at Parbhani and Nagpur.

(3)‡पुणे येथील कृषी विद्यापीठाखालील एक आणि मुंबई एस.पी.सी.ए. खालील एक धरून.

Including one at Pune under agricultural university and one under S.P.C.A. at Bombay

माध्यम—पशुसंवर्धन संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1.

खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे
 QUANTITY OF FISH BROUGHT FOR CURING, SALT ISSUED AND FISH REMOVED
 1980-81

(मॅट्रिक टनात /in tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	आवार	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचे वाटप Quantity of salt issued	खारवन वाहेर पाठाविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish removed	Name of yard
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	पालभेत	Nil	Nil	Nil	Palshet
2	बोरिया	726	145	545	Boria
3	जयगड	1,253	251	940	Jaigad
4	वरवडे	500	100	375	Warwade
5	मिरकर वाडा	2,501	500	1,876	Mirkarwada
6	रत्नागिरी	650	150	488	Ratnagiri
7	पूर्णगड	75	15	56	Purnagad
8	जैतापूर	141	28	106	Jaitapur
9	विजयदुर्ग	342	168	631	Vijaydurg
10	तारा मुंबरी	Nil	Nil	Nil	Tara mumbri
11	मिठबाव	Nil	Nil	Nil	Mithbav
12	आचरा	Nil	Nil	Nil	Achra
13	तलाशील	Nil	Nil	Nil	Talashil
14	मालवण	2,253	451	1,690	Malwan
15	देवबाग	500	100	375	Deobag
16	मोवार	203	41	153	Mobar
17	कोचरा	454	90	341	Kochara
18	वेंगुर्ला	400	100	300	Vengurla
19	शिरोडा	Nil	Nil	Nil	Shiroda
20	सहार मच्छी संस्था	200	50	150	Sahar Machi Society
21	मुरुड	Nil	Nil	Nil	Murud
एकूण ..		10,198	2,189	8,026	Total

आवार.—मत्स्यव्यवसाय संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Director of Fisheries, Government of Maharashtra, Bombay.

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती/MISCELLANEOUS STATISTICS RELATING TO FISHERIES

1980-81

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Units (3)	Item (2)
1	एकूण समुद्र किनारा ..	कि. मीटर	720	Kilometers	Total coastline of State.
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी/ गावठाणे.	संख्या ..	375	No.	Marine fishing villages/hamlets
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होडघा ..	" ..	12,896	No.	Boats engaged in fishing.
4	प्रत्येकी एक मे. टनाच्यावर वजन असलेल्या होडघा.	" ..	7,240	No.	Boats above one tonne.
5	यंत्रसज्ज होडघा—				<i>Mechanised Boats—</i>
	(अ) खात्यानुसार ..	" ..	3,047	No.	(a) Departmentally.
	(ब) अस्तित्वात असलेल्या (इतर संस्थांच्या घटक)	" ..	3,967	No.	(b) Existing (including machani- sed by other agencies).
6	एकूण मत्स्योत्पादन—				<i>Fish Production—</i>
	(अ) सागरी ..	हजार मे. टन	374	Thousand tonnes	(a) Marine.
	(ब) गोडघा पाण्याचे ..	" ..	25	Thousand tonnes	(b) Inland.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
7	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था ..	संख्या ..	713	No.	.. Co-operative societies.
8	त्यांच्या सभासदांची संख्या ..	हजारंत ..	112	Thousand	.. Their membership.
9	राज्यातील गोडे पाणी व्याप्त क्षेत्र ..	हजार हेक्टर ..	310	Thousand hectares	Total Inland water spread area
10	मत्स्य बीज साठा—	..			<i>Carp fry stocked.</i>
	(अ) बाहेरून आणलेले ..	हजारंत ..	77,510	Thousand No.	.. (a) Imported.
	(ब) स्थानिक रीत्या पैदास केलेले ..	" ..	33,500	Do.	.. (b) Induced breeding.
	(क) सायप्रिनस ..	" ..	*	Do.	.. (c) Cyprinus.
11	मासळी खारवण्याची आजार केंद्रे ..	संख्या ..	18	No.	.. Fish curing yard.
12	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था ..	" ..	9	No.	.. Fishery schools.
13	सहकारी होड्या बांधणारी केंद्रे ..	" ..	1	No.	.. Co-operative boat building yards

*बाब क्र. १० (ब) मध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहेत.
आधार.—मत्स्यव्यवसाय संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

*Included in item No. 10(b).

Source.—Director of Fisheries, Government of Maharashtra, Bombay.

6. जंगले/FORESTS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.1

जंगलव्याप्त क्षेत्रांचे वर्गीकरण/CLASSIFICATION OF FOREST AREA

(चौ. कि. मिटरात/In Sq. Kilometers)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकार (2)	१९८०-८१ च्या अखेरीस असलेले क्षेत्र As at the end of 1980-81 (3)	Class of Forest (2)
1	राखीव	42,730	Reserved
2	संरक्षित	15,417	Protected
3	अवर्गीकृत	6,075	Unclassed
एकूण		64,222	.. Total

टीप—वरील जंगल व्याप्त क्षेत्र शासकीय व्यवस्थापनाखाली आहे.

Note.—The above forest area is under administration of the State.

आधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra, Pune.

6. जंगले/FORESTS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.2

मुख्य आणि गौण जंगल उत्पादन*
PRODUCTION OF MAJOR AND MINOR FOREST PRODUCTS

अनुक्रमांक Serial No.	वाव	1980-81	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	इमारतीचे लाकूड—		<i>Timber—</i>
	(अ) उत्पादन (हजार घन मीटर) ..	296	(a) Quantity (thousand cubic metres)
	(ब) मूल्य (हजार रुपयांत) ..	2,91,259	(b) Value (thousand Rs.)
2	चळाऊ लाकूड—		<i>Firewood—</i>
	(अ) उत्पादन (हजार घन मीटर) ..	1,148	(a) Quantity (thousand cubic metres)
	(ब) मूल्य (हजार रुपयांत) ..	63,689	(b) Value (thousand Rs.)
3	चंदन—		<i>Sandle Wood—</i>
	(अ) मूल्य (हजार रुपयांत) ..	N. A.	(a) Value (thousand Rs.)
4	गौण जंगल उत्पादन—(मूल्य हजार रुपयांत)		<i>Minor forest product—</i> (Value in thousand Rs.)
	(अ) बांबू	12,163	(a) Bamboo.
	(ब) गवत इत्यादी	3,922	(b) Grass and grazing.
	(क) बिडी पाने	28,904	(c) Bidi leaves.
	(ड) इतर उत्पादन	7,487	(d) Other produce.

N.A. उपलब्ध नाही/Not available

*अस्थायी/Provisional

साधार.—मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Chief conservator of forests, Government of Maharashtra, Pune.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.1

चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण
DISTRIBUTION OF WORKING FACTORIES ACCORDING TO WORKING STRENGTH
1980

अनुक्रमांक Serial No.	कामगारांचा कामावरील दैनिक सरासरीचा गट	चालू कारखाने (संख्या) Working Factories (No)	त्यातील एकूण कामगारांचो दैनिक सरासरी Average daily number of workers (No.)	Range of average daily employment
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	१० पेक्षा कमी	3,999	22,402	Less than 10
2	१० ते १९	4,317	58,386	10 to 19
3	२० ते ४९	3,739	1,12,848	20 to 49
4	५० ते ९९	1,373	93,309	50 to 99
5	१०० ते ४९९	1,343	2,73,825	100 to 499
6	५०० ते ९९९	204	1,39,680	500 to 999
7	१,००० ते ४,९९९	174	3,44,386	1,000 to 4,999
8	५,००० व त्याहून अधिक	21	1,31,701	5,000 and above.
	एकूण	15,170	11,76,537	Total

भाषांतर.—मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—The Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2

कारखाने व कामगारांची कामावरील दैनिक सरासरी यांचे कारखान्यांच्या प्रमुख गटानुसार वर्गीकरण
 FACTORIES WITH AVERAGE DAILY EMPLOYMENT CLASSIFIED ACCORDING TO MAJOR GROUPS OF INDUSTRIES

1980

अनुक्रमांक Serial No. (1)	कारखान्याचे प्रमुख गट (2)	प्रत्येक गटातील वाले कारखाने (संख्या) Working factories (No.) (3)	त्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी (संख्या) Average daily workers (No.) (4)	Major groups (2)
1	शेती, जंगल व खानकाम	29	1,029	Agriculture, forestry and mining.
2	अन्न पदार्थांचे उत्पादन	1,732	84,769	Manufacture of food products.
3	पेये, तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ यांचे उत्पादन	57	7,643	Manufacture of beverages, tobacco and tobacco products.
4	सूती कापडाचे उत्पादन	2,247	3,01,893	Manufacture of cotton textiles.
5	लोकरी, रेशीम व कृत्रिम तंतूच्या आणि ताग, सण व मेस्ता यांच्या कापडाचे उत्पादन.	788	46,836	Manufacture of wool, silk and synthetic fibre textiles and manufacture of jute, hemp and mesta textiles.
6	कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पावलाणे सोडून सर्व बापरवयाच्या वस्तू).	620	25,371	Manufacture of textile products (including wearing apparel other than footwear).
7	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	318	6,525	Manufacture of wood and wood products furniture and fixtures.
8	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	1,024	54,628	Manufacture of paper and paper products and printing, publishing and allied industries
9	कातडी, कातड्याच्या आणि केसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून).	72	2,100	Manufacture of leather and leather and fur products (except repair).
10	रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन.	837	41,113	Manufacture of rubber, plastic, petroleum and coal products.

11	रसायने, रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे पदार्थ सोडून).	980	1,04,902	Manufacture of chemicals and chemical products (except products of petroleum and coal).
12	अघातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	801	39,140	Manufacture of non-metallic mineral products.
13	मुलभूत धातू व मिश्रण यांचे उत्पादन	667	65,975	Basic metal and alloys industries.
14	धातुच्या वस्तू व भाग यांचे उत्पादन (यंत्रे व परिवहन सामुग्री सोडून).	1,395	58,829	Manufacture of metal products and parts (except machinery and transport equipments)
15	यंत्रसामुग्री, यांत्रिक हत्यारे आणि भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून).	1,396	1,05,754	Manufacture of machinery, machine tools and parts except electrical machinery.
16	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने, उपकरणे व पुरवठा व सुटे भाग	786	66,235	Manufacture of electrical machinery, apparatus, appliances and supplies and parts
17	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन	249	87,628	Manufacture of transport equipments and parts.
18	इतर उत्पादक कारखाने	431	20,365	Other manufacturing industries
19	विद्युत, वायु, वाष्प	129	13,249	Electricity, gas and steam.
20	जल योजना आणि पुरवठा व सफाई सेवा	64	2,359	Water works and supply and sanitary services
21	संकीर्ण, घाऊक आणि किरकोळ व्यापार उद्योगाखालील, नोंदविलेल्या आस्थापना	23	905	Establishments registered under miscellaneous wholesale and retail trade industries.
22	बांधकाम व संलग्न कामे भू-जल व हवाई वाहतूक. वाहतूकशी संबंधित दळणवळण सेवा.	15	5,216	Construction and activities allied to construction, land, water and air transport, communications, services incidental to transport.
23	साठवण आणि गोदामे	25	1,298	Storage and warehousing.
24	स्थावर मालमत्ता व व्यावसायिक सेवा, शैक्षणिक, वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, आंतरराष्ट्रीय व अन्य राज्य क्षेत्रांतील उपक्रम अन्यत्र अवर्गीकृत सेवा व उचित वर्गीकरण शक्य नसलेली कामे	44	1,840	Education, medical, real estate and business services and health services, international and other extra territorial bodies, services not elsewhere classified and activities not adequately defined.
25	मनोरंजन व सांस्कृतिक सेवा.	19	799	Recreational and cultural services
26	वैयक्तिक सेवा	26	1,486	Personal Services.
27	दुरुस्ती सेवा	396	28,650	Repair Services.
	एकूण	15,170	11,76,537	Total

आधार.—मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई. *Source.*—Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

चालू कारखाने आणि त्यातील कामगारांची जिल्हावार संख्या
WORKING FACTORIES AND AVERAGE DAILY EMPLOYMENT IN EACH DISTRICT
1980

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	चालू कारखा- न्यांची संख्या Working factories (No.)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers (No.)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई	7,382	6,14,243	Greater Bombay.
2	ठाणे	1,220	1,33,638	Thane.
3	रायगड	148	14,007	Raigad.
4	रत्नागिरी	93	5,558	Ratnagiri.
5	नाशिक	626	34,888	Nashik.
6	धुळे	105	8,251	Dhule.
7	जळगाव	179	18,249	Jalgaon.
8	अहमदनगर	166	17,908	Ahmednagar.
9	पुणे	1,398	1,21,178	Pune.
10	सातारा	113	11,236	Satara.
11	सांगली	229	12,369	Sangli.
12	सोलापूर	1,178	29,892	Solapur.
13	कोल्हापूर	491	28,105	Kolhapur.
14	औरंगाबाद	229	20,885	Aurangabad.
15	परभणी	63	3,657	Parbhani.
16	बीड	37	2,417	Beed.
17	नांदेड	69	8,102	Nanded.
18	उस्मानाबाद	40	2,511	Osmanabad.
19	बुलढाणा	90	6,506	Buldana.
20	अकोला	165	10,849	Akola.
21	अमरावती	145	10,137	Amravati.
22	यवतमाळ	103	7,174	Yavatmal.
23	वर्धा	52	7,548	Wardha.
24	नागपूर	467	35,753	Nagpur.
25	भंडारा	252	2,854	Bhandara.
26	चंद्रपूर	130	8,622	Chandrapur.
महाराष्ट्र राज्य		15,170	11,76,537	Maharashtra State

आधार.- मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Inspector of Factories, Government of Maharashtra, Bombay.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

महाराष्ट्र राज्यातील उत्पादक भांडवल, औद्योगिक उत्पादन आणि मूल्यवृद्धी
PRODUCTIVE CAPITAL OUTPUT AND VALUE ADDED BY MANUFACTURE

1979-80

(कोटी रुपयांत/Rs. in crore)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	उद्योग (2)	उत्पादक भांडवल Productive capital (3)	उत्पादन Total output (4)	मूल्यवृद्धी Value added (5)	Industry Group (2)
1	अन्न पदार्थांचे उत्पादन	403	1,409	112	Manufacture of food products.
2	पेये, तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ यांचे उत्पादन ..	56	164	38	Manufacture of beverages, tobacco and tobacco products.
3	सूती कापडाचे उत्पादन	354	1,206	370	Manufacture of cotton textiles.
4	लोकर, रेशीम व कृत्रिम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	119	552	108	Manufacture of wool, silk and synthetic fibre textiles.
5	कापडाच्या, तागाच्या व अंबाडोच्या वस्तूंचे उत्पादन	49	221	33	Manufacture of jute, hemp and textile products.
6	लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर यांचे उत्पादन ..	12	30	6	Manufacture of wood products, furniture and fixtures.
7	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग.	127	337	96	Manufacture of paper and paper products, printing, publishing and allied industries.
8	कातडी, कातड्याच्या आणि केसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून)	5	30	5	Manufacture of leather, leather and fur products (except repairs).

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
9	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन.	218	956	111	Manufacture of rubber, plastic, petroleum and coal products.
10	रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन ..	1,223	2,665	632	Manufacture of chemicals and chemical products.
11	अघातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	83	170	46	Manufacture of non-metallic mineral products.
12	मूलभूत धातू व मिश्र धातू यांचे उत्पादन ..	290	880	154	Basic metal and alloys industries.
13	धातूच्या वस्तू व सुटे भाग यांचे उत्पादन (यंत्रे व परिवहन सामुग्री सोडून).	172	507	137	Manufacture of metal products and parts (except machinery and transport equipment).
14	यंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे आणि सुटे भाग यांचे उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून).	369	862	230	Manufacture of machinery, machine tools and parts (except electrical machinery).
15	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने, उपकरणे आणि सुटे भाग	243	687	166	Manufacture of electrical machinery, apparatus, appliances, supplies and parts.
16	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन ..	500	791	192	Manufacture of transport equipment and parts.
17	उत्पादन करणारे इतर उद्योग	55	136	29	Other manufacturing industries.
18	इतर	1,835	780	222	Others.
एकूण ..		6,104	12,383	2,688	Total

58

टीप.—आकडे अस्थायी आहेत व वार्षिक उद्योग पाहणी, १९७९-८० वर आधारित आहेत.

Note.—Figures are provisional and are based on Annual Survey of Industries, 1979-80.

माघार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Bombay.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.5

कापड गिरण्यांतील सरासरी गैरहजेरी
 AVERAGE PERCENTAGE OF ABSENTEEISM IN THE COTTON TEXTILE INDUSTRY
 1981

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्रे	सरासरी गैरहजेरी (शेकडेवारीत) Average percentage of absenteeism	Centres
(1)	(2)	(3)	(2)
1	मुंबई	22.21	Bombay.
2	सोलापूर	36.95	Solapur.
3	नागपूर	23.01	Nagpur.
4	जळगाव	24.11	Jalgaon.
5	नांदेड	30.43	Nanded.
6	औरंगाबाद	18.36	Aurangabad.
7	इतर केंद्रे	24.85	Other centres.
	एकूण केंद्रे	23.27	All centres.

आधार.—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Bombay.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.6

औद्योगिक तंटे/INDUSTRIAL DISPUTES

1981

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	कापड गिरण्या--		Textiles--
	(अ) तंट्यांची संख्या	62	(a) Number of disputes.
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या ..	70,257	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	68,121	(1) Directly.
	(२) अप्रत्यक्ष	2,136	(2) Indirectly.
	(क) वाया गेलेले एकूण श्रमदिन	12,74,194	(c) Number of mandays lost.
2	यंत्रोत्पादक कारखाने--		Engineering--
	(अ) तंट्यांची संख्या	155	(a) Number of disputes.
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या ..	64,234	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	61,556	(1) Directly.
	(२) अप्रत्यक्ष	2,678	(2) Indirectly.
	(क) वाया गेलेले एकूण श्रमदिन	11,41,050	(c) Number of mandays lost.
3	संकीर्ण--		Miscellaneous--
	(अ) तंट्यांची संख्या	150	(a) Number of disputes.
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या ..	89,095	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	86,433	(1) Directly.
	(२) अप्रत्यक्ष	2, 62	(2) Indirectly.
	(क) वाया गेलेले एकूण श्रमदिन	11,81,347	(c) Number of mandays lost.
4	एकूण--		Total--
	(अ) तंट्यांची संख्या	367	(a) Number of disputes.
	(ब) भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या ..	2,23,586	(b) Number of workers involved
	(१) प्रत्यक्ष	2,16,110	(1) Directly.
	(२) अप्रत्यक्ष	7,476	(2) Indirectly.
	(क) वाया गेलेले एकूण श्रमदिन	35,96,591	(c) Number of mandays lost.

टीप.—आकडे अस्थायी आहेत.

Note.— Figures are provisional.

आधार.—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Bombay.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.7

कापड उद्योगांची माहिती (गिरणी विभाग)/WORKING OF COTTON TEXTILE INDUSTRY (MILL SECTOR)
1981

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	चालू गिरण्याची सरासरी संख्या Average number of working mills	कामगारांची सरासरी संख्या Average number of workers employed (No.)	३१ डिसेंबर १९८१ रोजी As on 31st December 1981		Region
				स्थापित चात्या (हजारांत) Spindles installed ('000 No.)	माग (शंभरांत) Looms installed ('00 No.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	महाराष्ट्र ..	105	3,37,296	4,967	775	Maharash'tra.
2	मुंबई शहर ..	54	2,44,188	3,449	619	Bombay City
3	उर्वरित महाराष्ट्र ..	51	93,108	1,518	156	Rest of Maharashtra

आधार—वस्त्र निर्माण आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई.

Source.—Textile Commissioner, Government of India, Bombay.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.8

खनिज उत्पादन/MINERAL PRODUCTION

1981

अनुक्रमांक Serial No.	खनिज पदार्थ	उत्पादन (हजार मे. टनांत) Production (in thousand tonnes)	मूल्य (हजार रुपयांत) Value (in thousand Rs.)	Minerals
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	क्रोमाईट	3	870	Chromite.
2	दगडी कोळसा	6,630	8,13,207	Coal.
3	कच्चे लोखंड	1,254	44,880	Iron Ore.
4	चुनखडी	742	[15,687	Lime stone.
5	कच्चे मॅंगनीज	221	51,344	Manganese Ore.
6	कॅओलिन (नैसर्गिक)@	3	71	Kaolin (Natural)@
7	स्टेअर्नाईट	†	2	Steatite
8	गेरू	1	22	Ochre.
9	बॉक्साईट	297	7,746	Bauxite.
10	सिलिका सॅंड	105	2,513	Silica sand
11	मीठ*	540	N.A.	Salt*
12	कायनाईट	19	5,598	Kyanite.
13	कोरंडम	1	500	Corundum.
14	डोलोमाईट	24	740	Dolomite.
15	सॅंड (इतर)	652	652	Sand (Others)
16	बेराईट	2	76	Barytes.
17	सीलीमानाईट ‡	6	‡ 2,211	Sillimanite.

टोप.—(1) बाकडे अस्थायी आहेत. Note.—Figures are provisional

(2) @चायना क्ले म्हणून ओळखला जातो/Known as China Clay.

(3) *उप मीठ आयुक्त, मुंबई यानी कळविल्याप्रमाणे/As reported by the Deputy Salt Commissioner, Bombay.

(4) N. A. —उपलब्ध नाही/Not available.

(5) †५०० टनापेक्षा कमी/less than 500 tonnes.

आधार—भारतीय खान केंद्र, नागपूर. Source.—Indian Bureau of Mines, Nagpur.

7. उद्योग आणि खानकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.9

औद्योगिक उत्पादन/INDUSTRIAL PRODUCTION

1980

अनुक्रमांक Serial No.	उत्पादित वस्तुचे नाव (1)	परिमाण (2)	उत्पादन (3)	Unit (4)	Production (5)
1	कोळसा	हजार टन	5,350	Thousand tonne	Coal (incl. lignite)
2	पेट्रोलियम (कूड)	4,586	Do. ..	Petroleum (crude)
3	साखर	1,508.6	Do. ..	Sugar
4	मोठ	494.5	Do. ..	Salt
5	सर्व प्रकारचे सूत	.. टन	2,71,808	Tonne ..	All yarn
6	सर्व प्रकारचे कापड	हजार मीटर	15,10,388	Thousand mtrs.	All clo th
7	पेट्रोलियमचे (रिफायनरी) उत्पादन	हजार टन	7,302	Thousand tonne	Petroleum refinery products.
8	तयार पोलाद	239.4	Do. ..	Finished steel
9	पोलादाची लगड	495.8	Do. ..	Steel ingots.
10	कठीण मिश्र धातू	110.0	Do. ..	Ferro Alloys
11	रेल्वे हब्बे संख्या	12	Number	Railway, Coaches
12	रेल्वे वॅगन (४ चाकी)	Do. ..	Railway wagon (4 wheels)
13	वीज दशलक्ष किलो वॅट	19,073	Million Kwh.	Electricity

आधार.—सेंट्रल स्टॅटिस्टिकल ऑरगनायझेशन, मासिक महत्वाल. Source.—Central Statistical Organisation, Monthly Return.

8. वीज/ELECTRICITY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन आणि वापर

INSTALLED CAPACITY, GENERATION AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY

1980-81

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1.	स्थापित क्षमता (३१ मार्च १९८१ रोजी) (हजार किलोवॅटमध्ये)		<i>Installed Capacity (As on 31st March 1981) (Thousand Kw.)</i>
	(अ) वाष्प	2,771	(a) Steam
	(ब) तेल	@	(b) Oil
	(क) जल	1,317	(c) Hydro
	(ड) अणुशक्तीजन्य	210	(d) Nuclear
	एकूण	4,298	Total
2.	उत्पादन (दशलक्ष किलोवॅट तास) —		<i>Electricity Generated— (Million Kwh.)</i>
	(अ) वाष्प	11,416	(a) Steam
	(ब) तेल	@	(b) Oil
	(क) जल	6,448	(c) Hydro.
	(ड) अणुशक्तीजन्य	887	(d) Nuclear
	एकूण	18,751	Total
3.	वापर (दशलक्ष किलोवॅट तास) —		<i>Electricity Consumed— (Million Kwh).</i>
	(अ) घरगुती वापर	1,779	(a) Domestic
	(आ) व्यापार उदीमासाठी झालेला वापर	949	(b) Commercial
	(इ) उद्योगधंद्याकरिता झालेला वापर ..	8,130	(c) Industrial
	(ई) वाहने चालविण्यासाठी	766	(d) Traction
	(उ) इतर	2,410	(e) Others
	एकूण	14,034	Total

टीप.—(१) आकडे अस्थायी आहेत व ते केवळ सार्वजनिक सेवा उद्योग संबंधातील आहेत.

(२) अणुशक्तीजन्य स्थापित क्षमता तारापूर अणुशक्तीजन्य विद्युत केंद्राच्या ५० टक्क्यांइतकी दाखविली आहे. @ गोन.

आधार.—केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण, नवी दिल्ली.

Note.—(1) The figures are provisional. They relate to public utilities only.

(2) Nuclear installed capacity has been shown as 50 per cent of Tarapur Nuclear Power House.

@—Negligible.

Source.—Central Electricity Authority, Government of India, New Delhi.

8. वीज/ELECTRICITY

तबता क्रमांक/TABLE No. 8.2.

विजेचा पुरवठा झालेली शहरे व खेडी/TOWNS AND VILLAGES ELECTRIFIED

(३१ मार्च १९८२ रोजी/As on 31st March 1982.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विद्युत पुरवठा झालेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या No. of towns and villages electrified	District
(1)	(2)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1	Greater Bombay
2	ठाणे	1,135	Thane
3	रायगड	1,281	Raigad
4	रत्नागिरी	1,098	Ratnagiri
5	नाशिक	1,396	Nashik
6	धुळे	1,001	Dhule
7	जळगाव	1,438	Jalgaon
8	अहमदनगर	1,188	Ahmednagar
9	पुणे	1,125	Pune
10	सातारा	1,049	Satara
11	सांगली	521	Sangli
12	सोलापूर	918	Solapur
13	कोल्हापूर	983	Kolhapur
14	औरंगाबाद	1,721	Aurangabad
15	परभणी	1,229	Parbhani
16	बीड	1,024	Beed
17	नांदेड	1,295	Nanded
18	उस्मानाबाद	1,299	Osmanabad
19	बुलढाणा	1,036	Buldana
20	अकोला	1,187	Akola
21	अमरावती	1,346	Amravati
22	यवतमाळ	1,407	Yavatmal
23	वर्धा	817	Wardha
24	नागपूर	1,378	Nagpur
25	भंडारा	1,067	Bhandara
26	चंद्रपूर	1,199	Chandrapur
महाराष्ट्र राज्य		29,139	Maharashtra State}

आधार.—महाराष्ट्र राज्य विद्युत महामंडळ, मुंबई.

Source.—Maharashtra State Electricity Board, Bombay.

9. संयुक्त भांडवली संस्था/JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.1

३१ मार्च १९८१ रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था

NUMBER OF JOINT STOCK COMPANIES AS ON 31ST MARCH 1981

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	शेअर भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by Shares.		इतर Companies limited by guarantee and associations not for profit		एकूण Total (7)	जिल्हा District (2)
		सार्वजनिक Public	खाजगी Private	सार्वजनिक Public	खाजगी Private		
		(3)	(4)	(5)	(6)		
1	बृहन्मुंबई ..	1,452	11,618	227	45	13,342	Greater Bombay
2	ठाणे ..	4	170	13	2	189	Thane
3	रायगड ..	4	10	14	Raigad
4	रत्नागिरी	7	7	Ratnagiri
5	नाशिक ..	7	63	6	2	78	Nashik
6	धुळे ..	1	13	14	Dhule
7	जळगाव ..	6	33	39	Jalgaon
8	अहमदनगर ..	11	31	4	..	46	Ahmednagar
9	पुणे ..	51	686	14	3	754	Pune
10	सातारा ..	16	44	60	Satara
11	सांगली ..	13	40	2	1	56	Sangli
12	सोलापूर ..	11	29	1	..	41	Solapur
13	कोल्हापूर ..	19	109	3	..	131	Kolhapur
14	औरंगाबाद ..	10	56	1	..	67	Aurangabad
15	परभणी	1	1	Parbhani
16	बीड	1	1	Beed
17	नांदेड ..	1	1	1	..	3	Nanded
18	उस्मानाबाद ..	3	3	1	..	7	Osmanabad
19	बुलढाणा ..	1	5	2	..	8	Buldana
20	अकोला ..	13	23	2	..	38	Akola
21	अमरावती ..	5	46	4	..	55	Amravati
22	यवतमाळ ..	2	5	1	..	8	Yavatmal
23	वर्धा ..	3	11	1	..	15	Wardha
24	नागपूर ..	47	194	11	4	256	Nagpur
25	भंडारा ..	3	14	17	Bhandara
26	चंद्रपूर ..	2	5	7	Chandrapur
महाराष्ट्र राज्य		1,685	13,218	294	57	15,254	Maharashtra State

टिप.—या व्यतिरिक्त ३१ मार्च, १९८१ रोजी महाराष्ट्र राज्यात ८१ कंपन्या होत्या. (अमर्यादित उत्तरदायित्व असलेल्या) ह्यापैकी ७६ बृहन्मुंबईत, ४ पुण्यात व एक सांगलीत होती.

आधार.—कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Note.—In addition there were 81 companies with unlimited liability in the State of Maharashtra as on 31st March 1981. These were distributed as 76 companies in Greater Bombay, 4 in Pune and 1 in Sangli.

Source.—Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi.

10. बँका/BANKS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1

बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची व बँक कार्यालयांची जिल्हानवार संख्या.

NUMBER OF PLACES HAVING BANKING OFFICES AND NUMBER OF BANKING OFFICES
IN EACH DISTRICT.

(३१ डिसेंबर १९७९ रोजी/As on 31st December 1979)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची संख्या No. of places having banking offices	एकूण बँक कार्यालयांची संख्या Total no. of banking offices	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	बुहन्मुबई	1	1,207	Greater Bombay
2	ठाणे	87	262	Thane
3	रायगड	55	120	Raigad
4	रत्नागिरी	81	158	Ratnagiri
5	नाशिक	94	274	Nashik
6	धुळे	62	142	Dhule
7	जळगांव	113	221	Jalgaon
8	अहमदनगर	124	245	Ahmednagar
9	पुणे	122	488	Pune
10	सातारा	79	189	Satara
11	सांगली	95	228	Sangli
12	सोलापूर	89	235	Solapur
13	कोल्हापूर	116	298	Kolhapur
14	औरंगाबाद	93	186	Aurangabad
15	परभणी	63	110	Parbhani
16	बीड	53	97	Beed
17	नांदेड	78	133	Nanded
18	उस्मानाबाद	86	147	Osmanabad
19	बुलढाणा	64	116	Buldana
20	अकोला	54	121	Akola
21	अमरावती	61	122	Amravati
22	यवतमाळ	53	98	Yavatmal
23	वर्धा	25	63	Wardha
24	नागपूर	51	202	Nagpur
25	भंडारा	43	88	Bhandara
26	चंद्रपूर	48	96	Chandrapur
	एकूण	1,890	5,646	Total

आधार.—भारताच्या रिझर्व्ह बँकेने प्रकाशित केलेल्या "डिरेक्टरी ऑफ बँक ऑफिसस, डिसेंबर १९७९" चे प्रकाशन.

Source.—"Directory of Bank Offices, December 1979" published by the Reserve Bank of India.

11. सहकार/CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 11.1

संस्था व सभासदांची संख्या, खेळते भांडवल, कर्जाऊ दिलेल्या रकमा आणि मालाची उलाढाल
SOCIETIES, MEMBERSHIP, WORKING CAPITAL, ADVANCES AND TURNOVER

1980-81

अनुक्रमांक Serial No.	सहकारी संस्थेचा प्रकार	सभासदांची				धकबाकी (लाख रुपये) Out- standing (Lakh Rs.)	मालाची उलाढाल (लाख रुपये) Turnover (Lakh Rs.)	Type of society
		संस्थांची संख्या Number of Societies	संख्या (हजार) Members (Thousand No.)	खेळते भांडवल (लाख रुपये) Working Capital (Lakh Rs.)	दिलेले कर्ज (लाख रुपये) Advances (Lakh Rs.)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	प्रमुख मध्यवर्ती कृषि व विंगर कृषि संस्था.	31	1,014	1,83,052	3,20,048	1,13,677	..	All apex and central societies.
2	कृषि पत संस्था *	18,577	5,416	52,746	24,999	38,367	14,623	Agricultural credit*
3	विंगर कृषि पत संस्था	5,474	3,759	1,20,881	1,12,948	73,089	977	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	423	471	18,822	349	387	97,923	Marketing
5	उत्पादक संस्था	14,327	2,134	1,02,945	1,208	3,033	1,03,134	Production enterprises
6	इतर ..	21,915	1,999	42,591	1,218	2,523	18,684	Others
एकूण ..		60,747	14,783	5,21,037	4,60,770	2,31,076	2,35,341	Total

68

*यात प्राथमिक कृषि पत संस्था यांचा समावेश आहे.
आधार.—सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

*Includes primary agricultural credit societies.

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar of Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

12. परिवहन व वळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

रस्त्यांची लांबी/ROAD LENGTH

(किलोमीटर मध्ये / In Kilometres)

अनुक्रमांक Serial No.	रस्त्यांचा प्रकार	लांबी (३१ मार्च रोजी) As on 31st March		Type of Road
		1981	1982*	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	राष्ट्रीय महामार्ग ..	2,945	2,945	National highways.
2	राज्य महामार्ग ..	18,949	19,133	State highways.
3	प्रमुख जिल्हा रस्ते ..	25,233	25,427	Major district roads.
4	इतर जिल्हा रस्ते ..	25,404	25,735	Other district roads.
5	ग्रामरस्ते ..	28,105	28,611	Village roads.
6	अवर्गीकृत रस्ते ..	40,495	41,102	Unclassified roads.
	एकूण ..	1,41,131	1,42,953	Total

*अंदाजित/Estimated

आधार. — सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source. — Public works Department,
Government of Maharashtra, Bombay,

12. परिवहन आणि वळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2.

पृष्ठभागानुसार रस्त्यांचे वर्गीकरण
ROAD LENGTH ACCORDING TO TYPE OF SURFACE

(किलोमीटर मध्ये/In Kilometres)

अनुक्रमांक Serial No.	पृष्ठभागाचा प्रकार	रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च रोजी) As on 31st March		Type of surface	
		1981	1982*		
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)	
1	सिमेंट काँक्रीट	..	552	552	Cement Concrete
2	ढांबरी	..	23,339	23,623	Black topped
3	खडीचे	..	42,725	42,984	Water bound mecadam
	एकूण पृष्ठांकित		66,616	67,159	Total Surfaced
4	अपृष्ठांकित		74,515	75,794	Total unsurfaced
	एकूण	..	1,41,131	1,42,953	Total

*अंदाजित/Estimated.

आधार.—सार्वजनिक बांधकाम
विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Public Works Department, Govt. of Maharashtra,
Bombay.

12. परिवहन आणि दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची वाहतूकविषयक आकडेवारी
OPERATIONAL STATISTICS OF MAHARASHTRA STATE ROAD TRANSPORT CORPORATION.

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	मार्गांची संख्या ३१ मार्च १९८२ रोजी No. of routes as on 31-3-82	मार्गांची एकूण लांबी (किलोमीटर) ३१ मार्च १९८२ रोजी Total route distance (in km.) as on 31-3-82	मार्गावर वाहतूक करणाऱ्या वाहनांची सरासरी संख्या (१९८१-८२) Average No. of vehicles on road during 1981-82	अस्तित्वात असलेल्या वाहनांची संख्या (१९८१-८२) Average No of vehicles held during 1981-82	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाख) (१९८१-८२) Average No. of daily Passengers travelled during 1981-82 (in lakhs)	Region
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	औरंगाबाद ..	1,818	1,38,572	1,411	1,617	5.88	Aurangabad
2	मुंबई ..	3,888	2,18,738	2,799	3,269	13.48	Bombay
3	नागपूर ..	2,077	1,30,130	1,814	2,224	5.90	Nagpur
4	पुणे ..	3,287	2,24,166	2,628	2,912	9.66	Pune
	एकूण ..	11,070	7,11,606	8,652	10,022	34.92	Total

टोप.—आकडे अस्थायी आहेत. Note—Figures are tentative.

आधार.—महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई. Source.—Maharashtra State Road Transport Corporation, Bombay.

12. परिवहन आणि दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.4.

वापरात असलेली मोटार वाहने
MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अनुक्रमांक Serial No.	वाहनांचा प्रकार	वाहनांची संख्या (१ जानेवारी १९८२ रोजी) Number in force (as on 1st January 1982)	Class of vehicles
(1)	(2)	(3)	(2)
1	मोटार सायकली	2,00,253 ..	Motor cycles
2	स्फूटर्स	2,07,217 ..	Scooters
3	मोटारी	2,37,845 ..	Motor cars
4	टॅक्सी कॅब्स	33,953 ..	Taxi cabs
5	स्वयंचलित रिक्शा	36,327 ..	Auto rickshaws
6	स्टेज कॅरिजेस—	Stage carriages—
	(१) डिझेल इंजिनावर चालणाऱ्या	15,139 ..	(i) Diesel engined
	(२) पेट्रोल इंजिनावर चालणाऱ्या	(ii) Petrol engined
7	कॉन्ट्रॅक्ट कॅरिजेस—	Contract carriages—
	(१) डिझेल इंजिनावर चालणाऱ्या	1,662 ..	(i) Diesel engined
	(२) पेट्रोल इंजिनावर चालणाऱ्या	(ii) Petrol engined
8	मालमोटारी—	Lorries—
	(अ) खाजगी वाहने—	A. Private carriers—
	(१) डिझेल इंजिनावर चालणाऱ्या	23,318 ..	(1) Diesel engined
	(२) पेट्रोल इंजिनावर चालणाऱ्या	7,731 ..	(2) Petrol engined
	(ब) सार्वजनिक वाहने—	B. Public Carriers—
	(१) डिझेल इंजिनावर चालणाऱ्या	70,803 ..	(1) Diesel engined
	(२) पेट्रोल इंजिनावर चालणाऱ्या	10,358 ..	(2) Petrol engined
9	रुग्णवाहिका	999 ..	Ambulances
10	शाळेच्या बसेस	621 ..	School buses
11	खाजगी वाहने	2,344 ..	Private service vehicles
12	जोड वाहने (ट्रेलर)	27,788 ..	Trailors
13	ट्रॅक्टर्स	27,880 ..	Tractors
14	इतर	1,581 ..	Others
	एकूण	9,05,819	Total

आधार.—परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Bombay.

12. परिवहन आणि दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.5.

चालू असलेल्या रेडिओ परवान्यांची संख्या
NUMBER OF BROADCASTING (RECEIVER) LICENCES IN FORCE 1981

अनुक्रमांक Serial No.	वापराचा प्रकार	१९८१ च्या अखेरीस चालू असलेल्या रेडिओच्या परवान्यांची संख्या* Number of force as at the end of 1981	Type of use
(1)	(2)	(3)	(2)
1	घरगुती वापरातील ..	14,48,946 ..	Domestic
2	स्वस्त ..	49,481 ..	Cheap
3	सामूहिक वापरातील ..	670 ..	Community
4	विद्यालयीन वापरातील ..	1,264 ..	School
5	हस्पितळातील ..	71 ..	Hospital
6	व्यापारी—	..	Commercial—
	(१) शहरी ..	14,024 ..	(i) Urban
	(२) ग्रामीण ..	2,780 ..	(ii) Rural
	(३) अल्प किमतीचे] ..	389 ..	(iii) Low cost
7	धारण—	..	Possession—
	(१) प्रात्यक्षिकाकरिता वापरले जाणारे	434 ..	(i) Demonstration
	(२) विक्रेता ..	7,081 ..	(ii) Dealer
	(३) विक्रेत्याव्यतिरिक्त ..	935 ..	(iii) Non-dealer
	एकूण ..	15,26,075 ..	Total

*१९८१ ह्या वर्षापासून दोन बँडपर्यंतच्या रेडिओसाठी परवान्यात सूट देण्यात आली असल्यामुळे ही संख्या १९८० पेक्षा कमी झाली आहे.

*No. of radio licences is less in 1981 than that in 1980 as no licences were required for all one and two band radio set since 1981.

बांधार.—पोस्टमास्तर जनरल, मुंबई.

Source—Postmaster General, Bombay.

12. परिवहन आणि दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.6.

चालू असलेल्या दूरदर्शन परवान्यांची संख्या
NUMBER OF BROADCASTING T. V. LICENCES IN FORCE

अनुक्रमांक Serial No.	वापराचा प्रकार	अस्तित्वात असलेल्यांची संख्या (वर्षाखेर) Number in force as at the end of		Type of use
		1980 (3)	1981 (4)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	घरगुती वापरातील	.. 4,51,711	4,77,862	Domestic
2	स्वस्त 46	881	Cheap
3	सामूहिक वापरातील	.. 968	1,577	Community
4	विद्यालयीन वापरातील	.. 406	1,058	School
5	इस्पितळातील 52	98	Hospital
6	व्यापारी—			Commercial—
	(१) शहरी ..	1,953	2,574	(i) Urban
	(२) ग्रामीण ..	15	137	(ii) Rural
	(३) अल्प किमतीचे ..	4	77	(iii) Low caste
7	धारण—			Possession—
	(१) प्रात्यक्षिकाकरिता वापरले जाणारे.	105	67	(i) Demonstration
	(२) विक्रेता ..	127	104	(ii) Dealer
	(३) विक्रेता व्यतिरिक्त ..	64	147	(iii) Non-dealer
	एकूण ..	4,55,451	4,84,582	Total

वाघार.—पोस्टमास्तर जनरल, मुंबई.

Source—Postmaster General, Bombay.

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.1.

मुंबई बंदरात असलेल्या जहाजांची संख्या व वजन
NUMBER AND TONNAGE OF VESSELS ENTERED IN BOMBAY PORT
1980-81

अनुक्रमांक Serial No.	जहाजांचा प्रकार (2)	जहाजांची संख्या No. of ships (3)	मेट्रिक टन्स/M.Tonnes		Class of vessels (2)
			एकूण (हजारांत) Gross (in 000)	निव्वळ (हजारांत) Net (in 000)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	वाफेवर चालणारी (तेल वाहकां- व्यतिरिक्त) —				Steamship other than tankers
	(अ) परदेशांशी वाहतूक करणारी				(A) Foreign—
	(१) ३,५०० (G.R.T.) च्यावर	1,292	13,377	7,826	(1) Above 3,500 G.R.T
	(२) ३,५०० (G.R.T.) आणि कमी	585	969	522	(2) 3,500 G. R. T. and less.
	(ब) किनाऱ्यावर वाहतूक करणारी—				(B) Coastal—
	(१) ३,५०० (G.R.T.) च्यावर	13	59	34	(1) Above 3,500 G.R.T
	(२) ३,५०० (G.R.T.) आणि कमी	273	483	271	(2) 3,500 G. R. T. and less
	(३) रिग पुरवठा करणारे	730	403	197	(3) Rig, supplier
2	तेलवाहक जहाजे	414	7,732	4,863	Tankers
3	कोळसा नेणारी	Colliers
	एकूण ..	3,307	21,023	*13,712	Total
4	शिडावर चालणारी जहाजे—				Sailing Vessels
	(१) परदेशांशी वाहतूक करणारी	745	..	110	(1) Foreign
	(२) किनाऱ्यावरील वाहतूक करणारी	5,871	..	197	(2) Coastal.
	एकूण बेरीज ..	9,923	23,023	14,119	Grand Total

टोप. (1) ३,५०० (G.R.T.) = ३,५५६ gross registered metric tonnes.

(२) *आकडे संक्षिप्तात लिहिल्या मुळे बेरीज जुळणार नाही.

Note. (1) 3,500 (G.R.T.) = 3,556 Gross registered metric tonnes.

(2) *Details may not add up to the totals due to rounding.

आघार.—मुंबई पोर्ट ट्रस्टचा प्रशासन अहवाल.

Source.—Administration Report of Bombay Port Trust.

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.2.

मुंबई बंदरातमध्ये गोद्या आणि बंदरे येथून हलविलेला माल
CARGO HANDLED AT THE DOCKS AND BONDERS IN BOMBAY PORT

(हजार मे. डेडवेट टनात/In thousand metric datd weight tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	1980-81	(2)
1	आयात माल	13,277	Imports
2	निर्यात माल	4,294	Exports.
	एकूण	17,571	Total

आधार.—मुंबई पोर्ट ट्रस्टचा प्रशासन अहवाल.

Source—Administration Report of Bombay Port Trust.

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.3.

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून हलविलेला (आयात व निर्यात) माल

CARGO (IMPORTS AND EXPORTS) HANDLED AT THE MINOR PORTS OF MAHARASHTRA STATE 1981-82.

अनुक्रमांक Serial No.	बंदराचे नांव (2)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	एकूण Total (5)	Name of the port (2)
1	डहानु	2,270	658	2,928	Dahanu
2	अर्नाला	428	8,822	9,250	Arnala
3	ठाणे	5,290	..	5,290	Thane
4	ट्रॉम्बे	9,524	9,524	Trombay
5	पनवेल (उळवा)	37,461	18,950	56,411	Panvel ((Ulwa)
6	मोरा	677	18,582	19,259	Mora
7	कारंजा	2,365	2,365	Karanja
8	अलिबाग (धरमतर)	33,121	..	33,121	Alibag (Dharamtar)
9	राजपुरी	370	283	653	Rajpuri
10	बाणकोट	6,895	8	6,903	Bankot
11	हर्णे	343	52	395	Harnai
12	दाभोल	14,305	9	14,314	Dabhol
13	जयगड	1,675	..	1,675	Jaigad
14	रत्नागिरी	6,165	16	6,181	Ratnagiri
	(परदेशात)	1,512	1,512	(Foreign)
15	जैतापूर	1,919	109	2,028	Jaitapur
16	विजयदुर्ग	4,936	1,243	6,179	Vijaydurg
17	देवगड	2,770	31	2,801	Devgad
18	मालवण	3,518	58	3,576	Malvan
19	वेंगुर्ला	Vengurla
20	रेडी (परदेशात)	10,18,745	10,18,745	Redi (Foreign)
21	इतर बंदरे	5,134	615	5,749	Other ports
	एकूण	1,27,277	10,81,582	12,08,859	Total

आधार.-- मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

सक्ता क्रमांक/TABLE NO. 13.4

महाराष्ट्र राज्यातील बंदरातून होणारी प्रवासी वाहतूक
PASSENGER TRAFFIC AT THE PORTS OF MAHARASHTRA STATE
1981-82

अनुक्रमांक Serial No.	बंदराचे नाव Name of ports	प्रवाशांची संख्या No. of Passengers		एकूण प्रवासी Total traffic	Name of ports	
		जाणारे Embarked	येणारे Dis-embarked			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
1	मुंढ	Murud	
2	राजपुरी	Rajpuri	
3	श्रीवर्धन	Shriwardhan	
4	दामोद	Dabhol	
5	जयगड	..	21,663	23,347	Jaigad	
6	रत्नागिरी (रानपार वरून)	Ratnagiri (including Ranpar)	
7	जैतापूर (मुसाकाजी)	..	16,108	16,305	Jaitapur (musakaji)	
8	विजयदुर्ग	..	13,064	15,253	Vijaydurg	
9	देवगड	..	23,215	27,703	Devgad	
10	मालवण	Malvan	
11	वेंगुर्ला	Vengurla	
12	मोरा	..	2,50,511	2,79,695	Mora	
13	मांडवा	..	115	134	Mandwa	
14	रेक्स (थाल)	..	1,70,807	1,81,482	Revas (Thal)	
15	अलिबाग (धरमतर)	Alibag (Dharamtar)	
	एकूण	..	4,95,483	5,43,919	10,39,402	Total
	वरील पैकी					of which
1	मुंबई बंदर सेवा	..	4,21,433	4,61,311	8,82,744	Bombay harbour services
2	किनाऱ्याची	..	74,050	82,608	1,56,658	Coastal

टीप.—(1) मुंबई बंदरातील जहाज आणि यांत्रिक होड्यातून होणारी प्रवासी वाहतूक दाखविली आहे.

Note.—Passengers traffic by the steamers and that of the launches in Bombay harbour is shown.

(2) इतर बंदरांची प्रवासी वाहतूक काही नाही.

Passenger traffic for other ports is nil.

आधार.—मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

14. देशांतर्गत व्यापार/INLAND TRADE

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 14.1

महाराष्ट्राचा देशातील इतर राज्यांशी झालेला व्यापार
INLAND TRADE IN MAHARASHTRA

1978-79

(हजार भे टनात/In thousand tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	मालाचे नाव Name of Commodity	महाराष्ट्रात आयात झालेला माल Imports into the State	महाराष्ट्रातून निर्यात झालेला माल Exports from the State	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	जनावरे (हजारॉत)	309	66	Animals (thousand No.)
2	कोळसा आणि कोक	2,677	752	Coal and coke.
3	कच्चे मॅंगेनीज	1	88	Manganese ore.
4	चुना आणि चुनखडी	40	4	Lime and limestone.
5	मीठ	94	76	Salt.
6	तांदुळ	602	42	Rice.
7	गहू	1,011	41	Wheat.
8	जोंघळा	31	103	Jowar.
9	बाजरी	263	4	Bajri.
10	कडधान्ये	123	140	Pulses.
11	गळिताची धान्ये	75	83	Oil seeds.
12	वनस्पती तेल	236	161	Vegetable oils.
13	साखर (खांडसरीग सोडून)	8	545	Sugar (excluding khandhari).
14	गूळ	185	6	Gur.
15	कापड (कापसाचे) आणि धागा	5	102	Cotton piecegoods and yarn etc.
16	लोखंड व पोलाद	1,268	194	Iron and steel
17	सिमेंट	906	111	Cement.
18	केरोसिन तेल	150	116	Kerosene oil.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.1

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
19	पॅड	249	244	Oil cakes.
20	चहा	21	*	Tea.
21	इमारतीचे लाकूड (टीक घरून)	240	33	Timber (including teak wood).
22	पशुजन्य उत्पादन	25	8	Animal products.
23	मका	117	182	Maize.
24	हरभरा व तज्जन्य उत्पादन ..	228	16	Gram and gram products.
25	बाजरी व ज्वारी सोडून इतर एकदल धान्ये.	1	15	Millets other than bajra & jawar
26	खनिज तेल	41	670	Oil minerals
27	चिटा व कौले	38	1	Bricks and tiles
28	काच	22	8	Glass
29	हिरडा	2	1	Myro balapce
30	ताग व वाख	40	2	Jute and hemp
31	यंत्रसामग्री	25	22	Machinery equipment
32	धातुच्या वस्तू	5	8	Metal products
33	पादत्राणे	1	3	Shoes (footwear)
34	कच्चे लोखंड	5	2	Iron ore
35	बिडीची पाने	14	5	Bidi leaves
36	कापूस	52	34	Raw cotton
37	कृत्रिम रेशमाच्या वस्तू ..	2	59	Artificial silk piece goods
38	तंबाखू	3	1	Tobacco raw
39	सुकी फळे व भाजीपाला ..	134	100	Fruits, dried and vegetable fresh.

आधार.—वाणिज्य माहिती आणि सांख्यिकी खाते, भारत सरकार, कलकत्ता.

Source.—Office of the Directorate General of Commercial Intelligences and statistics, Government of India, Calcutta.

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्थांचे व विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण
INSTITUTIONS AND ENROLMENT BY TYPE OF EDUCATION
1980-81

अनुक्रमांक Serial No.	शिक्षणाचा प्रकार	संस्था (संख्या) Institutions (No.)	विद्यार्थी (संख्या) Enrolment (No.)	Type of education
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	पूर्व प्राथमिक	654	64,263	Pre-Primary.
2	प्राथमिक	51,045	83,92,356	Primapry.
3	दुय्यम	6,119	33,09,333	Secondary.
4	शिक्षकांचे प्रशिक्षण			Teachers' training—
	(१) अध्यापक विद्यालय प्रमाणपत्र	116	11,992	Junior college of education.
	(२) आंग्ल भारतीय	2	206	Anglo Indian.
	(३) चित्रकला शिक्षक प्रमाणपत्र	15	1,844	Drawing teacher's certificate.
	(४) पूर्व प्राथमिक शिक्षक प्रमाणपत्र	14	1,355	Pre-Primary teacher's certificate.
	(५) हस्तकला शिक्षक प्रमाणपत्र	6	715	Handi-crafts teacher's certificate.
	एकूण—४	153	16,112	Total—(4)
	उच्च शिक्षण—			Higher education—
	(१) विद्यापीठ शिक्षण विभाग	120	16,176	University teaching departments.
	(२) संशोधन संस्था	21	1,560	Research institutes
	(३) राष्ट्रीय संशोधन संस्था	1	2,415	Institutes of national importance.
	(४) विद्यापीठ संस्था	1	176	Institutes deemed as universities.
	(५) कला, वाणिज्य व शास्त्र	135	2,17,305	Arts commerce and science
	(६) कला व शास्त्र	22	39,293	Arts and science.
	(७) कला व वाणिज्य	171	1,17,787	Arts and commerce.
	(८) कला	20	11,494	Arts
	(९) शास्त्र	24	21,742	Scieince
	(१०) वाणिज्य	35	80,121	Commerce

तक्ता क्रमांक/ Table No. 15.1—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	शिक्षणाचा प्रकार	संस्था (संख्या) Institution (No.)	विद्यार्थी (संख्या) Enrolment (No.)	Type of education
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
5 उच्च शिक्षण—(चालू)				<i>Higher education—contd.</i>
(११)	ललित कला ..	3	1,417	Fine arts
(१२)	वास्तु शास्त्र ..	2	424	Architecture
(१३)	तंत्रनिकेतन ..	2	390	Polytechnics
(१४)	व्यवसायिक व्यवस्थापन	3	1,415	Business management
(१५)	अभियांत्रिकी ..	9	10,042	Engineering
(१६)	विधी (कायदा) ..	31	24,726	Law
(१७)	तंत्रशास्त्र ..	1	543	Technology
(१८)	पशुवैद्यक शास्त्र ..	3	905	Veterinary science
(१९)	वृत्तपत्र व्यवसाय ..	1	43	Journalism
(२०)	ग्रंथपालन शास्त्र ..	2	75	Library Science
(२१)	विषय चिकित्सा (अॅलोपथी)	13	10,799	Allopathy
(२२)	आयुर्वेद ..	17	5,644	Ayurvedic
(२३)	दंतकशास्त्र ..	3	614	Dental
(२४)	शुश्रूषा ..	4	519	Nursing
(२५)	औषधशास्त्र ..	3	647	Medicine (Pharmacy)
(२६)	प्राञ्च्य विद्याभ्यास ..	4	247	Oriental
(२७)	नृत्य व संगीत ..	3	628	Dancing and music
(२८)	सहकार ..	1	273	Co-operation
(२९)	श्रमविज्ञान ..	1	112	Labour.
(३०)	व्यवसायिक मार्गदर्शन	1	14	Vocational guidance
(३१)	योग ..	2	57	Yoga
(३२)	समाजशास्त्र ..	7	1,389	Social science
(३३)	शेतकी ..	15	5,303	Agriculture
(३४)	गृहशास्त्र पदवी ..	5	2,423	Home science (Degree)
(३५)	शिक्षण शास्त्र पदवी ..	47	7,612	Bachelor of education (B.Ed.)
(३६)	शारीरिक शिक्षण पदविका	7	1,302	Diploma in physical education
(३७)	चित्रपट विद्या ..	1	86	Film institute
	एकूण—(५) ..	741	5,85,718	Total—(5)
6 व्यवसायिक व विशेषशिक्षण—				<i>Professional and special education—</i>
(१)	तंत्रनिकेतन ..	25	12,551	Poly-technics
(२)	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	36	17,595	Industrial training institute.

तक्ता क्रमांक/Table No. 15.1—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	शिक्षणाचा प्रकार	संस्था (संख्या) Institution (No.)	विद्यार्थी (संख्या) Enrolment (No.)	Type of education
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(३)	अभियांत्रिकी इतर ..	41	5,368	Other engineering.
(४)	समचिकित्सा (होमिओपॅथी)	24	4,886	Homeopathy.
(५)	शुश्रूषा व प्रासाविका ..	40	5,015	Nursing.
(६)	ओपघशास्त्र ..	2	229	Pharmacy.
(७)	वाणिज्य ..	47	9,267	Commerce.
(८)	ललितकला ..	6	441	Fine arts.
(९)	गृहशास्त्र ..	4	119	Home Science.
(१०)	नौकानयन ..	1	244	Marine engineering.
(११)	घेतकीशाळा ..	25	1,962	Agricultural schools.
(१२)	कुक्कुटपालन प्रशिक्षण ..	2	295	Poultry training.
(१३)	तांत्रिक (सरकारी केंद्र)	24	8,407	Government technical centres.
(१४)	औद्योगिक व तांत्रिक ..	58	13,358	Industrial and technic institutes.
(१५)	शुश्रूषा व प्रासाविका ..	23	1,078	Nursing.
(१६)	अस्थिव्यंग मनोव्यथित	6	722	Mentally handicapped.
(१७)	अस्थिव्यंग ..	10	384	Crippled.
(१८)	अपंग / अंध ..	21	1,420	Blind.
(१९)	मूक/बधिर ..	19	1,140	Deaf and dumb.
(२०)	नृत्य व संगीत ..	41	4,852	Music and dancing.
(२१)	वन पालन ..	1	60	Forestry
(२२)	सहकार ..	13	1,158	Co-operation.
(२३)	गृहशास्त्र ..	1	34	Home science.
(२४)	प्राच्यविद्या अभ्यास ..	50	4,207	Oriental
(२५)	कीर्तन ..	1	37	Kirtan
(२६)	शिवण व कर्तन कला ..	727	28,615	Arts and crafts.
(२७)	प्रमाणित सुधार ..	29	3,256	Certified schools.
	एकूण (६) ..	1,277	1,26,700	Total—(6)
	एकूण बेरीज ..	59,989	1,24,94,482	Grand Total

आधार.—शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source—Director of Education Government of Maharashtra, Bombay.

15. शिक्षण/EDUCATION

संख्या क्रमांक/TABLE No. 15.2

जिल्हावार प्राथमिक व दुय्यम शिक्षण/PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION IN EACH DISTRICT
1980-81

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	प्राथमिक शिक्षण Primary Education			दुय्यम शिक्षण Secondary Education			District
		संस्था Institutions	विद्यार्थी (हजार) Pupils (000)	शिक्षक (हजार) Teachers (000)	संस्था Institutions	विद्यार्थी (हजार) Pupils (000)	शिक्षक (हजार) Teachers (000)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	2,036	961	26	765	602	20	Greater Bombay
2	ठाणे	2,498	441	11	246	170	6	Thane
3	रायगड	2,226	245	7	140	62	2	Raigad
4	रत्नागिरी	3,501	380	12	264	94	4	Ratnagiri
5	नाशिक	2,573	422	11	281	156	5	Nashik
6	धुळे	1,817	256	7	182	89	3	Dhule
7	जळगाव	1,774	384	11	246	133	5	Jalgaon
8	अहमदनगर	2,465	385	10	265	143	5	Ahmednagar
9	पुणे	3,287	619	15	379	259	8	Pune
10	सातारा	2,134	343	9	258	121	4	Satara
11	सांगली	1,312	296	8	232	102	4	Sangli
12	सोलापूर	1,900	363	11	230	109	4	Solapur
13	कोल्हापूर	1,944	377	9	239	121	4	Kolhapur
14	औरंगाबाद	2,220	279	7	227	82	3	Aurangabad
15	परभणी	1,710	176	5	126	62	2	Parbhani
16	बीड	1,619	166	4	151	56	2	Beed

17	नांदेड	1,709	180	5	155	64	3	Nanded
18	उस्मानाबाद	1,739	291	7	254	114	4	Osmanabad
19	बुलढाणा	1,341	188	5	152	66	2	Buldana
20	अकोला	1,636	243	6	183	96	3	Akola
21	अमरावती	1,519	253	7	227	109	4	Amravati
22	यवतमाळ	1,845	224	6	173	71	3	Yavatmal
23	वर्धा	932	129	3	120	64	2	Wardha
24	नागपूर	1,796	328	8	303	205	7	Nagpur
25	भंडारा	1,389	229	6	168	85	3	Bhandara
26	चंद्रपूर	2,123	234	6	153	74	2	Chandrapur
महाराष्ट्र राज्य				51,045	8,392	222	6,119	3,309	114	Maharashtra State

टीप.—प्राथमिक शिक्षणात पूर्वे प्राथमिक शिक्षणाचा समावेश केला नाही.

Note.—Primary education does not include preprimary education.

आधार.—शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Education, Government of Maharashtra, Pune.

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.1

जन्म, मृत्यू आणि बालमृत्यू यांचे प्रमाण/BIRTH RATES, DEATH RATES AND INFANT MORTALITY RATES

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	जन्मचे प्रमाण (दर हजार लोक संख्येमागे) Birth rate (Per thousand population)		मृत्यूचे प्रमाण (दर हजार लोक संख्येमागे) Death rate (Per thousand population)		बालमृत्यूचे प्रमाण (दर हजार जीवित जन्मांमागे) Infant mortality rate (Per thousand live births)		District		
		1979	1980	1979	1980	1979	1980			
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		(7)	(8)
1	बृहन्मुंबई	29.2	25.8	10.3	8.5	74	66	Greater Bombay
2	ठाणे	21.3	18.4	6.3	4.5	32	26	Thane
3	रायगड	15.7	15.6	6.4	5.7	33	27	Raigad
4	रत्नागिरी	16.6	18.9	7.0	7.6	26	23	Ratnagiri
5	नाशिक	24.6	25.5	8.8	6.9	56	41	Nashik
6	घुळे	23.8	24.0	9.3	6.7	45	31	Dhule
7	जळगाव	27.3	26.9	10.2	7.6	52	39	Jalgaon
8	अहमदनगर	19.9	21.2	7.8	5.9	49	35	Ahmednagar
9	पुणे	22.3	21.8	7.8	6.2	52	43	Pune
10	सातारा	20.2	22.0	8.1	6.6	41	26	Satara
11	सांगली	19.3	20.6	7.4	6.6	34	28	Sangli
12	सोलापूर	22.2	24.4	7.9	6.7	47	36	Solapur
13	कोल्हापूर	21.1	21.6	7.6	6.6	42	35	Kolhapur
14	औरंगाबाद	18.3	18.0	7.4	4.9	50	39	Aurangabad
15	परभणी	12.2	12.1	6.4	4.7	51	41	Parbhani
16	बीड	12.9	14.8	7.1	5.6	48	34	Beed

17	नांदेड	15.8	16.6	7.1	6.3	47	36	Nanded
18	उस्मानाबाद	15.2	16.7	6.7	5.0	42	28	Osmanabad
19	बुलढाणा	27.4	26.6	11.1	7.5	72	52	Buldana
20	अकोला	23.8	22.3	8.6	6.1	52	38	Akola
21	अमरावती	25.8	23.3	8.3	6.6	49	41	Amravati
22	यवतमाळ	24.0	21.9	9.1	7.2	66	48	Yavatmal
23	वर्धा	24.3	22.7	8.4	7.1	73	59	Wardha
24	नागपूर	25.1	22.0	8.4	6.9	48	42	Nagpur
25	भंडारा	20.9	20.5	8.9	8.5	67	63	Bhandara
26	चंद्रपूर	24.4	21.4	9.6	8.8	64	61	Chandrapur
	महाराष्ट्र राज्य	22.2	21.7	8.3	6.7	53	43	Maharashtra State

सूचना.—जन्म मृत्यूंची संपूर्ण नोंद न झाल्यामुळे त्यावरून काढलेले प्रमाण कमी आहे.

Note.—The registersd rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार.—संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Health Services, (SBH-I and Vs) Government of Maharashtra, Bombay.

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.2

महाराष्ट्र राज्यातील कुटुंबकल्याण
FAMILY WELFARE STATISTICS IN MAHARASHTRA STATE

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	१९८०-८१ मधील During 1980-81	३१ मार्च १९८१ अखेर Cumulative Position up to end of 1980-81	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	नसबंदी शस्त्रक्रिया (संख्या)] ..			Sterilisations (No.)
	(अ) पुरुष नसबंदी ..	81,503	30,58,236	(a) Vasectomy
	(ब) स्त्री नसबंदी ..	2,30,374	21,55,216	(b) Tubectomy
	एकूण ..	3,11,877	52,13,452	Total
2	लूप पद्धती (आय. यु. डी) (संख्या)	37,909	5,09,894	I. U. D. Insertions (No.)
3	इतर पद्धती वापरणारे (संख्या) ..	1,70,336	N. A.	Others (No.)
4	टाळण्यात आलेली जन्मसंख्या (हजार)	N. A.	N. A.	Number of births averted (1,000)

N. A. —उपलब्ध नाही/Not available.

आधार—संचालक, आरोग्य सेवा, कुटुंबकल्याण विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Director of Health Services (SBH-1 and Vs) (Family welfare), Government of Maharashtra, Pune.

17. पोलीस आणि गुन्हे/POLICE AND CRIMES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.1

पोलीस स्टेशने आणि पोलीसांची संख्या
POLICE STATIONS AND POLICE FORCE

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती १ जानेवारी १९८१ रोजी Number as on 1st January 1981	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
पोलीस स्टेशने		<i>Police Stations</i>	
1	पोलीस स्टेशनची संख्या (एक सब-पोलीस स्टेशन धरून)	740	Number of Police Stations (including one Sub-Police Stations)
2	चौक्यांची/बाऊट पोस्टची संख्या ..	815	Number of out-posts/chowkies
पोलीसांची संख्या		<i>Police Force</i>	
1	पोलीस महानिरीक्षक, उप महानिरीक्षक, पोलीस आयुक्त.	28	Inspector General of Police, Deputy Inspector General of Police, Commissioners of Police.
2	पोलीस उप-आयुक्त व पोलीस अधीक्षक ..	95	Deputy Commissioners of Police and Superintendents of Police
3	सहाय्यक पोलीस आयुक्त उप अधीक्षक, इत्यादी.	266	Assistant Commissioners of Police, Deputy Superintendents of Police etc.
4	पोलीस निरीक्षक	1,189	Police Inspectors
5	पोलीस फौजदार (सब-इन्स्पेक्टर) ..	4,312	Police Sub-Inspectors
6	हेड-कॉन्स्टेबल (जमादार धरून) ..	23,278	Head Constables including Jama-dars
7	पोलीस कॉन्स्टेबल	64,891	Police Constables
एकूण ..		95,614	Total

आधार.—पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Director General of Police, Maharashtra State, Bombay.

17. पोलीस आणि गुन्हे/POLICE AND CRIMES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

इंडियन पिनल कोडखाली झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)
COGNIZABLE OFFENCES (INCLUDING ATTEMPTS) UNDER INDIAN PENAL CODE

(१ जानेवारी १९८१ रोजी/As on 1st January 1981).

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्ह्यांचा प्रकार	गुन्ह्यांची संख्या Number of offences	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	शंगल	4,552	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	1	Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	27	Offences relating to currency and bank notes.
4	खून	1,643	Murders.
5	सदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेला)	27	Culpable homicide not amounting to murder
6	मादक पदार्थांचा वापर	43	Administering of stupefying drugs
7	माणसांचे अपहरण	853	Kidnapping and abduction
8	दरोडा अथवा त्याकरिता एकत्र होणे	687	Dacoity and preparation of assembly for dacoity
9	चोरी, लूट	3,222	Robbery
10	घरफोडी	20,125	House breaking
11	फसवणूक	2,250	Cheating
12	विश्वासघात	2,903	Breach of trust
13	चोन्या—		Theft of—
	(अ) तांब्याची तार	746	(a) Copper wire
	(ब) जनावरे	2,216	(b) Cattle
	(क) सायकली	5,959	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	3,588	(d) Motor vehicles and accessories
	(ई) पिस्तुले वगैरे	10	(e) Fire arms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	Nil	(f) Explosives
	(ग) इतर	63,920	(g) Other thefts
14	इतर गुन्हे	5,269	Other crimes
	एकूण	1,18,041	Total

आधार—पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Director General of Police, Government of Maharashtra, Bombay.

18. कारागृहे/PRISONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

कारागृहांची व कैद्यांची संख्या/NUMBER OF PRISONS AND CONVICTS
1981

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	विविध प्रकारच्या कारागृहांची संख्या—		<i>Number of different types of prisons—</i>
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह ..	7	(a) Central prisons
	(ब) जिल्हा कारागृह ..	33	(b) District prisons
	(क) तालुका दुय्यम तुडंग ..	178	(c) Taluka Sub-jails
	(ड) पोलीस कोटडघा ..	N.A.	(d) Police lock-ups
	(ई) इतर ..	4	(e) Others
2	३१ डिसेंबर १९८१ रोजी शिक्षेच्या मुदतीनु- सार केलेले कैद्यांचे वर्षांकरण.		<i>Number of convicts according to length of sentence as on 31st December 1981</i>
	(अ) एक वर्ष किंवा त्याहून कमी ..	2,662	(a) Below one year.
	(ब) एक वर्षाहून अधिक पण दोन वर्षां हून कमी.	730	(b) Above one year and not exceeding two years.
	(क) दोन वर्षाहून अधिक पण पाच वर्षां पेक्षा कमी.	815	(c) Above two years and not exceeding five years.
	(ड) पाच वर्षांपेक्षा अधिक पण दहा वर्षां पेक्षा कमी.	381	(d) Above five years and not exceeding ten years.
	(ई) दहा वर्षांपेक्षा अधिक ..	35	(e) Exceeding 10 years
	(फ) जन्मठेप ..	2,568	(f) Life sentence
	(ग) काळे पाणी	(g) Transportation for a term
	(म) मृत्यु दंड ..	19	(m) Sentenced to death
	एकूण ..	7,210	Total

N.A.—उपलब्ध नाही/Not Available.

आधार—कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune,

19. घरबांधणी/HOUSING

सक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.1

घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/CLASSIFICATION OF HOUSES ACCORDING TO USE

1971

(हजारत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	वापराचे प्रकार	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	Type of use
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	घराची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे—	629	328	957	Census houses vacant at the time of house-listing
2	वापरातील घरे—	5,870	2,653	8,523	Occupied census houses used as—
	(१) राहण्याची घरे				(1) Dwellings
	(२) दुकाने व वस्ती (संमिश्र)	56	35	91	(2) Shop-cum-dwellings
	(३) घरगुती धंदे घरे व वर्कशाॅप व वस्ती (संमिश्र)	120	48	168	(3) Workshop-cum-dwelling including household industry.
	(४) हॉटेले, सराई, धर्मशाळा, प्रवासी घरे आणि तपासणी घरे	7	6	13	(4) Hotels, sarais, dharmashalas, tourist homes and inspection houses.
	(५) दुकाने (खाणावळी सोडून)	86	167	253	(5) Shops excluding eating houses
	(६) उद्योगधंदे व कचेऱ्या असलेली	34	46	80	(6) Business houses and offices
	(७) कारखाने असलेली	67	102	169	(7) Factories, workshops and worksheds
	(८) रेस्टॉरंट, मिठाईची दुकाने व खाणावळी	18	22	40	(8) Restaurants, sweetmeat shops and eating houses.

(९) मनोरंजनाची साधने चालू असलेली घरे आणि पंचायत घरे (मंदिरे सोडून)	13	5	18	(9) Places of entertainment and community gathering (panchayat ghar) excluding places of workshop.
(१०) मंदिरे (उदा. देऊळ, चर्च, मस्जिद, गुरुद्वार इत्यादी).	116	19	135	(10) Places of worship (e.g. temple, church, mosque, gurudwara, etc.).
(११) इतर	1,222	212	1,434	(11) Others
एकूण वापरातोल घरे (2)	7,609	3,314	10,923	Total occupied census houses (II)
एकूण (१)+(2)	8,238	3,643	11,881	Grand Total of I and II

टीप.—(१) 'घर' म्हणजे एखादी इमारत किंवा इमारतीचा भाग ज्याला रस्त्यावरून, गिबारातून किंवा सार्वजनिक जिन्यावरून स्वतंत्र प्रवेशद्वार आहे व जे वापराच्या दृष्टीन एक स्वतंत्र घटक आहे.

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे काही ठिकाणी बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार.—भारताची जनगणना, १९७१, महाराष्ट्र, मालिका, ११ भाग चार.

Note.—(1) A census house is a building or part of a building having a separate main entrance from road, common court-yard, staircase etc., used or recognised as a separate unit.

(2) Details do not add up to the totals due to rounding.

Source.—Census of India, 1971—Maharashtra, Series 11, Part IV.

19. धरबाघणी/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण/DISTRIBUTION OF HOUSEHOLDS ACCORDING TO ROOMS OCCUPIED
1971

अनुक्रमांक Serial	बाब	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	एकूण गणना केलेली कुटुंबे (हजारांत)	.. 6,136	2,763	8,900	Total number of households enumerated (in thousand No.)
2	एकूण गणना केलेले लोक (संस्थांतून राहणारे व गृहहीन इत्यादी धरून) (हजारात)	34,701	15,711	50,412	Total number of Person enumerated (including inmates of institutions and houseless persons) (in thousand No.)
3	कुटुंबांचे वर्गीकरण (शेकडा)—	Percentage distribution of households—
	(अ) खोल्यांची संख्या नमूद न केलेली कुटुंबे	.. 0.1	0.1	0.1	(a) Percentage of households with unspecified number of rooms.
	(ब) एका खोलीत राहणारी कुटुंबे	.. 67.8	63.4	66.4	(b) Percentage of households with one room
	(क) दोन खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 23.0	21.9	22.7	(c) Percentage of households with two rooms
	(ड) तीन खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 6.2	8.9	7.1	(d) Percentage of households with three rooms
	(इ) चार खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 1.8	3.2	2.2	(e) Percentage of households with four rooms.
	(फ) पाच किंवा अधिक खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	.. 1.1	2.5	1.5	(f) Percentage of households with five or more rooms.
	एकूण	.. 100.0	100.0	100.0	Total

११६

टीप.—वर दाखविलेली शेकडेवारी २० टक्के नमुन्यावर आधारित आहे.
आधार.—भारताची जनगणना, १९७१, महाराष्ट्र, मालिका ११, भाग चार.

Note.—The percentages shown above are based on 20 per cent sample.
Source.—Census of India 1971—Maharashtra, Series 11, Part IV.

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तबता क्रमांक/TABLE No. 20.1

ग्रामपंचायतीची व्याप्ती, उत्पन्न आणि खर्च/COVERAGE, SELF-RAISED INCOME AND EXPENDITURE OF VILLAGE PANCHAYATS

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars			Item
		1979-80 (3)	1980-81 (4)	1981-82 (5)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	व्याप्ती—				Coverage—
	(१) ग्रामपंचायतींची संख्या ..	24,150	24,281	24,426	(1) No. of village panchayats.
	(२) त्यात अंतर्भूत असलेल्या खेड्यांची संख्या ..	38,718*	38,718*	41,910**	(2) No. of villages covered.
	(३) त्यातील लोकसंख्या (हजारामध्ये) ..	35,203*	35,203*	41,764**	(3) Population covered (thousand No.)
2	उत्पन्न (लाख रुपये)				Income (lakh Rs.)
	(१) पंचायतीचे स्वतःचे उत्पन्न ..	897.08	1,130.87	1,193.26	(1) Self-raised income.
	(२) अनुदाने ..	929.49	1,110.46	1,138.15	(2) Grants.
	(३) देणग्या, वगैरे इत्यादी ..	467.59	423.33	447.72	(3) Donations, contributions etc.
	2. एकूण उत्पन्न ..	2,294.16	2,664.66	2,779.13	Total Income.
3	खर्च (लाख रुपये)—				Expenditure (lakh Rs.)
	(१) आरोग्य व सफाई ..	449.06	497.27	575.77	(1) Sanitation and health.
	(२) सार्वजनिक कामे ..	867.61	894.51	882.82	(2) Public works.
	(३) लोककल्याणाची कामे ..	141.07	190.70	250.42	(3) Welfare of people.
	(४) इतर ..	1,050.91	1,253.28	1,292.63	(4) Others
	3. एकूण खर्च ..	2,508.65	2,835.76	3,001.64	Total Expenditure

*१९७१ च्या जनगणनेनुसार (५७ नगरपालिका नसलेल्या शहरासह). *According to 1971 Population Census (including 57 Non-Municipal Towns).

**१९८१ च्या जनगणनेनुसार (७७ नगरपालिका नसलेल्या शहरासह). **According to 1981 Population Census (including 77 Non-Municipal Towns).

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.2

नगरपरिषदा व महानगरपालिका यांची घडण

CONSTITUTION OF MUNICIPAL COUNCILS AND MUNICIPAL CORPORATIONS

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	नगरपरिषदांची संख्या		नगरपरिषदांच्या सदस्यांची संख्या						एकूण		District
		Number of municipal councils		Number of concillors						Total		
		1979	1980	सर्वसाधारण General		राखीव Reserved		नामनिर्देशित Nominated		1979	1980	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	ठाणे	8	8	279	279	43	43	29	29	351	351	Thane
2	रायगड	10	10	151	168	24	28	36	23	211	219	Raigad
3	रत्नागिरी	7	7	138	138	17	17	15	15	170	170	Ratnagiri
4	नाशिक	12	12	271	271	64	64	47	47	382	382	Nashik
5	धुळे	6	6	141	141	38	38	16	16	195	195	Dhule
6	जळगाव	13	13	311	311	53	53	33	33	397	397	Jalgaon
7	अहमदनगर	5	5	112	128	20	24	26	13	158	165	Ahmednagar
8	पुणे	12	12	193	230	39	44	37	26	269	300	Pune
9	सातारा	8	8	150	150	32	32	25	25	207	207	Satara
10	सांगली	6	6	148	148	31	31	16	16	195	195	Sangli
11	सोलापूर	9	9	180	180	43	43	21	21	244	244	Solapur
12	कोल्हापूर	9	9	156	156	37	37	25	25	218	218	Kolhapur
13	औरंगाबाद	9	9	194	194	34	34	26	26	254	254	Aurangabad
14	परभणी	12	12	236	236	40	40	27	27	303	303	Parbhani
15	बीड	7	7	126	126	26	26	14	14	166	166	Beed
16	नांदेड	11	11	213	213	40	40	25	25	278	278	Nanded

17	उस्मानाबाद	..	13	13	242	242	54	54	29	29	325	375	Osmanabad.	
18	बुलढाणा	..	9	9	190	190	31	31	20	20	241	241	Buldana.	
19	अकोला	..	9	9	222	222	36	36	24	24	282	282	Akola.	
20	अमरावती	..	13	13	276	276	49	49	34	34	359	359	Amravati.	
21	यवतमाळ	..	8	8	158	158	35	35	18	18	211	211	Yavatmal.	
22	वर्धा	..	6	6	142	142	23	23	15	15	180	180	Wardha.	
23	नागपूर	..	10	10	191	191	34	34	21	21	246	246	Nagpur.	
24	भंडारा	..	5	5	118	118	23	23	13	13	154	154	Bhandara.	
25	चंद्रपूर	..	5	5	109	109	24	24	13	13	146	146	Chandrapur.	
महाराष्ट्र राज्य			222	222	4,647	4,717	890	903	605	568	6,142	6,188	Maharashtra State	
महानगरपालिका—													Municipal corporations.	
(1)	बृहन्मुंबई		1	1	133	135	5	5	4	..	142	140	Greater Bombay.	
(2)	पुणे	..	1	1	71	70	4	5	75	75	Pune.	
(3)	नागपूर		1	1	70	72	5	3	75	75	Nagpur.	
(4)	सोलापूर		1	1	59	60	5	5	64	65	Solapur.	
(5)	कोल्हापूर		1	1	42	55	8	5	5	..	55	60	Kolhapur.	
एकूण			..	5	5	375	392	27	23	9	..	411	415	Total

साधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक /TABLE No . 20.3 (A)

नगरपरिषदांचे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न व खर्च
INCOME AND EXPENDITURE OF MUNICIPAL COUNCILS AND MUNICIPAL CORPORATIONS 1980-81

(रुपये लाखांत/Rs. in lakh)

बाव	सर्व नगरपरिषदा All municipal Councils	सर्व महानगरपालिका All municipal Corporations	एकूण Total (2+3)	वृहत्पुंढई महानगरपालिका Greater Bombay municipal Corporation	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
उत्पन्न					Income
1. नगर परिषदांचे दर व कर	6,664	20,351	27,015	16,712	municipal rates and taxes.
एकूण	6,664	20,351	27,015	16,712	Total
2. इतर साधनांपासून उत्पन्न—					Income from other sources
(अ) शासकीय अनुदान	3,437	1,097	4,534	569	(a) Government grants
(ब) इतर साधने	1,892	4,204	6,096	3,621	(b) Other sources
एकूण (अ+ब)	5,329	5,301	10,630	4,190	Total (a+b)
एकूण उत्पन्न (१+२) (असाधारण कर्ज व प्रारंभिक शिल्लक सोडून)	11,993	25,652	37,645	20,902	Total income (I+II) (excluding extra-ordinary debts and opening balance.)

खर्च						Expenditure
(अ) सामान्य प्रशासन	1,512	1,494	3,006	906	(a) General administration	
(ब) सार्वजनिक दिवावत्ती	368	670	1,038	591	(b) Public lighting	
(क) पाणीपुरवठा	1,199	2,563	3,762	2,014	(c) Water supply	
(ड) गटारे, जलनिस्सारण व सफाई	1,927	4,206	6,133	3,344	(d) Drainage, conservancy and sanitation	
(ई) रुग्णालये, दवाखाने व लस टोचणी	455	3,389	3,844	3,167	(e) Hospitals, dispensaries and vaccination	
(फ) सार्वजनिक बांधकामे	2,501	1,562	4,063	863	(f) Public works	
(ग) इतर	3,613	9,578	13,191	7,844	(g) Others	
एकूण—खर्च (असाधारण कर्ज व अखेरची शिल्लक सोडून)	11,575	23,462	35,037	18,729	Total expenditure (excluding extra-ordinary debts and closing balance)	

भाषार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3(B)

नगरपरिषदांचे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न व खर्च
INCOME AND EXPENDITURE OF MUNICIPAL COUNCILS AND MUNICIPAL CORPORATIONS 1981-82

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)					
बाब	सर्व नगर परिषदा All Municipal Councils	सर्व महानगरपालिका All municipal Corporations	एकूण Total (2+3)	बृहन्मुंबई महानगरपालिका Greater Bombay municipal corporation	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
उत्पन्न					
नगरपरिषदांचे दर व कर	7,719	22,937	30,656	18,718	Income (I) <i>Municipal rates and taxes</i>
एकूण	7,719	22,937	3,0656	18,718	Total
इतर साधनांपासून उत्पन्न					
(अ) शासकीय अनुदान	3,958	1,446	5,404	792	II Income from other sources (a) Government Grants
(ब) इतर साधने	1,957	4,556	6,513	3,921	(?) Other Sources
एकूण (अ+ब)	5,915	6,002	11,917	4,713	Total (a+b)
एकूण उत्पन्न (१+२) (बसाधारण कर्ज व प्रारंभिक शिल्लक सोडून)	13,634	28,939	42,573	23,431	Total Incomes (I+II) (excluding extra-ordinary debts and opening balance)

खर्च					Expenditure	
(अ) सामान्य प्रशासन	..	1,763	1,655	3,418	1,075	(a) General Administration
(ब) सार्वजनिक दिवाबत्ती	..	425	767	1,192	653	(b) Public lighting
(क) पाणीपुरवठा	..	1,487	2,924	4,411	2,308	(c) Water supply
(ख) गटारे, जलनिस्सारण व सफाई	..	2,134	4,925	7,059	3,994	(d) Drainage conservancy and sanitation
(ई) रुग्णालये, दवाखाने व लस टोचणी	..	578	3,940	4,518	3,656	(e) Hospitals, dispensaries and vaccinations
(फ) सार्वजनिक बांधकामे	..	2,565	1,930	4,495	1,082	(f) Public Works
(ग) इतर	..	3,758	10,801	14,559	8,485	(g) Others
एकूण खर्च		12,710	26,942	39,652	21,253	Total expenditure
(असाधारण कर्ज व अखेरची शिल्लक सोडून)						(excluding extra-ordinary debts and closing balance).

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20·4

जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न आणि खर्च

INCOME AND EXPENDITURE OF ZILLA PARISHADS DURING 1979-80 AND 1980-81 (ACTUALS)

(कोटी रुपयांत/Rs. in crore)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	प्रत्यक्ष Actuals 1979-80	प्रत्यक्ष Actuals 1980-81	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	उत्पन्न			Receipts
1.	एकूण महसुली उत्पन्न (१+२)	224.38	282.86	Total Revenue receipts (i+ii)
	(१) स्वनिर्मित साधनाकरवी ..	19.47	19.31	(i) Self-raised resources
	(२) एकूण शासकीय अनुदाने (अ+ब)	204.91	263.55	(ii) Total Government grants (a+b)
	(अ) सांविधिक ..	204.67	263.51	(a) Statutory grants
	(ब) अभिकरण योजनांसाठी ..	0.24	0.04	(b) Agency scheme grants
2.	स्वनिर्मित साधनाकरवी उत्पन्नाची फोड (१ ते ४)	19.47	19.31	Self-raised resources (i to iv)
	(१) जमीन महसुलावरील स्थानिक उपकर (स्टॅम्प ड्यूटीसह)	9.14	7.96	(i) Local fund cess including stamp duty grants
	(२) शिक्षण ..	1.85	2.82	(ii) Education
	(३) इमारत व दळणवळण ..	1.30	2.03	(iii) Buildings and Communications
	(४) इतर ..	7.18	6.50	(iv) Others
3	एकूण शासकीय अनुदाने (१ ते ४)	204.91	263.55	Total Government grants (i to iv)
	(१) सहेतुक अनुदान ..	153.08	203.08	(i) Purposive grants
	(२) आस्थापना अनुदान ..	26.59	35.38	(ii) Establishment grants
	(३) योजना अनुदान ..	19.21	22.11	(iii) plan scheme grants
	(४) इतर ..	6.03	2.98	(iv) Others

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.4—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
4.	एकूण महसुली खर्च (१ ते १३)	238.42	283.72	Total Revenue Expenditure (1 to 13)
	(१) सामान्य प्रशासन ..	21.60	28.55	(i) General Administration
	(२) शिक्षण ..	130.33	157.81	(2) Education
	(३) वैद्यकीय ..	1.88	2.30	(3) Medical
	(४) सार्वजनिक आरोग्य ..	9.40	11.24	(4) Public Health
	(५) आयुर्वेद ..	1.14	1.48	(5) Ayurved
	(६) कृषि ..	5.11	5.97	(6) Agriculture
	(७) पशुसंवर्धन ..	4.44	5.33	(7) Animal Husbandry
	(८) इमारती व दळणवळण (सार्व- जनिक बांधकाम)	31.63	28.96	(8) Buildings and Comm- unications
	(९) समाजकल्याण ..	6.05	6.77	(9) Social Welfare
	(१०) सामूहिक विकास ..	2.41	1.00	(10) Community Develop- ment
	(११) सार्वजनिक आरोग्य अभि- यांत्रिकी	6.17	6.05	(11) Public Health Eng- ineering
	(१२) पाटबंधारे ..	7.98	9.22	(12) Irrigation
	(१३) इतर ..	10.28	19.04	(13) Others

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.5

प्रकारानुरूप स्थानिक संस्थांची संख्या
LOCAL BODIES BY TYPES

स्थानिक संस्था	रोजी/As on			Local body
	31-3-1980	31-3-1981	31-3-1982	
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
महानगरपालिका	5	5	5	No. of Municipal Corporations.
नगरपरिषदा	221	220	220	No. of Municipal Councils
जिल्हा परिषदा	25	25	27	No. of Zilla Parishads.
पंचायत समिती	296	296	296	No. of Panchayat Samitis.
ग्रामपंचायती	24,150	24,281	24,426	No. of Gram Panchayats.

टीप.--(१) आष्टी नगरपालिका, जिल्हा बीड, ही १ एप्रिल १९८० पासून बरखास्त करण्यात आली.

(२) १९८१-८२ मध्ये (१६ मे १९८१) पासून जालना, सिधुदुर्ग येथे दोन जिल्हा परिषदा नव्याने स्थापन झाल्या.

Note.—(1) Astti municipality in Beed district has been abolished with effect from 1st April 1980.

(2) Two new Zilla Parishads at Jalna, Sindhudurg have been established during 1981-82 (with effect from 16th May 1981).

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Maharashtra State, Bombay.

21. सार्वजनिक निवडणुके/GENERAL ELECTIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.1

सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल

RESULTS OF GENERAL ELECTIONS

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	लोकसभा (१९८०) Lok Sabha (1980)	विधानसभा (१९८०) Vidhan Sabha (1980)	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	एकूण जागांची संख्या	48	288	Total number of seats or Constituencies.
2	(अ) वर्गीकृत जातीकरिता राखीव जागा	3	18	(A) Number of seats reserved for scheduled castes.
	(ब) वर्गीकृत जमातीकरिता राखीव जागा	4	22	(B) Number of seats reserved for scheduled tribes.
3	सर्वसाधारण जागा	41	248	Number of general seats.
4	उमेदवारांची संख्या--			Number of candidates--
	(अ) पुरस्कृत	789	3,581	(a) Nominated
	(ब) ज्याचा पुरस्कार त्याज्य ठरविला असे.	33	70	(b) Whose nomination was rejected.
	(क) पुरस्कार मागे घेणारे	341	1,975	(c) Withdrew.
	(ड) निवडणुका लढवणारे	415	1,537	(d) Contested.
	(ई) निवडून आलेले	48	288	(e) Elected.
5	मतदारांची संख्या (हजारांत)			Number of electors (thousands)
	पुरुष	17,309	17,154	Men
	स्त्रिया	16,444	16,331	Women
	एकूण	33,753	33,485	Total
6	मतदान केलेल्यांची संख्या	17,946	19,019	Number of voters who voted (thousands)
7	ग्राह्य मते (हजारांत)	17,498	18,490	Number of valid votes polled (thousands)
8	मतदान केलेल्यांचे शेकडा प्रमाण	53.17	56.80	Percentage of electors voting.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

21. सार्वजनिक निवडणूक/ GENERAL ELECTIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.2.

उमेदवारांचे पक्ष पाठिव्यानुसार वर्गीकरण/CANDIDATES ACCORDING TO PARTY AFFILIATIONS

अनुक्रमांक Serial No.	पक्षाचे नाव	लोकसभा (१९८०) Lok Sabha (1980)		विधानसभा (१९८०) Vidhan Sabha (1980)		Name of the party
		पुरस्कृत केलेले Number sponsored	निवडून आलेले Number elected	पुरस्कृत केलेले Number sponsored	निवडून आलेले Number elected	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	इंडियन नॅशनल काँग्रेस (इ.)	48	39	286	186	Indian National Congress (I).
2	इंडियन नॅशनल काँग्रेस (यू.)	24	1	193	47	Indian National Congress (U)
3	जनता पक्ष	31	8	Janata Party.
4	जनता पक्ष (जे. पी.)	111	17	Janata Party (J. P.).
5	भारतीय जनता पक्ष	145	14	Bharatiya Janata Party.
6	कम्युनिस्ट ऑफ इंडिया	2	17	2	Communist Party of India.
7	कम्युनिस्ट पार्टी ऑफ इंडिया (मार्क्सिस्ट)	4	10	2	Communist Party Marxists.
8	शेतकरी कामगार पक्ष	5	41	9	Peasant and Workers' Party.
9	अपक्ष	246	613	10	Independent.
10	इतर	55	121	1	Others.
एकूण		415	48	1,537	288	Total.

साधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Bombay.

22. किमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.1

अखिल भारतीय घाऊक किमतीचे निर्देशांक (नवी मालिका)

ALL INDIA WHOLESALE PRICE INDEX NUMBERS (NEW SERIES)

(सप्टेंबर १९८१ ते डिसेंबर १९८२/September 1981 to December 1982)
(आधारमूल वर्ष/Base year—1970-1971=100)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वस्तुचा गट (2)	सप्टेंबर Sep. 1981 (3)	ऑक्टोबर Oct. 1981 (4)	नोव्हेंबर Nov. 1981 (5)	डिसेंबर Dec. 1981 (6)	जानेवारी Jan. 1982 (7)	फेब्रुवारी Feb. 1982 (8)	मार्च March 1982 (9)	एप्रिल April 1982 (10)	Commodity Groups (2)
1	मुलभूत पदार्थ ..	268.6	263.1	265.2	264.3	265.5	263.5	260.0	258.4	Primary articles.
2	इंधन, घटती, बीज, बंगण ..	437.5	437.5	437.5	437.5	437.6	437.7	437.6	347.2	Fuel, power, light and lubricants.
3	उत्पादित पक्का माल ..	272.0	270.9	266.1	262.6	263.8	262.4	262.7	264.4	Manufactured products.
4	सर्व वस्तु ..	284.6	283.8	280.2	278.1	279.2	277.2	276.4	276.5	All commodities.

सप्तता क्रमांक/TABLE No. 22.1.—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तुचा गट	मे May 1982	जून June 1982	जुलै July 1982	ऑगस्ट August 1982	सप्टेंबर Sept. 1982	ऑक्टोबर Oct. 1982	नोव्हेंबर Nov. 1982	डिसेंबर Dec. 1982	Commodity Groups
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
1	मुलभूत पदार्थ	261.0	271.0	279.8	283.9	277.3	273.9	273.9	272.9	Primary articles.
2	इंधन, शक्ती, वीज, आणि वंगण ..	439.2	446.7	456.6	456.6	457.2	457.2	457.7	457.8	Fuel, power, light, and lubricants.
3	उत्पादित पक्का माल	265.9	271.1	273.7	275.6	274.0	274.5	273.7	270.6	Manufactured pro- ducts.
4	सर्व वस्तू	278.5	285.9	291.7	294.4	290.9	289.7	289.3	287.4	All commodities.

टीप.—अखिल भारतीय धाऊक किमतीचे निर्देशांकाची नवी मालिका (आधारभूत वर्ष : १९७०-७१=१००) जानेवारी १९७७ पासून तयार करण्यात येत आहे ही नवी मालिका (१९७०-७१=१००) जुन्या मालिकेशी (१९६१-६२=१००) संलग्न करण्यासाठी नव्या मालिकेतील सर्वसाधारण निर्देशांकास १.८११ ह्या गुणकाने गुणावे.

Note.— The new series, All India Wholesale Price Index Number with base 1970-71 = 100 is released from January 1977.

Conversion factor to link the general index of this new series (1970-71 = 100) with old series (1961-62=100) is 1.811

आधार.—आर्थिक सल्लागार, उद्योग आणि नागरी पुरवठा मंत्रालय, औद्योगिक विकास खाते, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

Source.— The Economic Advisor to the Government of India, Ministry of Industry, New Delhi.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.2

22. किंमत निर्देशांक/

तक्ता क्रमांक/

कामगारांच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक (नवी मालिका)

(सप्टेंबर १९८१ ते डिसेंबर १९८२/

अनु क्रमांक. Serial No.	केंद्राचे नांव	वस्तूंचा गट	सप्टेंबर Sep. 1981	ऑक्टोबर Oct. 1981	नोव्हेंबर Nov. 1981	डिसेंबर Dec. 1981
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	मुंबई (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	अन्न गट	507	517	523	518
		सर्वसाधारण निर्देशांक	458	466	470	469
2	सोलापूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	अन्न गट	548	550	552	569
		सर्वसाधारण निर्देशांक	499	501	508	521
3	नागपूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	अन्न गट	528	538	528	519
		सर्वसाधारण निर्देशांक	481	488	484	479
4	पुणे (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट	493	494	502	509
		सर्वसाधारण निर्देशांक	434	434	439	444
5	जळगाव (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट	534	537	537	533
		सर्वसाधारण निर्देशांक	473	475	474	471
6	नांदेड (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट	593	579	589	489
		सर्वसाधारण निर्देशांक	530	524	531	531
7	औरंगाबाद (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट	563	565	566	561
		सर्वसाधारण निर्देशांक	505	506	507	504

PRICE INDICES

TABLE No. 22.2

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASSES (NEW SERIES)

(September 1981 to December 1982)

जानेवारी Jan. 1982 (8)	फेब्रुवारी Feb. 1982 (9)	मार्च March 1982 (10)	एप्रिल April 1982 (11)	Items (3)	Centres (2)
516	513	510	514	Food	.. Bombay (Calender year 1960=100)
468	469	468	473	All items	..
581	561	520	517	Food	.. Solapur (Calender year 1960=100)
530	517	493	492	All items	..
522	505	496	493	Food	.. Nagpur (Calender year 1960=100)
485	480	477	476	All items	..
502	492	484	481	Food	.. Pune (Calender year 1961=100)
444	440	437	438	All items	..
537	548	530	518	Food	.. Jalgaon (Calender year 1961=100)
482	492	481	480	All items	..
595	587	585	580	Food	.. Nanded (Calender year 1961=100)
536	531	530	529	All items	..
571	555	547	534	Food	.. Aurangabad (Calender year 1961=100)
512	505	500	494	All items	..

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्राचे नाव	वस्तूचा गट	मे May 1982	जून June 1982	जुलै July 1982	ऑगस्ट August 1982
(1)	(2)	(3)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	मुंबई (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	अन्न गट ..	521	532	541	557
		सर्वसाधारण निर्देशांक	479	488	496	506
2	सोलापूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	अन्न गट ..	518	530	544	560
		सर्वसाधारण निर्देशांक	493	500	513	523
3	नागपूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००)	अन्न गट ..	493	499	520	556
		सर्वसाधारण निर्देशांक	478	482	496	519
4	पुणे (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट ..	491	490	500	528
		सर्वसाधारण निर्देशांक	447	449	457	483
5	जळगांव (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट ..	514	520	541	551
		सर्वसाधारण निर्देशांक	478	481	494	501
6	नांदेड (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट ..	564	563	585	622
		सर्वसाधारण निर्देशांक ..	520	522	535	559
7	औरंगाबाद (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००)	अन्न गट ..	524	515	533	549
		सर्वसाधारण निर्देशांक	488	483	501	512

आधार.—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE No. 22.2—*contd.*

सप्टेंबर Sept. 1982	ऑक्टोबर October 1982	नोव्हेंबर November 1982	डिसेंबर December 1982	Items	Centres
(16)	(17)	(18)	(19)	(3)	(2)
541	545	559	571	Food	.. Bombay (Calender year 1960=100)
498	501	510	518	All items	..
561	559	558	562	Food	.. Solapur (Calender year 1960=100)
525	525	524	527	All items	..
562	547	545	554	Food	.. Nagpur (Calender year 1960=100)
523	517	516	520	All items	..
521	514	520	513	Food	.. Pune (Calender year 1961=100)
482	479	486	481	All items	..
540	541	532	538	Food	.. Jalgaon (Calender year 1961=100)
497	497	491	500	All items	..
627	614	621	627	Food	.. Nanded (Calender year 1961=100)
561	555	560	563	All items	..
552	554	562	572	Food	.. Aurangabad (Calender year 1961=100)
517	522	528	533	All items	..

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Bombay.

22. किमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3

नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांच्या ग्राहक किमतीचे निर्देशांक

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR URBAN NON MANUAL EMPLOYEES

(जून १९८१ ते डिसेंबर १९८२/June 1981 to December 1982)

महिना आणि वर्ष	आधार वर्ष १९६०-१०० Base year : 1960-100			Month and Year
	मुंबई Bombay	नागपूर Nagpur	पुणे Pune	
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
जून १९८१	380	396	402	June 1981
जुलै १९८१	387	401	407	July 1981
ऑगस्ट १९८१	394	406	414	August 1981
सप्टेंबर १९८१	396	401	412	September 1981
ऑक्टोबर १९८१	400	404	414	October 1981
नोव्हेंबर १९८१	401	403	416	November 1981
डिसेंबर १९८१	401	400	417	December 1981
जानेवारी १९८२	403	404	423	January 1982
फेब्रुवारी १९८२	403	404	425	February 1982
मार्च १९८२	403	406	421	March 1982
एप्रिल १९८२	414	405	424	April 1982
मे १९८२	423	409	428	May 1982
जून १९८२	429	415	437	June 1982
जुलै १९८२	434	429	445	July 1982
ऑगस्ट १९८२	442	434	449	August 1982
सप्टेंबर १९८२	440	432	447	September 1982
ऑक्टोबर १९८२	441	433	452	October 1982
नोव्हेंबर १९८२	446	434	455	November 1982
डिसेंबर १९८२	449	437	452	December 1982

आधार.—केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली.

Source.—Central Statistical Organisation, New Delhi.

22. किमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.4

शेतमजुरांच्या ग्राहक किमतींचे निर्देशांक

INDEX NUMBERS OF COSUMBER PRICE (AGRICULTURAL LABOURERS)

(जुलै १९८१ ते डिसेंबर १९८२/July 1981 to Decembe 1982)

महिना आणि वर्ष	आधार: शेती वर्ष १९६०-६१=१०० Base : Agricultural year 1960-61=100			Month and year
	अन्न गट निर्देशांक सर्वसाधारण निर्देशांक Food Index General Index			
(1)	(2)	(3)	(1)	
जुलै १९८१	509	456	July 1981	
ऑगस्ट १९८१	527	470	August 1981	
सप्टेंबर १९८१	532	475	September 1981	
ऑक्टोबर १९८१	545	485	October 1981	
नोव्हेंबर १९८१	532	476	November 1981	
डिसेंबर १९८१	526	471	December 1981	
जानेवारी १९८२	528	474	January 1982	
फेब्रुवारी १९८२	512	462	February 1982	
मार्च १९८२	487	443	March 1982	
एप्रिल १९८२	473	443	April 1982	
मे १९८२	471	432	May 1982	
जून १९८२	470	431	June 1982	
जुलै १९८२	483	442	July 1982	
ऑगस्ट १९८२	497	453	August 1982	
सप्टेंबर १९८२	498	454	September 1982	
ऑक्टोबर १९८२	500	456	October 1982	
नोव्हेंबर १९८२	501	457	November 1982	
डिसेंबर १९८२	498	455	December 1982	

आधार.—लेबर ब्युरो, भारत सरकार, सिमला.

Source.—Labour Bureau, Government of India, Simla.

Rb 4244—9a

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तखता क्रमांक/TABLE No. 23.1

औद्योगिक गटांनुसार काम करणाऱ्यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण
INDUSTRIAL CLASSIFICATION OF PERSONS AT WORK OTHER THAN CULTIVATION
1971

अनु- क्रमांक Serial No.	उद्योग गट	काम करणाऱ्यांची संख्या (हजारांत) No. of workers (thousand)	Industrial division
(1)	(2)	(3)	(2)
1	शेती, जंगल उद्योग, मत्स्यव्यवसाय, शिकार, इ	296	Agriculture, forestry, fishing and hunting.
2	खाणकाम व दगडकाम	45	Mining and quarrying.
3	वस्तु निर्माण आणि दुरुस्ती.	2,395	Manufacturing and repair.
4	बांधकाम	276	Construction.
5	बीज, गॅस आणि पाणी]	59	Electricity, gas and water.
6	घाऊक व किरकोळ व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	1,012	Wholesale and retail trade and restaurants and hotels.
7	परिवहन, साठवण व दळणवळण ..	561	Transport, storage and communications.
8	वित्त, विमा, स्यावर आणि व्यवसाय सेवा ..	220	Financing, insurance, real estate and business, services.
9	सामुहिक, सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा ..	1,596	Community, social and personnel services.
	एकूण	6,460	Total

माधार.—भारताची जनगणना, १९७१ सीरीज ११, भाग-II बी (दोन)

Source.—Census of India, 1971 Series 11—Part II-B(ii)

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.2.

विगणरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण
 OCCUPATIONAL CLASSIFICATION OF PERSONS AT WORK OTHER THAN CULTIVATION
 1971

अनुक्रमांक Serial No.	व्यवसाय गट	काम करणाऱ्यांची संख्या (हजारांत) No. of workers (in thousand)	Occupational division
(1)	(2)	(3)	(2)
1	धंदेवाईक, तंत्रविशारद आणि तत्सम लोक ..	589	Professional, technical and related workers.
2	शासकीय, व्यवस्थापकीय, एक्झिक्युटिव्ह प्रकारचे काम करणारे.	220	Administrative, executive and managerial workers.
3	कारकून व तत्सम काम करणारे	812	Clerical and related workers.
4	विनेले	836	Sales workers.
5	शेतकरी मत्स्यव्यवसाय करणारे, फासेपारधी, लाकूडतोडे आणि तत्सम काम करणारे. ..	271	Farmers, fishermen, hunters, loggers and related workers.
6	उत्पादन तत्सम क्षेत्रातील आणि परिवहन.. सामुग्री आणि मजूर.	2,977	Production and related workers transport equipment operators and labourers.
7	सेवा क्षेत्रातील	663	Service workers.
8	अवर्गीकृत	92	Workers not classified by occupation.
एकूण ..		6,460	Total

आधार.—भारताची जनगणना, १९७१—सीरीज ११, भाग दोन-बी (दोन)

Source.—Census of India, 1971—Series 11, II-B, (ii)

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No 23.3

सेवायोजनेसंबंधीची माहिती

EMPLOYMENT EXCHANGE STATISTICS

1981

अनुक्रमांक Serial No.	वाच (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1	नवीन नोंदणी ..	6,65,398	Number of registrations.
2	नोकरी मिळालेल्यांची संख्या ..	44,445	Number of placements.
3	जाहीर केलेल्या रिक्त्या जागा ..	92,796	Number of vacancies notified.
4	पटावरील अर्जदारांची संख्या*	13,94 169	Number on live register*

टीप.- (१) *३१ डिसेंबर १९८१ रोजी

(२) वरील आकड्यात डिक्ज्युअलायझेशन स्कीम (टेक्स्टाईल) च्या आकड्याचा समावेश नाही.

Note.—(1) As on 31st December 1981

(2) The above figures are exclusive of those relating to decasualisation scheme (textile)

आधार.—सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.— Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Bombay.

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4

राज्य सरकारचे कर्मचारी/STATE GOVERNMENT EMPLOYEES

(१ जुलै १९८१ रोजी/As on 1st July 1981)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकार (2)	कर्मचाऱ्यांची संख्या Employees	Category (2)
(1)	(2)	(3)	(2)
(1)	राजपत्रित		<i>Gazetted—</i>
	(अ) वर्ग १ ..	5,775	(a) Class I
	(ब) वर्ग २ ..	12,839	(b) Class II
	एकूण	18,614	Total
(2)	अराजपत्रित.—		<i>Non-Gazetted—</i>
	(अ) वर्ग ३ ..	2,97,585	(a) Class III
	(ब) वर्ग ४ ..	96,395	(b) Class IV
	एकूण	3,93,980	Total
	एकूण—सर्व मिळून	4,12,594	Total Staff.
(3)	आकस्मिकता निधीतून पगार मिळणारे चतुर्थ वर्ग कर्मचारी कार्यव्ययी आस्थापनावरील कर्मचारी। अंशकालिक व मानसेवी	82,394	Other class IV servants paid from contingencies work-charged personnel. Part-time and honorary.
(4)	कर्मचाऱ्यांचे (वर्ग १ ते ४) मासिक वेतनानुसार वर्गीकरण	Distribution of employees (Class I to IV) according to range of total monthly emoluments (in Rs.).	
	रुपये ३०० पेक्षा कमी	1,480	Below—300
	३००—३९९ ..	10,685	300—399
	४००—४९९ ..	68,377	400—499
	५००—७४९ ..	2,07,974	500—749
	७५०—९९९ ..	74,584	750—999
	१,०००—१,२४९ ..	28,002	1,000—1,249
	१,२५०—१,४९९ ..	10,688	1,250—1,499
	१,५००—१,९९९ ..	8,443	1,500—1,999
	२,०००—२,४९९ ..	1,589	2,000—2,499
	२,५००—२,९९९ ..	618	2,500—2,999
	३,०००—त्याहून जास्त ..	154	3,000—and above.
	एकूण	4,12,594	Total

£अस्थायी/Provisional

साधन.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Maharashtra State, Bombay.

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23. 5.

सरकारी क्षेत्रातील रोजगार/EMPLOYMENT IN PUBLIC SECTOR

(३० जून १९८१ रोजी/As on 30th June 1981)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	रोजगार (हजारत) Employment ('000 No.)	District
(1)	(2)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई ..	637	Greater Bombay.
2	ठाणे ..	57	Thane.
3	रायगड ..	24	Raigad.
4	रत्नागिरी ..	35	Ratnagiri.
5	नाशिक ..	89	Nashik
6	धुळे ..	33	Dhule.
7	जळगांव ..	78	Jalgaon.
8	अहमदनगर ..	76	Ahmednagar.
9	पुणे ..	189	Pune.
10	सातारा ..	35	Satara.
11	सांगली ..	33	Sangli.
12	सोलापूर ..	70	Solapur.
13	कोल्हापूर ..	42	Kolhapur.
14	औरंगाबाद ..	49	Aurangabad.
15	परभणी ..	28	Parbhani.
16	बीड ..	27	Beed.
17	नांदेड ..	32	Nanded.
18	उस्मानाबाद ..	33	Osmanabad
19	बुलढाणा ..	23	Buldana.
20	अकोला ..	36	Akola.
21	अमरावती ..	36	Amravati.
22	यवतमाळ ..	28	Yavatmal.
23	वर्धा ..	19	Wardha.
24	नागपूर ..	149	Nagpur.
25	भंडारा ..	33	Bhandara.
26	चंद्रपूर ..	45	Chandrapur.
महाराष्ट्र राज्य		1,936	Maharashtra State
केंद्रसरकारी ..		494	Central Government.
राज्यसरकारी ..		450	State Government.
निमकेंद्र सरकारी ..		315	Quasi Central Government.
निम राज्य सरकारी ..		193	Quasi State Government.
स्थानिक संस्था ..		484	Local Bodies.

आधार.—सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Bombay.

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.6

दुकाने व व्यापारी संस्था यामधील रोजगार
EMPLOYMENT UNDER SHOPS AND ESTABLISHMENTS ACT
1980-81

अनुक्रमांक Serial No.	व्यापारी संस्थांचे प्रकार	माहिती Particulars		Type of establishment
		1980	1981	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	कायदा लागू असलेल्या नगरांची संख्या			Urban area to which the Act be applicable.
1	दुकान—	176	178	Shops—
	(अ) दुकानांची संख्या	1,28,402	1,35,580	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगारांची संख्या.	3,50,811	4,02,132	(b) Persons employed
2	व्यापारी संस्था—			Commercial establishments
	(अ) संस्थांची संख्या	1,18,375	1,19,528	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगारांची संख्या	5,98,032	5,99,970	(b) Persons employed
3	हॉटेल, इत्यादी—			Hotels etc.—
	(अ) संस्थांची संख्या ..	29,923	30,529	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगारांची संख्या	1,50,200	1,65,640	(b) Persons employed
4	चित्रपटगृहे			Theatres etc.
	(अ) संस्थांची संख्या ..	695	710	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगारांची संख्या	12,225	13,482	(b) Persons employed
5	कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या	3,05,660	3,25,148	Establishment having no employees.
	एकूण			Total—
	(अ) संस्थांची संख्या ..	5,83,055	6,11,495	(a) Establishments
	(ब) त्यातील कामगारांची संख्या	11,11,268	11,81,224	(b) Persons employed.

टीप.—(१) वरील माहिती १९४८ च्या दुकान व व्यापारी संस्था कायद्याखाली (दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८) नोंदलेल्या संस्थांसंबंधीची आहे.

(२) आकडे अस्थायी आहेत.

(३) नगरपरिषदांची आकडेवारी सोडून वरील माहिती दिली आहे.

Note.—(i) The above information relates to the establishments registered under the Shops and Establishments Act, 1948.

(ii) Figures are provisional.

(iii) The information excludes figures of 15 municipal councils.

आधार.—कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Office of the Commissioner of Labour, Maharashtra State, Bombay.

24. प्रकाशने व छापखाने/PRESSES AND PUBLICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 24.1

छापखाने, वर्तमानपत्रे, पुस्तके आणि नियतकालिके
 PRINTING PRESSES, NEWSPAPERS, BOOKS AND PERIODICALS
 1981-82

अनुक्रमांक Serial No.	घाब	तपशील Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	छापखान्यांची संख्या—	6,941	Number of printing presses
2	वर्तमानपत्रे—		Newspapers—
	(अ) दैनिके	213	(a) Dailies.
	(ब) साप्ताहिके (आठवड्यातून दोनदा- तिनदा निघणारी घरून)	977	(b) Weeklies (including bi-weeklies and tri-weeklies).
	(क) पाक्षिके	254	(c) Fortnightlies.
	(ड) मासिके	1,042	(d) Monthlies
	(इ) त्रैमासिक (द्वैमासिके घरून) ..	470	(e) Quarterlies (including bi- monthlies).
	(फ) वार्षिक (चौमासिके व षण्मासिके घरून)	240	(f) Annuals (including four and six monthlies).
3	पुस्तके	1,331	Books.

टीप.—आकडे अस्थायी आहेत.

Note.—Figures are provisional.

आधार.—अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Examiner of Books and Publications, Government of Maharashtra, Bombay.

25. वार्षिक योजना/ANNUAL PLANS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.1

महाराष्ट्राची पाचवी व सहावी पंचवार्षिक योजना/FIFTH AND SIXTH FIVE YEAR PLAN OF MAHARASHTRA
(रुपये कोटीत/Rs. in Crore)

अनुक्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष	पाचव्या पंचवार्षिक योजनेमधील प्रत्यक्ष खर्च (लाख रुपये) Expenditure in fifth five year plan (lakh Rs.) 1974-79	सहावी योजना प्रस्तावित Sixth Plan Outlay 1980-85	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure 1979-80	प्रत्यक्ष खर्च Actuals 1980-81	प्रत्यक्ष खर्च Actuals 1981-82	प्रस्तावित Outlay 1982-83	Head of develop- ment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	कृषिविषयक योजना (लघु जलसिंचन योजनासह)	308.13	503.35	60.62	82.89	111.35	151.68	Agriculture and allied programmes (including minor irrigation)
2	सहकार	35.19	57.44	3.77	2.16	14.06	16.57	Co-operation
3	जलविकास	501.54	1,139.26	150.00	175.27	211.13	261.00	Water development
4	बीज	910.39	2,157.00	299.74	327.86	330.90	430.00	Electricity
5	उद्योग व खाणी	105.69	192.16	30.03	30.28	32.15	42.95	Industry and mining
6	परिवहन व दळणवळण	220.08	440.60	64.03	72.52	84.40	71.51	Transport and communication
7	सामाजिक सेवा	427.94	1,199.95	109.77	136.10	197.25	266.25	Social and community services
8	रोजगार हमी योजना	149.96	450.00	89.45	73.98	116.58	72.00	Employment guarantee scheme
9	संकीर्ण	1.21	35.24	4.82	5.40	12.66	10.21	Other programmes
एकूण		2,660.13	6,175.00	812.23	906.46	1,110.47	1,322.17	Total

आधारे—वार्षिक योजना १९८३-८४, भाग-२, नियोजन विभाग महाराष्ट्र शासन.

Source.—Annual Plan 1983-84, Part-II, Planning Department of Maharashtra State.

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1

राज्याची महसुली जमा/REVENUE RECEIPTS OF THE STATE

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

महसुलाची शीर्षे	सुधारलेले अंदाज, अर्थ संकल्प,			Heads of Revenue
	प्रत्यक्ष १९८०-८१ Actuals, 1980-81	१९८१-८२ Revised Estimates, 1981-82	१९८२-८३ Budget Estimates, 1982-83	
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(क) कर महसूल—				A. Tax Revenue—
(अ) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर—				(a) Taxes on Income and Expenditure—
021. निगम कराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर ..	10,967	11,132	12,511	Taxes on Income other than Corpora- tion Tax
022. कृषि उत्पन्नावरील कर ..	23	14	31	Taxes on Agricultural Income
028. उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर ..	3,159	3,703	4,145	Other Taxes on Income and Expendi- ture
एकूण—(अ) ..	14,149	14,849	16,687	Total—(a)
(आ) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर—				(b) Taxes on Property and Capital Transactions—
029. जमीन महसूल ..	1,601	1,904	2,060	Land Revenue.
030. मुद्रांक व नोंदणी फी ..	4,288	4,701	4,986	Stamps and Registration Fees
031. संपदा शुल्क ..	232	660	411	Estate Duty
035. शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्ते- वरील कर. *	*	Taxes on Immovable Property other than Agricultural Land
एकूण--(आ) ..	6,121	7,265	7,457	Total—(b)

*५० हजाराहून कमी/less than 50 thousands.

(इ) विनये वस्तु व सेवा यांवरल कर--

(c) Taxes on Commodities and Services—

039. राज्य उत्पादन शुल्क	8,870	12,036	13,274	State Excise.
040. विक्रीकर	74,959	91,326	1,06,532	Sales Tax.
041. वाहनांवरल कर	5,151	5,666	6,377	Taxes on Vehicles.
042. माल व उतारू यांवरल कर	1,789	2,371	7,297	Taxes on Goods and Passengers.
043. विजेवरल कर व शुल्क	5,856	6,410	6,967	Taxes and Duties on Electricity.
045. विनये वस्तु व सेवा यांवरल इतर कर व शुल्क	7,338	8,141	8,703	Other Taxes and Duties on Commodities and Services.
162. केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा			22,441	26,337	28,814	State's Share of Union Excise Duties.
एकूण-- (इ)	1,26,404	1,52,287	1,77,964	Total--(c)
एकूण-- (क)	1,46,674	1,74,401	2,02,108	Total--(A)

(ख) करारव्यतिरिक्त महसूल--

B. Non-Tax Revenue

(अ) इतर आर्थिक सेवा--

(a) Other Fiscal Services—

047 इतर आर्थिक सेवा	*	Other Fiscal Services
एकूण-- (अ)	*	Total--(a)

(आ) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा--

(b) Interest-Receipts, Dividends and Profits

049 व्याजाच्या जमा रकमा	9,952	11,732	13,840	Interest receipts
050 लाभांश व नफा	110	321	355	Dividends and Profits
एकूण-- (आ)	10,062	12,053	14,195	Total--(b)

* ५० हजार/हून कमी/less than 50 thousands.

तबता क्रमांक/TABLE No. 26.1—contd.

(रुपये लाखांत/Rs. in lakh)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(द) करारव्यतिरिक्त इतर महसूल--				(c) Other Non-Tax Revenue—
(एक) सर्वसाधारण सेवा--				(i) General Services—
051 लोकसेवा आयोग	7	5	2	Public Service Commission
055 पोलीस	541	685	594	Police
056 तुरुंग	159	134	141	Jails
057 पुरवठा व विनियोग	1	1	1	Supplies and Disposals
058 लेखनसामग्री व मुद्रण	334	219	330	Stationery and Printing
059 सरकारी बांधकामे	650	500	505	Public Works
065 इतर प्रशासनिक सेवा	774	796	807	Other Administrative Services
066 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	179	151	165	Contributions and Recoveries towards Pension and other Retirement Benefits.
067 साहाय्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	197	6	102	Aid Materials and equipments
068 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	1,893	2,361	2,383	Miscellaneous General Services
एकूण--(एक)	4,735	4,858	5,030	Total-(i)
(दोन) सामाजिक व सामूहिक सेवा--				(ii) Social and Community Services—
077 शिक्षण	639	587	450	Education
078 कला व संस्कृती	17	17	18	Art and Culture
080 वैद्यकीय	1,738	2,251	2,347	Medical
081 कुटुंब कल्याण	18	18	18	Family Welfare
082 आरोग्य, स्वच्छता व पाणीपुरवठा	280	295	316	Public Health, Sanitation and Water Supply

083	गृहनिर्माण	259	497	539	Housing
084	नगरविकास	808	760	760	Urban Development
085	माहिती व प्रसिद्धी	16	16	16	Information and Publicity
087	कामगार व सेवायोजना	140	146	155	Labour and Employment
088	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	176	125	217	Social Security and Welfare
095	इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा	45	27	27	Other Social and Community Services
एकूण (दोन)				4,136	4,739	4,863	Total-(ii)

(तीन) आर्थिक सेवा—

098	सहकार	670	722	732
104	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	163	64	66
105	कृषि	496	360	377
106	लहान पाटबंधारे, मृदसंधारण व क्षेत्र विकास	403	239	215
109	अन्न	51	33	25
110	पशुसंवर्धन	208	149	190
111	दुग्धशाळा विकास	12,024	14,411	15,878
112	मत्स्यव्यवसाय	23	26	31
113	वन	5,824	5,721	6,276
114	सामूहिक विकास	294	243	275
120	उद्योग	43	3	4
121	ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	10	4	4
128	खाणी व खनिजे	363	399	432
131	जल व वीज विकास सेवा	60	60	60
133	पाटबंधारे, नौकानयन, जलनिस्सारण व पूर नियंत्रण प्रकल्प	1,021	1,123	1,235

(iii) Economic Services—

Co-operation
Other General Economic Services
Agriculture
Minor Irrigation, Soil Conservation, and Area Development.
Food
Animal Husbandry
Dairy Development
Fisheries
Forest
Community Development
Industries
Village and Small Industries
Mines and Minerals
Water and Power Development Services
Irrigation, Navigation, Drainage and Flood Control Projects.

तक्ता क्रमांक २६.१ / TABLE No. 26.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(तीन) आर्थिक सेवा--चालू				(iii) Economic Services—contd.
134 बीज प्रकल्प	2,914	1,982	1,959	Power Projects
135 बंदरे, दीपगृहे व जहाज वाहतूक	9	12	12	Ports, Lighthouses and Shipping
136 नागरी विमान चालन	Civil Aviation
137 मार्ग व पूल	225	236	433	Roads and Bridges
138 मार्ग व परिवहन सेवा	*	*	Road and Water Transport Services
139 पर्यटन	*	*	*	Tourism.
144 इतर परिवहन व दळणवळण सेवा	Other Transport and Communication Services.
एकूण (तीन)	24,801	25,787	28,204	Total—(iii)
एकूण (इ)	33,672	35,385	38,097	Total—(c)
(ई) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने--				(i) Grants-in-aid and Contributions
160 केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदान	13,398	15,988	17,755	Grants-in-aid from Central Government.
एकूण (ई)	13,398	15,988	17,755	Total—(A)
एकूण (ख)	57,132	63,425	70,047	Total—(B)
एकूण महसुली जमा	2,03806	2,37,826	2,72,155	Total—Revenue Receipts.

*५० हजाराहून कमी//less than 50 thousands.

आधार.—महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९८२-८३/Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1982-83.

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2

महसुली लेखावरील खर्च/EXPENDITURE OF REVENUE ACCOUNT

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

खर्चाची शीर्षे	प्रत्यक्ष १९८०-८१ Actuals, 1980-81	सुधारित अंदाज १९८१-८२ Revised Estimates, 1981-82	अर्थसंकल्प १९८२-८३ Budget Estimates 1982-83	Heads of Expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(क) सर्वसाधारण सेवा—				(A) General Services—
(अ) राज्याची अंगे—				(a) Organs of State—
211 संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे ..	132	238	270	Parliament/State/Union Territory Legislature.
212 राष्ट्रपती/उपराष्ट्रपती/राज्यपाल/संघराज्य क्षेत्रांचे प्रशासक	29	42	34	President/Vice-President/Governor/ Administrator of Union Territories.
213 मंत्रिपरिषद	55	79	124	Council of Ministers
214 न्यायदान	1,175	1,418	1,518	Administration of justice.
215 निवडणुका	671	64	56	Elections.
एकूण--(अ) ..	2,062	1,841	2,002	Total—(a)
(आ) आर्थिक सेवा—				(b) Fiscal Services—
(एक) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली ..				(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure.
220 उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली ..	3,275	3,703	4,076	Collection of Taxes on Income and Expenditure.
एकूण--(एक) ..	3,275	3,703	4,076	Total—(i)

तफता क्रमांक/TABLE No. 26.2—contd.

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(बोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली--				(ii) Collection of Taxes on Property and Capital Transactions.
229 जमीन महसूल	3,039	3,149	3,254	Land Revenue
230 मुद्रांक व नोंदणी	236	262	247	Stamps and Registration.
235 मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील इतर करांची वसुली	Collection of Other Taxes on Property and Capital Transactions.
एकूण (बोन) ..	3,275	3,411	3,501	Total—(ii)
(तीन) विक्रीय वस्तु व सेवा यांवरील करांची वसुली -				(iii) Collection of Taxes on Commodities and Services—
239 राज्य उत्पादन शुल्क	219	246	283	State Excise
240 विक्रीकर]	6,157	7,837	8,763	Sales Tax.
241 वाहनांवरील कर	3,592	4,002	4,589	Taxes on Vehicles
245 विक्रीय वस्तु व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	3,088	3,969	4,195	Other Taxes and Duties on Commodities and Services.
एकूण-- (तीन) ..	13,056	16,054	17,830	Total—(iii)
(चार) इतर आर्थिक सेवा--				(iv) Other Fiscal Services—
247 इतर आर्थिक सेवा	640	657	769	Other Fiscal Services
एकूण-- (चार) ..	640	657	769	Total—(iv)
एकूण--(आ) ..	20,246	23,825	26,176	Total—(b)

	(इ) ध्याज प्रदान व ऋणसेवा--				(c) Interest Payment and Servicing of Debt
248	ऋण कमी करणे किंवा ऋणप्रतिबंधक यांसाठी विनियोजन.	4,308	9,205	6,022	Appropriation for Reduction of Avoidance of Debt.
249	व्याज प्रदान	11,033	15,209	16,539	Interest payments.
	एकूण--(इ)	15,341	24,414	22,561	Total--(c)
	(ई) प्रशासकीय सेवा--				(d) Administrative Services--
251	लोकसेवा आयोग	29	39	39	Public Service Commission.
252	सचिवालय--सर्वसाधारण सेवा	495	615	681	Secretariat--General Services.
253	जिल्हा प्रशासन	4,913	5,631	6,164	District Administration.
254	कोषागार व लेखा प्रशासन	423	480	497	Treasury and Accounts Administration.
255	पोलीस	10,557	12,378	13,628	Police
256	तुरुंग	543	581	641	Jails.
257	पूरवठा व विनियोग	10	11	12	Supplies and Disposals
258	लेखनसामग्री व मुद्रण	1,185	1,580	1,517	Stationery and Printing.
259	सरकारी बांधकामे	2,170	2,489	2,324	Public Works.
260	अग्निसंरक्षण व नियंत्रण	13	15	14	Fire Protection and Control
265	इतर प्रशासनिक सेवा	597	561	6,558	Other Administrative Services
	एकूण--(ई)	20,935	24,380	32,075	Total--(d)
	(उ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा--				(e) Pensions and Miscellaneous General Services--
266	निवृत्ति वेतने व इतर सेवा निवृत्तिलाभ	3,143	4,170	4,596	Pensions and Other Retirement Benefits
267	साहाकारी साहित्य व साधन सामग्री	Aid Materials and Equipments
268	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	1,369	1,769	1,978	Miscellaneous General Services
	एकूण--(उ)	4,512	5,939	6,574	Total--(e)
	एकूण--(क)	63,096	80,399	89,388	Total--(A)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2—contd.

(रुपये लाखात/Rs. in lakh)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(ख) सामाजिक व सामूहिक सेवा--				(B) Social and Community Services
276 सचिवालय-सामाजिक व सामूहिक सेवा ..	118	133	152	Secretariat—Social and Community Services.
277 शिक्षण ..	37,733	41,207	42,502	Education
278 कला व संस्कृती	324	790	555	Art and Culture
280 वैद्यकीय	7,399	8,666	8,722	Medical
281 कुटुंबकल्याण	1,285	1,963	2,794	Family Welfare
282 आरोग्य, स्वच्छता व पाणीपुरवठा ..	1,472	11,591	12,327	Public Health, Sanitation and Water Supply.
283 गृहनिर्माण	1,899	2,429	2,378	Housing.
284 नगरविकास	1,865	2,224	2,435	Urban Development
285 माहिती व प्रसिद्धी	437	431	451	Information and Publicity
287 कामगार व सेवायोजन ..	1,261	1,591	1,615	Labour and Employment
288 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	4,840	7,291	8,313	Social Security and Welfare
289 नैसर्गिक आपत्तींच्या निवारणासाठी सहाय्य ..	729	782	457	Relief on Account of Natural Calamities
295 इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा ..	86	71	73	Other Social and Community Services
एकूण-- (ख) ..	65,448	79,169	82,774	.. Total-(B)

(ग) आर्थिक सेवा--

(अ) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा--

296	सचिवालय-आर्थिक सेवा	304	400	434
298	सहकार	6,640	4,180	4,148
304	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	5,174	6,558	7,293
एकूण--(अ)				12,118	11,138	11,875

(आ) कृषि व संलग्न सेवा--

305	कृषि	4,811	6,350	7,471
306	लहान पाटबंधारे	1,418	1,814	1,979
307	मृद व जलसंधारण	1,066	1,063	848
308	क्षेत्र विकास	1,097	1,067	1,420
309	भक्ष	786	873	904
310	पशुसंवर्धन	1,478	1,683	1,837
311	दुग्धशाला विकास	14,570	15,926	17,224
312	मत्स्यव्यवसाय	173	198	255
313	वन	2,774	3,346	3,971
314	सामूहिक विकास	4,050	2,628	4,593
एकूण--(आ)				32,223	34,948	40,502

(इ) उद्योग व खनिजे--

320	उद्योग	148	576	155
321	ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	240	343	380
328	खाणी व खनिजे	113	128	142
एकूण--(इ)				501	1,047	677

C. Economic Services--

(a) General Economic Services--

Secretariat-Economic Services
Co-operation
Other General Economic Services
Total-(a)

(b) Agriculture and Allied Services--

Agriculture
Minor Irrigation
Soil and Water Conservation
Area Development
Food
Animal Husbandary
Dairy Development
Fisheries
Forest
Community Development
Total-(b)

(c) Industry and Minerals

Industry
Village and Small Industries
Mines and Minerals
Total-(c)

P

(5) *सर्वे भद्राणि कर्तव्यानि*...

(6) *सर्वे भद्राणि कर्तव्यानि*...

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE

तबता क्रमांक/TABLE No. 26.3

राज्याच्या अर्थसंकल्पाचे पृथक्करण
ANALYSIS OF STATE GOVERNMENT BUDGET

(रुपये कोटीत/Rs. in crore)

बाब	प्रत्यक्ष Actuals 1980-81	सुधारित अंदाज Revised Estimates, 1981-82	अर्थसंकल्प Budget Estimates, 1982-83	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
एक. महसुली लेखाशीर्षाखालील जमा—				I. Receipts on Revenue Account—
(अ) कर महसूल	1,467	1,744	2,021	(a) Tax Revenue
(ब) करांव्यतिरिक्त महसूल	571	634	701	(b) Non-Tax Revenue
एकूण—(एक) ..	2,038	2,378	2,722	Total-I
दोन. मांडवली लेखावरील जमा—	1,001	1,620	1,119	II. Receipts on Capital Account
एकूण जमा—(एक+दोन)	3,039	3,998	3,641	Total Receipts-(I+II)
तीन. महसुली लेखाशीर्षावरील खर्च—				III. Expenditure on Revenue Account—
(अ) विकास खर्च	1,427	1,634	1,769	(a) Development Expenditure
(ब) विकासतर खर्च	337	386	475	(b) Non-Development Expenditure
(क) ऋण सेवा	153	244	226	(c) Debt Services
एकूण—(तीन) ..	1,917	2,264	2,470	Total—III

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.3—contd.

				(रुपये कोटीत/Rs. in crore)
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
चार: भांडवली खर्च—				IV. Capital Expenditure
(अ) महसुली लेख्यावाहेरील भांडवली खर्च	348	433	470	(a) Capital Expenditure outside the Revenue Account
(ब) कर्ज व ऋण विभागावरील खर्च	829	1,331	908	(b) Disbursements on Loans and Debt Section
एकूण—(चार)	1,177	1,746	1,379	Total—IV
एकूण खर्च (तीन + चार)	3,094	4,028	3,849	Total—Expenditures (III + IV)

आधार.—महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, १९८२-८३.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 1982-83

27. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तबता क्रमांक /TABLE No. 27.1

चालू आणि स्थिर किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न
STATE INCOME AT CURRENT AND CONSTANT PRICES

राज्यउत्पन्न State income, 1980-81			
विभाग	चालू किंमती- नुसार At current prices	१९७०-७१ च्या स्थिर किंमतीनुसार At constant prices (1970-71)	Sector
(1)	(2)	(3)	(1)
1. उत्पन्न (कोटी रुपयांत)--			Income (Rs. in crore)—
(अ) कृषि, वन उद्योग, मत्स्योद्योग खाणी वगैरे ..	3,951.8	1,670.0	(A) Agriculture, forestry, fisheries, mining and quarrying etc.
(ब) कारखाने, बांधकाम, वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा वगैरे. ..	5,015.5	2,111.3	(B) Manufacturing const- ruction, electricity, gas and water supply etc.
(क) परिवहन, दळणवळण, व्यापार, साठवण, हॉटेल आणि उपाहारगृहे वगैरे ..	2,882.3	1,222.0	(C) Transport and commu- nication, trade, storage etc.
(ड) बँका व विमाउद्योग, स्थावर मालमत्ता व राहत्या रांची मालकी, सार्वजनिक प्रशासन आणि इतर सेवा ..	2,301.9	1,045.0	(D) Banking and insurance, real estate and owner- ship of dwellings, business services, public administration and other services.
एकूण ..	14,151.5	6,048.3	.. Total
2. दरडो राज्य उत्पन्न (रुपयामध्ये)—	2,293.6	980.3	Per capita Income (in Rs.)

*अस्थायी/Provisional.

भाषार.—अर्थ विभाग, संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Maharashtra State, Bombay.

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.1

सकस व विशेष पोषण आहार कार्यक्रम

APPLIED AND SPECIAL NUTRITION PROGRAMMES

अनुक्रमांक Serial No.	नाव	३१ मार्च १९८२ अखेरची माहिती Position as on 31st March 1982	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
सकस व विशेष पोषण आहार कार्यक्रम—			<i>Applied and Special Nutrition Programmes—</i>
1	सकस आहार योजना चालू असलेल्या गटांची संख्या	118	No. of blocks selected for applied nutrition programme.
2	विशेष पोषण आहार कार्यक्रम चालू असलेल्या गटांची संख्या	68	No. of bloocks selected for special nutrition programme.

आधार.—अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

Source.—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Bombay.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.2

28. संकीर्ण/

तक्ता क्रमांक/

नियंत्रित बाजारपेठा/

(३० सप्टेंबर १९८१ रोजी/

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची नावे
(1)	(2)	(3)
1	बृहन्मुंबई	मुंबई
2	ठाणे	मुरवाड, शहापूर, भिवंडी, पालघर, कल्याण, वसई
3	रायगड	कर्जत, पनवेल, पेण, रोहा, खालापूर (खोपोली), महाड, अलिबाग, माणगाव-मुहुड.
4	रत्नागिरी	
5	नाशिक	घोटो, लासलगाव, मालेगाव, नांदगाव, सिन्नर, सटाणा, येवला, नाशिक, कळवण.
6	धुळे	धुळे, दोंडायचा, शिरपूर, नंदुरवार, शहादा, साक्री, नवापूर, तळोदा
7	जळगाव	जामनेर, धरणगाव, अमळनेर, जळगाव, पारोळा, चाळीसगाव, चोपडा, बोदवड, पाचोरा, रावेर, भुसावळ, यावल.
8	अहमदनगर	अहमदनगर, कोपरगाव, श्रीरामपूर, राहुरी, संगमनेर, शेवगाव, पाथर्डी, जामखेड, श्रीगोंदा, नेवासा
9	पुणे	बारामती, खेड, निरा, भोर, पुणे, शिरूर, इंदापूर, जुन्नर, दौंड, मंचर, तळेगाव-दाभाडे.
10	सातारा	कोरेगाव, कराड, फलटण, सातारा, वडूज, पाटण, लोणंद, दहीवाडी, (गोंदावले).
11	सांगली	सांगली, तासगाव, इस्लामपूर, खानापूर-विटा, आटपाडी
12	सोलापूर	सोलापूर, मोहोळ, करमाळा, कुर्डूवाडी, अक्कलकोट, बाशी, अकलूज पंढरपूर, मंगळवेढ, सांगोले.
13	कोल्हापूर	कोल्हापूर, गडाहिंगलज, जयसिंगपूर, वडगाव, पेठ
14	औरंगाबाद	औरंगाबाद, जालना, वैजापूर, लातूर, पैठण, कन्नड, सिल्लोड, गंगापूर, अंबड, भोकरदन, सोयेगाव.
15	परभणी	परभणी, मानवत, सैलू, परतूर, गंगाखेड, पूर्णा, वसमत, हिंगोली, भाखाडा-बाळापूर, जितूर, कळमनूरी, मंठां, पिंगळी-गुरांचा बाजार.
16	बीड	बीड, आंबेजोगाई, घारूर, गेवराई, मांजलगाव, परळी-वैजनाथ, कडा, रेनापूर-गुराचा बाजार.

MISCELLANEOUS

TABLE No. 28·2

REGULATED MARKTED

As on 30th September 1981)

District	Names of regulated markets
(2)	(3)
Greater Bombay	.. Bombay.
Thane Murbad, Shahapur, Bhiwandi, Palghar, Kalyan, Basscin. ३
Kulaba Karjat, Panvel, Pen, Roha, Khalapur (Khopoli), Mahad, Alibag, Mangaon, Murud.
Ratnagiri
Nashik Ghoti, Lasalgaon, Malegaon, Nandgaon, Sinnar, Satara, Yevla, Nashik, Kalwan.
Dhule Dhule, Dondaicha, Shirpur, Nandurbar, Shahada, Sakri, Nawapur, Talode.
Jalgaon Jamner, Dharangaon, Amalner, Jalgaon, Parola, Chalisgaon Chopda, Bodwad, Pachora, Raver, Bhusawal, Yawal.
Ahmednagar	.. Ahmednagar Kopergaon, Shirrampur, Rahuri, Sangamner, Shevgaon, Pathardi, Jamkhed, Shrigonda, Nevasa.
Pune Baramati, Khed, Nira, Bhor, Pune, Shirur, Indapur, Junnar, Daund, Manchar, Talegaon-Dabhade.
Satara Koregaon, Karad, Phaltan, Satara, Vaduj, Patan, Lonand, Dahiwadi, (Gondavale).
Sangli Sangli, Tasgaon, Islampur, Khanapur-Vite, Atpadi
Solapur Solapur, Mohol, Karmala, Kurduwadi, Akkalkot, Barshi, Akluj, Pandharpur, Mangalvedhe, Sangole.
Kolhapur	.. Kolhapur, Gadhinglaj, Jaysingpur, Vadgaon, Peth.
Aurangabad Aurangabad, Jalna, Vaijapur, Latur, Paithan, Kannad, Sillod, Gangapur, Ambad, Bhokardan, Soyegaon.
Parbhani Parbhani, Manwath, Saitu, Partur, Gangakhed, Purna, Basmath, Hingoli, Akhada-Balapur, Jintur, Kalamnuri, Mantha-Pingali, cattle market.
Beed Beed, Ambejogai, Dharur, Georai, Manjalegaon, Parli-vajnath, Kada, Renapur-cattle market.

28. संकीर्ण/

तक्ता क्रमांक/

(३० सप्टेंबर १९८१ रोजी)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा (1) (2)	नियंत्रित बाजारपेठांची नावे (3)
17	नांदेड ..	नांदेड, मुदखेड, उमरी, घर्मावाड, भोकर, किनवट, हृदगाव, लोहा, देगलूर, मुखेड, कुंडलवाडी, नायगाव.
18	उस्मानाबाद ..	लातूर, उदगीर, कळंब, निलंगा, उस्मानाबाद, अहमदपूर, मुरुम, परंडा, देवणी-गुरांचा बाजार, हुंदरगल्ली-गुरांचा बाजार, औसा, भूम.
19	बुलढाणा ..	मलकापूर, नांदुरा, शेगाव, खामगाव, जळगाव-जामोद, देऊळगावराजा, चिखली, मेहकर, लोणार, संग्रामपूर.
20	अकोला ..	अकोला, अकोट, तेल्लारा, मूर्तिजापूर, कारंजा, वाशिम, रिसोड, मालेगाव, बालापूर, पातूर, मंगरूळपीर, बाशीं-टाकळी, मनोरा.
21	अमरावती ..	अमरावती, धामणगाव रेल्वे, दर्यापूर, अंजनगाव, अचलपूर, वरूड मोशी, घारणी चांदूर-बाजार, चांदूर-रेल्वे.
22	यवतमाळ] ..	यवतमाळ, घाटंजी, पांढरकवडा, दारव्हा, वणी, दिग्रस, बोरोअरव, उमरखेड, पुसद (Cotton and Grain) राळेगाव, नर, महागाव.
23	वर्धा ..	वर्धा, सिंदी, पुलगाव, आर्वी, हिंगणघाट, आष्टी, समुद्रपूर.
24	नागपूर ..	काटोल, भिवापूर, नरखेड, सावनेर, रामटेक, उमरेड, कलमेश्वर, नागपूर, मांढळ.
25	भंडारा ..	गोंदिया, भंडारा, तिमोडा, आमगाव, लाखणी, पवनी, तुमसर, लाखणदूर, अर्जुनी-मोरगाव.
26	चंद्रपूर ..	चंद्रपूर, बरोडा, मूल, आमोरी, ब्रह्मपुरी, सिंदेवाही, गडचिरोली, नागभिड, राजूरा.

टीप.—ज्या बाजारपेठांचे कार्य चालू नाही त्यांचा समावेश वर केला नाही.

आधार.—पणन उपसंचालक, मुंबई.

MISCELLANEOUS

TABLE No. 28.2—*contd.*

As on 30th September 1981)

District	Names of regulated markets	
(2)	(3)	
Nanded Nanded, Mukhed, Umri, Dharmabad, Bhokar, Kinwat, Hadgaon, Loha, Deglur, Mukhed, Kundalvadi, Naigaon.
Osmanabad Latur, Udgir, Kalamb, Nilanga, Osmanabad, Ahmedpur Marum, Paranda, Deoni cattle market, Handargulli cattle market, Ausa, Bhoom.
Buldana Malkapur, Nandura, Shegaon, Khamgaon, Jalgaon, Jamod Deulgaonraja, Chikhli, Mehkar, Lonar, Sangrampur.
Akola Akola, Akot, Telhara, Murtijapur, Karanja, Washim, Risod, Malegaon, Balapur, Patur, Mangrulpur, Barshi, Takli, Manora.
Amravati Amravati, Dhamangaon Railway, Daryapur, Anjangaon, Achalpur, Warud, Morshi, Dharani, Chandur Bazar, Chandur Railway.
Yavatmal Yavatmal, Gha'anji, Pandharkaoda, Darwaha, Wani, Digras, Bori-Arab, Umarkhed, Pusad (Cotton and grain), Ralegaon, Nere, Mangaon.
Wardha Wardha, Sindi, Pulgaon, Arvi, Hinganghat, Asti, Samudrapur.
Nagpur Katol, Bhivapur, Narkhed, Saoner, Ramtek, Umred, Kalmeshwar, Nagpur, Mandhal.
Bhandara Gondiya, Bhandara, Tirora, Amgaon, Lakhani, Pavani, Tumsar, Lakhandur, Arjuni, Morgaon.
Chandrapur Chandrapur, Warora, Mul, Armori, Brahmapuri, Sindhewadi, Gadchiroli, Nagbhir, Rajura.

Note.—The markets which are not functioning are not included in the above table.

Source.—Deputy Director of Marketing, Bombay.

29. निवडक निर्देशांकांचा कल/

तक्ता क्रमांक

शेती/

(क्षेत्राचे आकडे हजार व उत्पादनाचे आकडे हजार मे. टन आहेत/

अनक्रमांक/ Serial No.	बाब	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1976-77
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्र- कानुसार)	30,758	30,769	30,768	30,758	30,758
2.	लागवड केलेले निव्वळ क्षेत्र ..	17,878	18,135	8,242	18,262	18,280
3.	लागवड केलेले एकूण क्षेत्र ..	18,823	18,979	19,398	19,664	19,723
4.	ओलिताखालील एकूण क्षेत्र ..	1,220	1,388	1,570	2,171	2,242
5.	मुख्य पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन :-					
	(अ) तांदुळ—					
	(१) क्षेत्र ..	1,300	1,321	1,352	1,416	1,463
	(२) उत्पादन ..	1,369	884	1,662	2,286	1,992
	(ब) गहू—					
	(१) क्षेत्र ..	907	833	812	1,169	1,169
	(२) उत्पादन ..	401	280	440	1,199	913
	(क) जोंघळा—					
	(१) क्षेत्र ..	6,284	6,057	5,703	6,064	6,283
	(२) उत्पादन ..	4,224	2,295	1,557	3,466	4,630
	(ड) बाजरी—					
	(१) क्षेत्र ..	1,635	1,828	2,039	1,808	1,730
	(२) उत्पादन ..	489	370	824	560	658

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.1

AGRICULTURE

Area in thousand hectares and outturn in thousand tonnes)

1977-78	1978-79	1979-80*	1980-81*	1981-82*	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
30,758	30,758	30,758	30,758	30,758	Total geographical area according to village papers.
18,226	18,248	N.A.	N.A.	N.A.	Net area sown.
19,829	19,915	N.A.	N.A.	N.A.	Gross cropped area
2,358	2,405	N.A.	N.A.	N.A.	Gross area irrigated.
					Area and outturn of principal crops—
					(a) Rice—
1,480	1,496	[1,485	[1,504	[1,515	(i) Area.
2,354	[2,212	1,829	2,361	2,435	(ii) Outturn.
					(b) Wheat—
1,167	1,145	[1,164	[1,079	1,128	(i) Area.
980	928	[1,006	931	989	(ii) Outturn
					(c) Jowar—
6,365	6,393	[6,825	6,438	6,578	(i) Area.
5,080	4,802	5,464	4,428	[4,891	(ii) Outturn
					(d) Bajri—
1,647	1,599	1,428	1,709	1,744	(i) Area.
606	551	607	760	779	(ii) Outturn.

*अस्थायी/Provisional.

NA—उपलब्ध नाही/Not Available.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
मुख्य पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन—गुढे चालू						
(ई) एकूण धान्ये (इतर धान्ये धरून)—						
(१) क्षेत्र	..	10,604	10,512	10,320	10,931	11,104
(२) उत्पादन	..	6,755	4,037	4,737	7,869	8,572
(फ) एकूण कडधान्ये—						
(१) क्षेत्र	..	2,351	2,330	2,566	2,914	2,706
(२) उत्पादन	..	989	657	677	1,168	1,043
(ग) ऊस—						
(१) क्षेत्र	..	156	171	204	268	298
(२) उत्पादन (गुळाचे)	..	1,156	1,120	1,641	2,219	2,445
(घ) कापूस—						
(१) क्षेत्र	..	2,500	2,716	2,750	2,307	2,162
(२) उत्पादन (लिटमध्ये)	..	288	179	824	133	144
(छ) भुईमुग—						
(१) क्षेत्र	..	1,083	1,117	904	854	905
(२) उत्पादन	..	800	473	586	693	583
(ज) तंबाखू—						
(१) क्षेत्र	..	25	13	12	11	13
(२) उत्पादन	..	12	6	5	5	7
शेती उत्पादनांचे निर्देशांक (१९६७-७०=१००)						
(१) अन्नधान्ये	..	115.6	71.1	86.3	143.9	146.4
(२) अन्यधान्येतर	..	102.6	79.9	90.9	121.9	124.7
(३) सर्व पिके	..	109.8	75.0	88.3	134.1	136.7

/TABLE No. 29.1—*contd.*

(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
<i>Area and outturn of principal crops—contd.</i>					
(e) All cereals— (including other cereals)					
11,114	11,094	11,411	11,233	11,467	(i) Area.
9,354	8,894	9,325	8,900	9,533	(ii) Outturn.
(f) All pulses—					
2,822	2,801	2,666	2,804	2,752	(i) Area.
1,004	1,049	1,038	831	1,039	(ii) Outturn.
(g) Sugarcane—					
320	313	274	317	366	(i) Area.
2,747	2,580	2,107	2,594	3,152	(ii) Outturn (gur)
(h) Cotton—					
2,275	2,502	2,588	2,667	2,710	(i) Area.
211	226	288	216	249	(ii) Outturn (in lint)
(i) Groundnut—					
864	802	723	712	676	(i) Area.
581	487	538	441	435	(ii) Outturn.
(j) Tobacco—					
15	11	14	12	12	(i) Arsea.
7	6	8	7	7	(ii) Outturn.
Index numbers of agricultural production (1967-70 = 100)—					
156.0	151.9	155.9	147.8	161.1	(i) Foodgrains.
143.0	131.5	125.9	138.3	160.5	(ii) Non-foodgrains.
150.2	142.8	142.5	143.6	160.8	(iii) All commodities.

29. निवडक निर्वेशाकांवा कल/TRENDS IN SELECTED INDICATORS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.2

पशुधन व कुक्कट इत्यादी/LIVESTOCK AND POULTRY

(हजारत/in thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	प्रकार (2)	1961 (3)	1966 (4)	1972 (5)	1978 (6)	Category (7)
1	गाई-बल—					Cattle—
	तीन वर्षावरील बल ..	6,490	6,550	6,206	6,329	Males over 3 years
	तीन वर्षावरील गाई ..	4,644	4,534	4,587	4,781	Females over 3 years
	बासरे.	4,194	3,645	3,912	4,108	Young stock
	एकूण—गाई-बल ..	15,328	14,729	14,705	15,218	Total cattle
2	म्हशी-रेडे—					Buffaloes—
	तीन वर्षावरील रेडे ..	353	340	308	325	Males over 3 years
	तीन वर्षावरील म्हशी ..	1,639	1,735	1,871	2,148	Females over 3 years
	रेडेके ..	1,095	967	1,122	1,425	Young stock
	एकूण—म्हशी-रेडे ..	3,087	3,042	3,301	3,899	Total buffaloes
3	मेंढरे ..	2,093	2,205	2,128	2,636	Sheep
4	शेळ्या ..	5,181	5,121	5,911	7,563	Goats
5	इतर जनावरे ..	359	352	316	326	Other livestock
	एकूण जनावरे ..	26,048	25,449	26,361	29,642	Total livestock
6	कोंबड्या, बंदके वगैरे ..	10,578	9,902	12,217	18,751	Poultry

तबता क्रमांक/TABLE No. 29.3

29. निवडक निर्देशांकाचा कल/

सक्ता क्रमांक/

उद्योग आणि खाणकाम/

क्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	1960 (3)	1965 (4)	1970 (5)	1975 (6)	1976 (7)
1	चालू कारखान्यांची संख्या @	8,010	9,472	9,803	11,425	11,923
2	कामगारांची दैनिक सरासरी (हजार)	746	903	952	1,015	1,048
3 औद्योगिक उत्पादन—						
	(१) वनस्पती तेल उत्पादने (हजार मे. टन).	97	105	97	72.8	N.A.
	(२) कापूस सूत (दशलक्ष कि. ग्रॅम)	242	251	227	20.4	N.A.
	(३) कापूस कापड (लाख मीटर)	16,747	15,654	14,411	12,983	N.A.
	(४) रंग, एनेमल, व्हार्निश बगैरे (हजार मे. टनात).	21	30	29	N.A.	N.A.
	(५) रेडियो सेट्स (हजार)	154	391	1,355	N.A.	N.A.
खनिज उत्पादन—						
	(१) कोळसा (हजार मे. टन)	788	1,140	1,771	3,580	3,490
	(२) कच्चे मॅंगेनिज (हजार मे. टन)	187	317	216	188	200

N. A.—उपलब्ध नाही/

@ विही कारखान्यांचा समावेश वेगळ्या कायद्याखाली १९७४ पासून केलेला आहे/

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.3

INDUSTRY AND MINING

1977	1978	1979	1980	1981*	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
12,344	13,162	14,164	15,170	16,594	Number of working factories@
1,068	1,101	1,132	1,177	1,192	Average daily number of workers (thousand No.).
					Industrial production—
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	(i) Vegetable oil products (thousand tonnes).
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	(ii) Cotton yarn (million kg.).
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	(iii) Cotton cloth (lakh metres)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	(iv) Paints, enamels, varnishes (thousand tonnes).
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	(v) Radio receivers (thousand No.)
					Mineral production—
3,510	4,100	4,660	5,300	6,630	(i) Coal (thousand tonnes).
185	182	209	223	221	(ii) Manganese ore (thousand tonnes).

Not available.

*अस्थायी/Provisional

Bidi Factories covered under separate Act, from 1974.

२९. निवडक निवेशांकाचा कल/

सक्ता क्रमांक/

बीज/

अनक्रमांक Serial No.	बाब	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1976-77
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	स्थापित क्षमता (हजार किलोवॉट)	760	1,304	2,119	2,786	2,906
2	विजेचे उत्पादन (दशलक्ष किलोवॉट सात)	3,268	5,635	9,134	12,052	14,082
3	विजेचा वापर (दशलक्ष किलोवॉट सात)					
	(१) एकूण	2,720	4,717	7,650	9,490	10,810
	(२) उद्योगाकरिता	1,853	3,297	5,312	5,935	6,711
4	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाकडून बीजपुरवठा केलेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या (प्रत्येक साल मखेरची)	853	4,665	12,752	20,112	21,052

* अस्थायी/

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.4

ELECTRICITY

1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82*	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
3,128	3,628	3,858	4,298	4,628	Installed capacity (thousand kw.)
15,785	16,867	16,629	18,751	19,839	Electricity generated (million kwh.)
					Consumption (million kwh)
11,747	12,894	12,920	14,034	15,026	(a) Total
7,190	7,793	7,642	8,130	8,618	(b) Industrial
22,392	24,416	26,575	27,914	29,139	Towns and villages electrified by M.S. Electricity Board as at the end of each year.

Provisional.

29. निवडक निर्देशांकाचा कल

तक्ता क्रमांक/

सहकार/

अनुक्रमांक Serial No.	नाव *	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1976-77
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	सहकारी संस्थांची संख्या	31,565	37,405	42,603	49,651	50,326
2	त्यामधील सभासदांची संख्या (हजारांत)	4,191	6,786	8,581	11,629	12,318
3	खेळते भांडवल (कोटी रुपये)	291	712	1,490	2,688	3,023
4	प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेले कर्ज (कोटी रुपये)	43	91	133	170	183

* अस्था ी

टीप.—वरील आकडे सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांचे मिळून आहेत. (त्यात सुपरवायझिंग युनियन, विभागीय व जिल्हा बोर्ड, विमा कंपनी इत्यादी संस्थांचा अंतर्भाव आहे.)

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.5

CO-OPERATION

1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82*	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
52,288	55,030	57,352	60,747	64,201	Societies (No.)
12,904	13,703	14,037	14,783	15,600	Members (thousand No.)
3,436	3,864	4,120	5,210	5,900	Working capital (Crore Rs.)
163	161	178	250	262	Advances by primary agricultural credit and multipurpose societies (crore Rs.)

Provisional

Note.—The above figures relate to all types of societies including supervising unions, divisional and district boards and insurance societies, etc.

29. निवडक निर्वेसांकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

परिवहन आणि दळणवळण/

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	1960	1965	1970	1975	1976
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी असलेली रस्त्यांची लांबी (कि. मीटर).	37,757	48,053	62,703	1,58,928	88,757
2	बापरात असलेली वाहने (प्रत्येक वर्षाच्या एक जानेवारी रोजीची)--					
	(१) मोटारी ..	45,328	66,363	1,08,679	1,69,895	1,79,989
	(२) सर्व प्रकारची वाहने ..	89,127	1,43,497	2,57,539	4,58,214	4,97,700

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.6

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

1977	1978	1979	1980	1981	1982	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1,29,532	1,32,962	1,35,660	1,38,613	1,41,131	1,42,953	Length of roads as on 31st March of each year (kilometres).
						Motor vehicles in operation (as on 1st January of each year)—
1,88,983	1,96,221	2,05,703	2,13,700	2,24,752	2,37,845	(a) Motor cars
5,47,578	5,98,006	6,62,627	7,25,352	8,04,986	9,05,819	(b) All types of vehicles

29. निवडक निर्देशांकाचा कल

तक्ता क्रमांक

शिक्षण

अनुक्रमांक Serial No.	नाव	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1976-77
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1. प्राथमिक शिक्षण—						
(पूर्व प्राथमिक व्यतिरिक्त)						
(१)	संस्था (संख्या) ..	34,594	41,781	45,143	48,299	48,555
(२)	विद्यार्थी (हजारांत) ..	4,178	5,535	6,229	6,993	7,305
(३)	शिक्षण (हजारांत) ..	113	153	185	221	220
2. दुय्यम शिक्षण—						
(१)	संस्था (संख्या) ..	2,468	4,032	5,339	5,810	5,798
(२)	विद्यार्थी (हजारांत) ..	858	1,500	1,936	2,442	2,571
(३)	शिक्षक (हजारांत) ..	35	57	77	96	96

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE NO. 29.7

EDUCATION

1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
Primary education—					
(excluding pre-primary).					
48,820	49,374	49,877	51,045	51,534	(1) Institutions (No.)
7,870	8,075	8,271	8,392	8,674	(2) Students (thousand No.)
220	222	223	222	226	(3) Teachers (thousand No.)
Secondary education—					
5,824	5,905	6,026	6,119	6,237	(1) Institution (No.)
2,708	2,878	3,092	3,309	3,384	(2) Students (thousand No.)
99	104	110	114	119	(3) Teachers (thousand No.)

29. काही निवडक निर्देशांकांचा कल/TRENDS IN SELECTED INDICATORS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8

अखिल भारतीय धाऊक किमतींचे निर्देशांक (नवी मालिका)

ALL-INDIA WHOLESALE PRICE INDEX NUMBERS

(आधारभूत वर्ष/Base year—1970-71=100)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	मूलभूत पदार्थ Primary articles	इंधन, ऊर्जा, वंगण Fuel, power, light and lubricants	उत्पादित पक्का माल Manu- factured products	सर्व वस्तू All commo- dities
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1971-72	100.9	105.9	109.5	105.6
2	1972-73	110.7	110.1	121.9	116.2
3	1973-74	141.8	130.6	139.5	139.7
4	1974-75	177.5	198.3	168.8	174.9
5	1975-76	165.5	219.2	171.2	172.9
6	1976-77	167.2	230.8	175.2	176.6
7	1977-78	183.8	234.3	179.2	185.8
8	1978-79	181.4	244.7	179.5	185.8
9	1979-80	206.5	283.1	215.8	217.6
10	1980-81	237.5	354.3	257.3	257.3
11	1981-82	264.4	427.5	270.6	281.3

सप्तम क्रमांक/TABLE No. 29.9

29. निवडक निर्देशांकांचा कल

तक्ता क्रमांक/

कामगार ग्राहक किमतींचे निर्देशांक (नवी मालिका)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्र	बाब	1971	1976	1977	1978
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1 मुंबई (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००) .. अन्न			202	314	342	346
		सर्वसाधारण निर्देशांक	188	294	315	323
2 सोलापूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००) अन्न			211	326	344	357
		सर्वसाधारण निर्देशांक	195	306	322	340
3 नागपूर (कॅलेंडर वर्ष १९६०=१००) .. अन्न			208	324	344	350
		सर्वसाधारण निर्देशांक	190	294	312	322
4 पुणे (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००) .. अन्न			188	310	333	335
		सर्वसाधारण निर्देशांक	174	284	301	306
5 जळगाव (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००) अन्न			202	319	339	355
		सर्वसाधारण निर्देशांक	187	296	309	325
6 नांदेड (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००) .. अन्न			207	341	356	364
		सर्वसाधारण निर्देशांक	195	310	327	333
7 औरंगाबाद (कॅलेंडर वर्ष १९६१=१००) अन्न			200	328	360	369
		सर्वसाधारण निर्देशांक	189	304	327	339

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.9

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASSES (NEW SERIES)

1979	1980	1981	1982	Item	Centre
(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
369	418	492	535	Food	Bombay
347	390	447	490	General Index	(Calendar year 1960=100)
379	415	523	548	Food	Solapur
362	397	481	514	General Index	(Calendar year 1960=100)
367	403	489	524	Food	Nagpur
344	384	454	497	General Index	(Calendar year 1960=100)
358	401	475	503	Food	Pune
328	363	420	460	General Index	(Calendar year 1961=100)
379	425	514	534	Food	Jalgaon
348	387	459	490	General Index	(Calendar year 1961=100)
395	447	556	598	Food	Nanded
368	419	507	542	General Index	(Calendar year 1961=100)
405	441	529	547	Food	Aurangabad
374	410	481	508	General Index	(Calendar year 1961=100)

29. निवडक निर्देशांकाचा कल/

तक्ता क्रमांक/

राज्य उत्पादन/

नवीन मालिका/

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	1970-71	1971-72	1972-73	1973-74	1974-75	1975-76
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	राज्याचे चालू किमतीनुसार उत्पन्न						
	(अ) राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)	3875.5	4,094.4	4,342.2	5,757.9	7,359.3	7,676.8
	(ब) राज्य उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९७०-७१=१००)	(100.0)	(105.6)	(112.0)	(148.6)	(189.9)	(198.1)
	(क) दरबोई उत्पन्न (रुपयांत)	783.1	807.7	838.1	1,087.4	1,359.8	1,387.8
	(ड) दरबोई उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९७०-७१=१००)	(100.0)	(103.1)	(107.0)	(138.9)	(173.6)	(177.2)
2	राज्याचे स्थिर (१९७०-७१) किमतीनुसार उत्पन्न						
	(अ) राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)	3,875.5	3,982.2	3,776.0	4,229.2	4,627.6	4,859.3
	(ब) राज्य उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९७०-७१=१००)	(100.0)	(102.8)	(97.4)	(109.1)	(119.4)	(125.4)
	(क) दरबोई उत्पन्न (रुपयांत)	783.1	785.6	728.8	798.7	855.0	878.4
	(ड) दरबोई उत्पन्नाचा निर्देशांक (आधार १९७०-७१=१००)	(100.0)	(100.3)	(93.1)	(102.0)	(109.2)	(112.2)

*अस्थायी/Provisional

टीप.—दरबोई उत्पन्नाचे आकडे तयार करतांना १९७१ च्या जनगणनेचे आकडे वापरण्यात आले आहेत

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.10

STATE INCOME

Revised Series

1976-77	1977-78*	1978-79*	1979-80*	1980-81*	1981-82†	Item
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
						I Net State Domestic Product at current prices.
8,563.5	9,612.5	10,632.5	12,363.1	14,151.5	15,886.3	(a) State income (in crore Rs.).
(221.0)	(248.0)	(274.4)	(319.0)	(365.2)	(409.9)	(b) Index No. of State income. (Base: 1970-71 = 100).
1,514.6	1,663.4	1,800.2	2,047.9	2,293.6	2,519.2	(c) <i>per capita</i> income. (in Rs.).
(193.4)	(212.4)	(229.9)	(261.5)	(292.9)	(321.7)	(d) Index No. of <i>per capita</i> income. (Base: 1970-71 = 100).
						II Net State Domestic Product at constant (1970-71) prices.
5,166.9	5,569.0	5,917.0	6,027.2	6,048.3	6,353.6	(a) State income (in crore Rs.).
(133.3)	(143.7)	(152.7)	(155.5)	(156.1)	(163.9)	(b) Index No. of State income. (Base: 1970-71 = 100).
913.9	963.7	1,001.8	998.4	980.3	1,007.5	(c) <i>Per capita</i> income. (in Rs.).
(116.7)	(123.1)	(127.9)	(127.5)	(125.2)	(128.7)	(d) Index No. of <i>per capita</i> income. (Base: 1970-71 = 100).

† प्राथमिक/Preliminary

Note.—While calculating *per capita* income results of the population census 1971 have been used.

रूपांतर गुणके/CONVERSION FACTORS

1. लांबी/LENGTH

फुट 1 foot	=	30.48	सेंटीमीटर (ततोतंत) Centimetres (Exact).	मीटर 1 metre	=	1.09361	यार्ड yards.
यार्ड 1 yard	=	0.9144	मीटर (ततोतंत) metre (Exact)	किलोमीटर 1 kilometre	=	0.62137	मैल mile.
मैल 1 mile	=	1.609344	किलोमीटर (ततोतंत) kilometres (Exact).				

2. क्षेत्रफळ/AREA

चौ. फुट 1 square foot	=	9.2903	चौ. डेसीमीटर square deci- metres.	हेक्टर 1 hectare	=	2.47105	एकर acres.
एकर 1 acre	=	0.404686	हेक्टर hectare	चौ. किलोमीटर 1 sq. kilometre	=	0.386101	चौ. मैल square mile.
चौ. मैल 1 square mile	=	2.58999	चौ. किलोमीटर square kilometres.				

3. वजन/WEIGHT

किलोग्रॅम 1 kilogram	=	2.20462	पाँड pounds	1.07169	=	सेर seers.
पाँड 1 pound	=	0.4535924	किलोग्रॅम kilogram	टन 1 ton	=	1.01605 टन tonnes.
मेट्रिक टन 1 tonne	=	0.98420	टन ton	26.7923	=	मण maunds

4. धारकता/CAPACITY

गॅलन (इंपिरियल)		लिट्र	लिट्र		गॅलन (इंपिरियल)
1 gallon (Imp.)	= 4.54596	litres	1 litre	=	0.219976 gallon (Imp.)
गॅलन (U. S.)		लिट्र			गॅलन (इंपिरियल)
1 gallon (U. S.)	= 3.78533	litres.	0.83268	=	gallon (Imp)

5. मेट्रिक परिमाणे/METRIC UNITS

लांबी	किलोमीटर	= 1,000	मीटर
Length	1 kilometre		metres.
	मीटर	= 1,000	मिलिमीटर
	1 metre		millimetres.
क्षेत्रफळ	चौ. किलोमीटर	= 100	हेक्टर
Area	1 sq. kilometre		hectares.
	हेक्टर	= 10,000	चौ. मीटर
	1 hectare		sq. metres.
वजन	टन	= 1,000	किलोग्रॅम
Weight	1 tonne		kilograms = 10
	किलोग्रॅम	= 1,000	क्विंटल
	1 kilogram		quintals
			ग्रॅम
			grams.